

מטורים

קל"ח

אלול תשנ"א - אדר א' 1961

עומדים להופיע :

בהוצאת „מערכות“

הודעה למנויים

כמנהג כל שנה אנו כורכים את חוברות 'מערכות' שהופיעו בשנה החולפת על מנת לאפשר למנויים לשמור במרוכז על כל החומר המופיע.

הננו מציעים לך כריכת כל חוברות 'מערכות' שהופיעו בשנת 1960/61 (קכ"ו, קכ"ז, קכ"ח, קכ"ט, ק"ל, קל"א, קל"ב, קל"ג, קל"ד) שהם הכרכים ל"ו, ל"ז, ל"ח.

את החוברות יש לשלוח עד 15-9-61 לפי הכתובת: משרד הבטחון — ההוצאה לאור, תל-אביב, הקריה, רח' א' מס' 5. יש לצרף סך — 2 ל"י, דמי כריכה.

כל החוברות שתגענה עד התאריך הנ"ל תוחזרנה למנויים עד 15.10.61

ברשותנו נמצא מספר מוגבל של חוברות משנת 1960; נהיה מוכנים להשלים את הכרכים לכל מנוי. מחיר חוברת ישנה להשלמת הכריכה — 25 אגורה.

כן יש ברשותנו כמה כרכים מהשנים הקודמות.

מערכות

תוכן הענינים

2	<u>מי ומה בחוברת?</u>
3	סא"ל י. רביב <u>השפעת הנשקיהגרעיני על מבנה עוצבות דעות על לוחמה חדישה</u>
15	גנ"מיויר י. פ. פולר <u>המלחמה כיום — בסימן תמורות על מה מעיד „מבצע כוויית“?</u>
21	<u>מונחתים בעורף</u>
23	קול צביטקוב <u>פלוגת רובאים בנחיתה מן האויר</u>
25	קול אנדרייב <u>כוח מוטס בכיבוש צומת דרכים</u>
	<u>אווירית-מלחמה</u>
28	<u>מפגן עצמת האויר הסובייטית 1961</u>
30	אל"מ י. נבו <u>גיוסות מוצנחים — תפעולם כיצד? בעולם החמוש</u>
32	<u>הכוחות המזוינים של ארה"ב בראשית 1961</u>
	<u>מסיפוריו של לויטננט-משנה (לויטננט מ. זרודינסקי)</u>
35	אלוף מ. זורע <u>התרגיל „פרוץ וכבוש“!</u>
40	רס"ג ל. מרחב <u>כמת מערכות</u>
	<u>„בור שתית ממנו — אל תירק לתוכו“ / הטלת אחריות אישית — והעמדה במבחנים אישיים</u>
44	סרן י. בנישר <u>בית-חולים-שדה — למה ואיך?</u>
46	סא"ל ד"ר י. מהריק <u>„ריבוק“ המתה אוירית מלחמה</u>
53	<u>כוחות האויר וה„טיליה“ הצרפתיים זרקור על המזרח התיכון</u>
54	צבא-קט"מ בעיני מפקדו <u>תצפית על הזירה</u>
60	משבר כוויית <u>„מחוך“-רקטי לחייל ה„קפצן“</u>
61	<u>חידושי נשק וטכניקה</u>
62	<u>מה בצבאות?</u>
64	

עריכה גרפית: גילה • דוב

מערכות בית-ההוצאה של צבא הגנה לישראל

העורך הראשי: אל"מ אלעזר גלילי
 סגן העורך הראשי: סא"ל גרשון ריבלין
 „מערכות“: קצין-העריכה רביסרן משה ברימר
 „צקלון“: קצין-העריכה שרגא גפני
 „מערכות-ים“: קצין-העריכה רביסרן אריה בר-ציון
 „מערכות-חימוש“: קצין-העריכה רביסרן יעקב לצרוס
 „מערכות-שריון“: קצין-העריכה רביסרן שאול ביבר
 מזכירת המערכת: מרים נתנאל

המערכת והמנהלה: הקריה — ת"א, רחוב ג' מס. 1

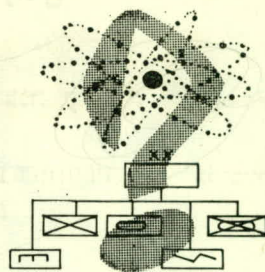

138 (ד' כרך ל"ט) אלול תשכ"א

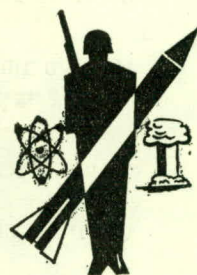
הודפס באמצעות משרד הבטחון — ההוצאה לאור
 „הדפוס החדש“ בע"מ

מי ומה בחוברת? מי ומה בחוברת?

לכשנתקלו הרומאים בטקטיקת לפיתת-האגפים של הניבעל, השכילו — לאחר נסיונות מרים — לסגל את תבנית-הקרב התלת-קונית שלהם לצורך מענה ב"מטבע דומה": לפיתה. אך עברו דורות בטרם גיבשו את מבנה-העוצבה שיהא בעל ההתאמה התכליתית המירבית לפתרון הבעיות הטקטיות החדשות. בשדות-המערכה של ימינו לא תהיה שהות לתהליכי-הסתגלות כה איטיים — והמבנה חייב להלוט מראש את הטקטיקה הצפויה. מכאן — מאמצי צבאות-זמננו לגבש מבעוד מועד מבני-עוצבות אשר יתאימו למסיבות הטקטיות-האופרטיביות החדשות, הנוצרות עקב "איום" הופעתו בשדות-הקטל של הגורם המחצני החדש: הנשק האטומי. להתפתחות דינמית ורב-החיפושים זו מוקדשת סקירתו השניה של סא"ל י. רביב (עמ' 3). בסדרה בה פתח בחוב' קל"ו.

מה לבעיות ה"גלובליות" של מלחמה והגנה בזמננו — ולסוגיה מקומית ומוגבלת-מרחב-ומשמעות. כזו של כוויית, כיצד משתלבות סוגיות מסוג זה בראיה הכללית של בעית-הקיום העולמית בדורנו? לדעת אלה הסבורים כי פסיפס אפשרויות-המלחמה המ"קומיות הוא המהווה את הרקע המציאותי להתמודדות-ההגנה-וההתקפה העולמית — יש ויש קשר בין השתיים. ההוגה הצבאי הבריטי הנודע ג'ן פולר, סובר כך — ומכאן מתבאר מקום מאמרו (עמ' 15) בסדרה "דעות על לוחמה חדישה", המוגשת זה כמה חדשים בגליונות "מערכות". הרעיון-המרכזי שבתפיסתו של ג'ן פולר המוצגת במאמר הוא תפקידם החיוני של כוחות-הנחיתה מהירי-תנועה — ושל לוחמה "אמפיבית" (ומוטסת) בכלל — במערכת-ההגנה של בריטניה, ואף של ה"מערב" בכללו, בזירת-ההתמודדות העולמית. והנה באה "תקרית-כוויית" — והדגימה תפיסה זו. ועוד יבוא, בודאי, גם תור הסקת המסקנות.

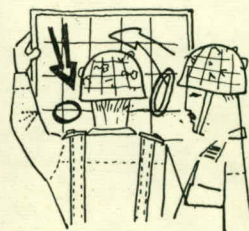
מאיר-פעילותם (היחסית) של כוחות-הנחיתה פוביטיים במלחמה"ע השנייה — על אף היות ברה"מ ה"אם" של סוג-גייסות זה — יש שהסיקו, כי אין עתה ענייה של תורת-הלחימה הסובייטית לתפעול מרוכז של יחידות ניכרות, או עוצבות, מוצנחות בזירות-המלחמה "סדירות" (להבדיל מעזרה לפרטיזנים, וכיו"ב). אך מתברר כי דוקא קיימות ומטופחות עתה תשע דיביזיות מוטסות בצבא הסובייטי (ראה — "מערכות", חוב' קל"ו, עמ' 56). לחימה-מוטסת מתבלטת בתפיסה הסובייטית כמנוף-מבצעי ממדרגת-ראשונה. אכן, מקום גדלוהולך מתחילים לתפוס בה מבצעי כוחות מוטסים-בהליקופטרים. לפני שנתים-שלוש עוד ראו מאמרים בעתון-יצבא אמריקניים מבצעים כאלה כמין "נכס ספציפי" משלהם; אך ברור כי מבחינה זו המציאות כבר, לפחות, מאוזנת. תיאוד התרגיל של הפעול פלוגה-רובאית מוגברת בהנחתה כזאת לעורף-היריב, לשיבוש תנועתו האופרטיבית-הולגיסטית, הניתן בתרגום שבחוב' זו (עמ' 23) הנו מאלף מאוד: גם בשימושיות התפיסה — וגם באופקים למחשבה הנפתחים אגב העיון בה.

מה מאלף ומנחה יותר את מפקד-המחלקה הצעיר? מושנתו השקולה והבשלה של, נאמר, אלוף-הפיקוד שלו, המעניק לו מדבריי-חכמתו — או זכרונותיו של אותו אלוף עצמו, מימי היות-הוא מפקד-מחלקה צעיר — מאמן מחלקתו ומגבשה — ובתנאי חזית דוקא? בצבאנו אנו, מרובה-הדעות — אין ספק שיימצאו טוענים לכאן ולכאן. עכ"פ, "מסיפורי לויטננט-משנה", מפרי-עטו של אלוף ח. זורע (עמ' 35) פורס לפני מפקדי-מחלקות (ושמא — אף פלוגות וגדודים?) יריעה מציאותית מעניינת של מצבים, גישושים, ופתרונות (הבריגדה-המוגברת היהודית, חזית איטליה בראשית 1945, החזקה בקו, שטח-הפקר, פשיטות).

בעתונות של צבאות-העולם קורה כי לצורך הבהרת מושגים צבאיים (טקטיים, ארגוניים, לוגיסטיים, ועוד) משתמשים קצינים נועזי-מחשבה, או המחפשים אחרי אמצעי דידקטי יעיל, בצורת-הכתיבה של "הפלגה אל המחר" (כך: ראה "מערכות" חוב' קל"ז — מאמרו של סא"ל צבי אלון). אך יתכן גם להשתמש לכך ב"הפלגה לתוך האתמול", ולו גם תוך תערובת מסוימת בין מציאות עובדתית, שהיתה, לבין מה שיכול היה להיות... על מצעה של מתודה זאת מושתת, "תרגיל, פרוץ וכבוש", מפרי-עטו של רס"ן ל. מרחב (עמ' 40), שנטל תיקי-תרגילים ישנים (מה"דור שבטרם סיני") וניסה להשתמש בהם לצורך תיאור מבחין, המציג את אשר נחאשר מאז כוננו — ואת אשר נראה כבר אז, או אולי נתגלה מאז, כמוטעה או כבלתי-מספיק, ואם מצוה גדולה היא ללמוד "מנסיונם של אחרים" בכל תחום טקטי מציאותי, הרי ודאי לא פחותה מזה המצוה "ללמוד מנסיוננו-ראונו".

מי ומה בחוברת? מי ומה בחוברת?

השפעת הנשק-הגרעיני על מבנה עוצבות

סא"ל 'הושע רביב

א. הגורמים המשפיעים

ברוחב, ובערך בדומה לזה בעומק. כיום, כשעורכים בבתי הספר של הצבאות במערב תרגילים בתנאי לוחמה-גרעינית, הרי הגזרה המוקצית לדיביוזית-רגלים היא 20—30 ק"מ ברור חב — ובדומה-לזה בעומק. יוצא, איפוא, שהמרחב המוחזק ע"י דיביוזיה גדל מ-80—40 קמ"ר במלחה"ע השניה ל-400—900 קמ"ר בתנאי לוחמה-גרעינית.

ניידות טקטית

כתוצאה ישירה מן הפריסה המוגדלת נוצר הצורך בהקניית ניידות טקטית לגייסות. אם ניקח לדוגמה דיביוזית-רגלים בהגנה, בתנאי לוחמה "מקובלת", אפשר לצפות לכך שהע"תודה הדיביוזיונית תימצא 6—2 ק"מ מאחורי קריהחזית, וזהו מרחק סביר בשביל קידום העתודה בתנועה רגלית. בתנאי לוחמה-גרעינית, כשעומק גורת-ההגנה הדיביוזיונית מגיע ל-30 ק"מ ויותר, תימצא העתודה 20—10 ק"מ מאחורי קריהחזית ומידת-המהירות שתידרש בשביל שהעתודה תגיע לקריהחזית למועד חורגת אזי מעבר לתחום יכולתם של כוחות רגליים, בלתי-מונעים. לגורם זה, של טווח-התנועה, מצטרפת אף העובדה שהעתודה תהיה מפורזת, ביחידות-משנה קטנות, על פני מרחבים ניכרים — על מנת לשמור עליה מפגיעה גרעינית; ואילו לשם ביצוע ההתקפה יהיה צורך לרכוזה לפרק-זמן מזערי ביותר.

לגורמים אלה יש להוסיף כי בתנאי לוחמה-גרעינית, ישאפו הצדדים-הלוחמים לא להחזיק את גייסותיהם במצב סטטי — כדי למנוע מהיריב אפשרות לאכנס, לאסוף נתונים על אודות תיהם ולהשמידם.

ניתן לומר ששאיפה זו לנייד גייסות משותפת כיום לכל צבאות העולם המביאים בחשבון אפשרות של מלחמה-גרעינית.

להלן — מספר דוגמאות לניידות העוצבות בצבאות העולם: צבא ארה"ב. — כיום ניתן לנייד 40% מהכוח הלוחם של דיביוזית-רגלים באמצעות נושאי-גייסות משוריינים — ועוד 20% באמצעות רכב-אופני. בתחזית של ביה"ס לפיקוד-ולמטה של צבא ארה"ב לשנת 1965 נאמר ביחס לנושאי הניידות:

פריסה רוחב-יותר לרוחב ולעומק

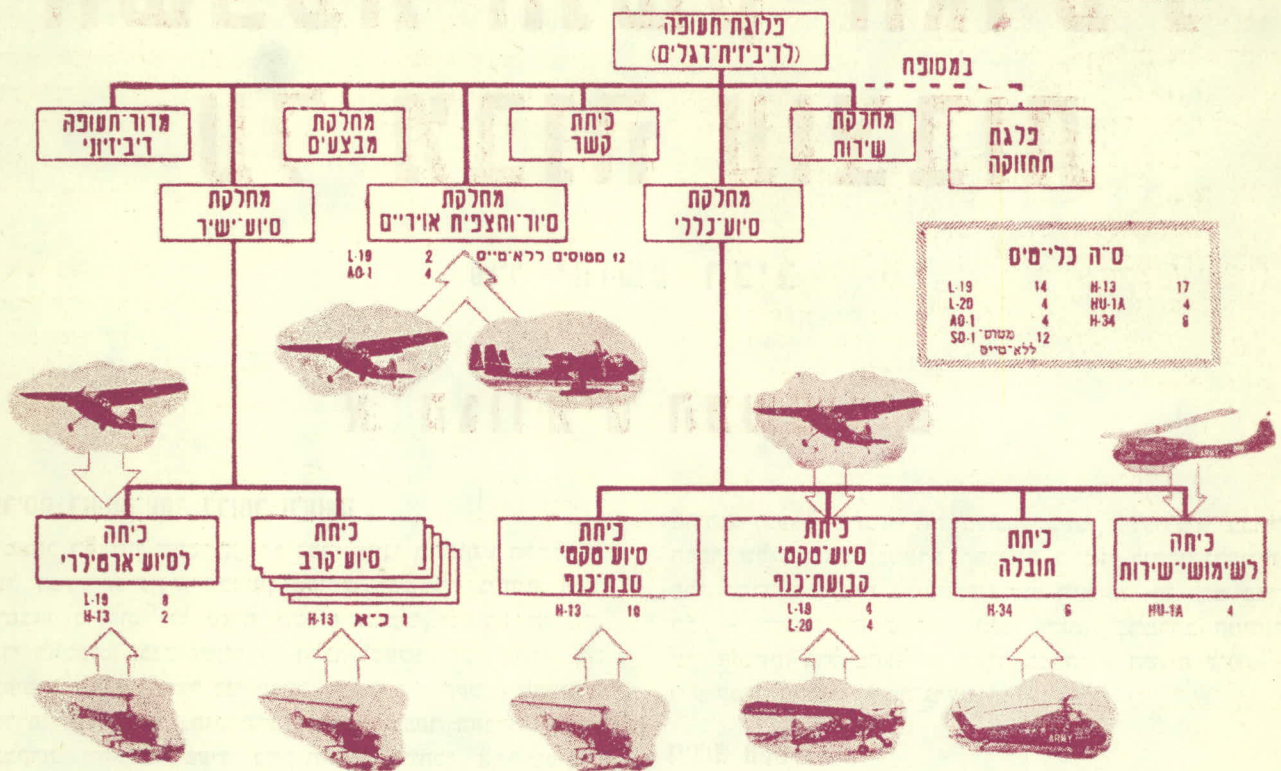
במאמר הראשון שבסדרה זו * כברי צוינו תכונותיו הקטלניות של הנשק-הגרעיני, שבעטין צפויים להשמדה גייסות אשר יימצאו ברדיוס של מאות מטרים מסביב לנקודת הפיצוץ. כדי להמעיט סכנת-השמד זה, הלכה-למעשה, יש להקטין את צפיפות הגייסות שעל פני מרחב מסוים. ע"י הקטנת הצפיפות על פני כל מרחב נתון, תושג הפחתת מספר האבודות הצפוי במקרה שהאויב יפעיל נשק-גרעיני; ויתכן אף שמיעוט הגייסות בשטח יניע את האויב לא להפעיל נשק-גרעיני — שהרי במקרה כזה לא יהיה הנזק שיהיה בהשקעת האמצעים. נמצא, שלמען שמירת שלמות הכוח יש הכרח לפזרו על פני מרחבים גדולים-יחסית. אך מובן שיש סייג למידת הפיזור האפשרית בפועל. אם יהיה הפיזור מופרז, תושג אמנם התכלית של שמירת שלמות הכוח; אולם האויב לא יהיה זקוק כלל להשקעת תפעול נשק-גרעיני כדי להשיג את משימותיו — שכן יוכל אז להשמיד ללא מאמץ רב את היחידות הקטנות והמבודדות של היריב.

על פירוט שיטות-הלחימה בתנאי לוחמה-גרעינית יעמוד המאמר הבא. אך כדאי לציין, ולו רק ברפרוף, מהי מידת השפעתו של נשק-גרעיני על מרחבי הפריסה. דיינו אם נשוה מימדי הגזרות שהוקצו לדיביוזית-הרגלים במלחה"ע השניה לאלו המוקצות לה כיום.

במלחה"ע השניה היתה גורתה של דיביוזית-רגלים 9—6 ק"מ

* הנשק-הגרעיני והשפעתו על הלוחמה בזמננו, ב"מערכות", חוב' קל"ז, עמ' 5.

ידועים גם ידועים פליינשק דו-תכליתיים, אך כיצד תבנית עוצבות-צבא "דו-תכליתיות" — ל"לוחמה גרעינית" ול"לוחמה מקובלת"? (והרי אף לוחמות אלו עצמן תכנה אולי ב"מהדורות שונות ונבדלות-זרמו!). ניסיונות למתן פתרון לבעיה זו של "עיגול המרובע" — שהפעם אינה מתמטית כי אם גורלית-אקטואלית — משתקפים מתוך הטבלאות הרבות שבמאמר זה. הטבלאות "יבשות" לכאורה, אך מביעות מציאות-חיפושים טקטית-ארגונית נלבטת ומדפרפת. והמעין בהן נכונה יחוש מתוך תמורותיהן הסכמטיות את דופק התפתחותה הצבאית של התקופה.

הקמת העוצבות והיחידות

עצמאות מקסיית וזוהלתית לגופי'אשנה

הפריסה המורחבת על פני שדה'הקרב ה"גרעיני" יוצרת בהכרח מצבים בהם אין גופי'משנה אחד של עוצבה מסוגל לסייע לחברו. דבר זה מוליד בדרך'הטבע את הדרישה לכך שגופי'המשנה של העוצבה יוכלו להתקיים בשדה'הקרב גם כשהם מבודדים. הקטנת עצמת העוצבות והיחידות הנה תולדה של מספר גורמים:

- גידול ערכו של גורם'האש בלהימה — שנובע ישירות מעצמתו הקטלנית של הנשק'הגרעיני — מאפשר להקטין במידה מסוימת את עצמתן המספרית של העוצבות והיחידות, המסתערות בעקבות המכה הגרעינית;
- הצורך להקטין את פגיעותן של העוצבות והיחידות;
- הצורך להגדיל את מספר גופי'המשנה בעוצבה, לבל תקטן עצמת העוצבה במידה חמורה'מדי, בהיפגע אחד מגופי' המשנה שלה.

דוגמה למגמה זו של הקטנת העוצבות והיחידות מוצאים אנו בצורה בולטת בצבא ארה"ב, אשר — לשם התאמת דיביזיית הרגלים ודיביזיית'הצנחנים שלו לתנאי לוחמה'גרעינית — נקט בצעדים הבאים: א. דיביזיית'הרגלים הוקטנה מכ" 19,000 איש ב" 1953 לכ" 14,000 ב" 1960; ב. גופי'המשנה בדיביזיית'הרגליים — שהיה, במבנה 1950, רגימנט אשר מנה כ" 3,700 איש — הוקטן במבנה של 1960 ל"קבוצת'קרב" בת כ" 1,400 איש; ג. מספר גופי'המשנה העיקריים בדיביזייה הוגדל משלוש לחמש.

"כל חמש קבוצות'הקרב בדיביזיית'רגלים תהינה ממוכנות. לכל דיביזייה יהיו אמצעי'תעופה אורגניים — מטוסים והליקופטרים — שיאפשרו הטסה של קבוצות'קרב בתוספת אמצעי'סיוע בהטס אחד" — היינו, כ" 20% מהדרגה'הלוחם יהיו נית'גים'להטסה;

צבא ברה"מ. — לאחרונה פורסמו ידיעות כי צבא ברה"מ ביטל את דיביזיית'הרגלים ואת הדיביזייה'הממוכנת — והקים במקומן "דיביזייה ממונעת", שבה כל הגייסות ממונעים, והם מסתייעים במאות טנקים אחדות שנמצאים אורגנית בדיביזייה;

צבא מערב'גרמניה. — עוצבות'השדה שבצבא זה ניידות עתה במלואן;

צבא צרפת. — עוצבת'השדה החדשה, "הדיביזייה'הממוכנת 1959", כוללת בתוכה 2 חטיבות ממוכנות וחטיבה אחת משורינת;

צבא בריטניה. — צבא זה לא כלל עד כה בתוך חטיבות הרגלים שלו אמצעי'ניידות אורגניים בשביל מלוא העוצבה. אולם מצויים בו אמצעי'ניידות משורינים שיוקצו לחטיבות הרגלים לפי הצורך.

מרביתם של צבאות העולם מתכוונים לפתור את בעית ניוד גייסותיהם ע"י כלי'רכב משורינים — שכן יש בכלים משורינים אלה, בצד כל יתרונותיהם המקובלים, גם משום הגנה טובה מפני קרינה רדיו'אקטיבית.

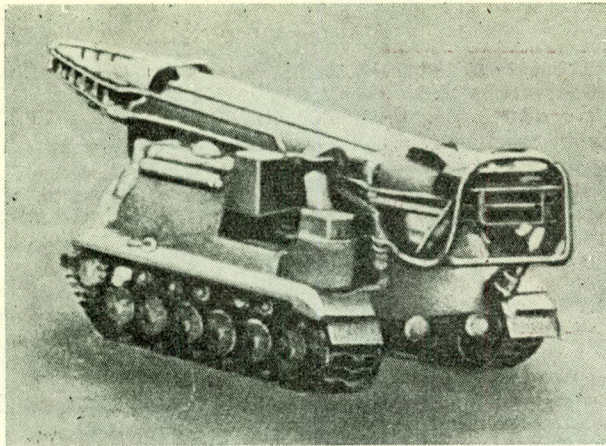
בצד ארטילריה „מקובלת” - משגרי טילים גרעיניים

מן הראוי לציין, כי כל אותם צבאות אשר כלולים במסגרת עוצבותיהם כלי-שיגור לנשק-גרעיני, כמעט שלא הפחיתו את מספר הכלים-הארטילריים ה„מקובלים”. צבא ארה״ב, שאירגן את דיביזיות-הרגלים שלו ללוחמה-גרעינית, נקט אמנם בתחילתו לה בקיצוץ קיצוני של עצמת הארטילריה ה„מקובלת” שנכח ללה במסגרת הדיביזיה; אולם עד-מהרה חזר בו, כפי שניתן ללמוד מהטבלה הבאה:

מבנה 1950 מבנה 1957 מבנה 1960

סה״כ כוח האדם			
בארטילריה-הדיביזיונית	2160	1763	3650
סה״כ הוביצרים בני 105 מ״מ	30	30	54
סה״כ הוביצרים בני 155 מ״מ	30	12	18
סה״כ הוביצרים בני 8 אינץ'	4	4	—

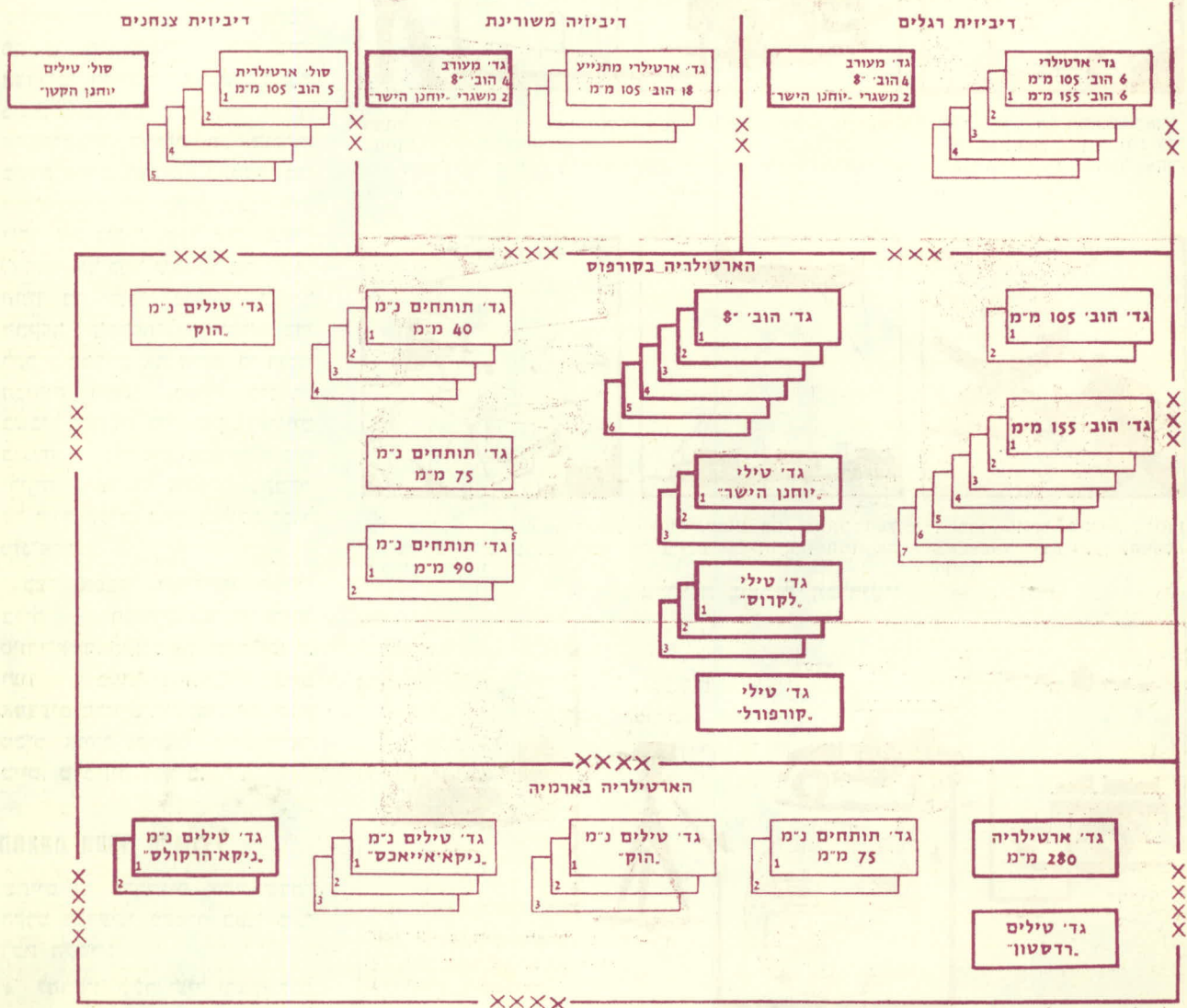
גם שאר צבאות העולם לא הקטינו, עקב הכנסת אמצעי-שיגור גרעיניים, את עצמת הארטילריה ה„מקובלת” — כפי שעוד נראה בהמשך מאמר זה.

טיל-מונחה טקטי סוביטי — „T-7A”

בצבא ארה״ב נכללים אמצעי שיגור של נשק-גרעיני בכל הרמות העוצבותיות, החל מרמת הדיביזיה (עיין בתרשים מס' 1):

תרשים מס' 1 — ארגון הארטילריה ברמות-הפיקוד השונות — צבא ארה״ב

כלי נשק דו-תכליתיים-ראש-נפץ מקובל ואטומי:

שימוש במטוס-ללא-טייס להשגת מודיעין

באמצעות שלט-רחוק ותצפית מקיפים המעקב אחרי המטוס מתוך קרנר-המודיעין עצמו.

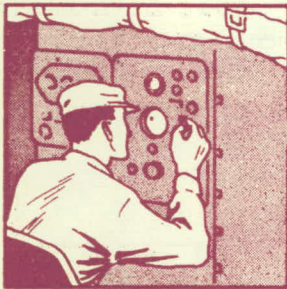
המטוס משוגר מעל כנף-השיגור.

ניתנת הפקודה לשגר את המטוס-ללא-טייס.

בצבא ברה"מ נכללים אמצעי השיגור של נשק-גרעיני, החל ברמת הארמיה ומעלה, במסגרת הקורפוס הארטילרי; בצבא צרפת — נכללים אמצעי שיגור גרעיניים כבר ברמת הדיביזיה בגודל-טיילים, הכולל 2 משגרים של "יוחנן הישר", ו-4 משגרים של "לקרוס"; בצבא גרמניה דומה המבנה לזה שבצבא הצרפתי.

פיקוח רצוף על שדה-הקרב -

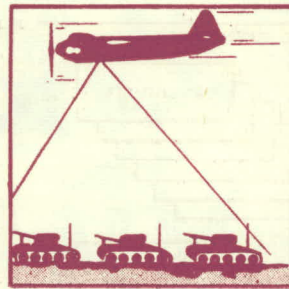
ושכרול אמצעי-מודיעין

הצופה שעל הקרון מאכן את המטוס ע"י מכשיר לאיכון מטרה, המכוון את אנטנת הרדאר אל המטוס.

מפעיל הרדאר מתאם את האנטנה של הרדאר אל המטוס. לאחר שהרדאר קלט את המטוס כראוי — מופסק הקשר בין הצופה על הקרון לבין מכשיר הרדאר, אשר, לבדו, ממשיך לעקוב אחר המטוס.

בשדה-הקרב הגרעיני — בו מקיים מים הצדדים היריבים גייסות ניידים, הפרוסים על פני מרחבים ניכרים ובו נזהרים הצדדים שלא לקיים מערך סטטי, ולשמור על שלמות הכוח ע"י הנעתו התכוון פה — מן ההכרח שיהיו בידי הצדדים היריבים אמצעי פיקוח משוכללים, אשר יאפשרו קבלת אינפורמציה שוטפת על הנעשה בשדה-הקרב. הדרישה לאמצעי מודיעין משוכללים תהיה מובנת עוד יותר אם נזכיר, שכל צד ישתדל לצמצם עד-כמה שאפשר את משך-הזמן בו ירוכזו כוחותיו לצורך התקפה, התקפת-נגד וכד'. כדי לקבוע במדויק את הרגע בו ירוכזו הכוחות והפכו "מטרה כדאית" בשביל הפעלת כלי-נשק גרעיניים כנגדה — נדרשים אמצעי פיקוח ודיווח שיאפשרו השגחה מתמדת על שדה-הקרב, ביום ובלילה ובכל מזג-אוויר.

המטוס מוחזר לקרקע, נוחת באמצעות מצנח ויוכן להפעלה חוזרת.

ע"י שימוש בלוח-עיקוב נוהג מפעיל-המטוס את המטוס מעל לשטח אותו יש לצלם, מורה על ביצוע הצילומים ומחזיר את המטוס למקומו.

מלווייה בשרות המודיעין

בצד אמצעי המודיעין המקור-בלים — תצפיות, סיורי-קרקע, סיורי-אוויר, האזנה אלחוטית וקוית, ועוד — מפתחים הצבאות כיום אמצעים טכניים ואלקטרוניים, כגון מכ"מ אוירי וקרקעי, מטוס-ללא-טייס, טלביזיה וכיו"ב.

התאמת מערך הקשר

שתיים הן הדרישות אשר שדה-הקרב הגרעיני מעמיד בפני מערכת הקשר:

- להבטיח קשר יעיל ורצוף לכל היחידות, אשר תהינה פרוסות על

השימוש בראדר קרקעי כאמצעי מודיעין

פני מרחבים ניכרים — היינו, הבטחת קשר לטווחים גדולים יותר מבעבר;

• לקיים מערכת-קשר אשר תוכל להמשיך בפעולתה גם אם חלק ממנה יושמד לחלוטין — מצב שהוא בהחלט צפוי בשדה-הקרב הגרעיני.

צבא ארה"ב פתר בעיות אלו ע"י ארגון מערכת-קשר מרחביות, אליהן קשורות כל היחידות הפרו- סות במרחב מסוים. העיקרון הוא כי גם אם נפגע חלק ממערכת-קשר זו — אין הדבר פוגע במערכת-הקשר בכללותה.

התאמת ארגון המפקדות

ארגון המפקדות בתנאי לוחמה-גרעינית חייב:

• לענות על הצו בטיפול-שוטף, בפקריומן קצרים יותר, בכמויות מוגדלות של אינפורמציה;

• להבטיח פיקוד רצוף על העוצבה, גם אם תושמד מפקדתה האורגנית כולה ע"י נשק-גרעיני של האויב;

• לצמצם את גודל המפקדות, כדי לעשותן פגיעות-פחות.

לפי הערכת ביה"ס-לפיקוד-ולמטה של צבא ארה"ב תהיה כמות האינפורמציה בה יצטרך מטה-העוצבה לטפל גדולה פי-שלושה מזו שבמלחה"ע השניה; ואילו הזמן שיעמוד לרשותו לעיבוד ידיעות אלה, והפיכתן ל"מודיעין" יקטן כדי מחצית הזמן שעמד לרשותו במלחמת-העולם השניה.

את הבעיה כיצד לודא רציפות הפיקוד פתר צבא ארה"ב ע"י קביעת מספר מפקדות-חליפין בתוך הדיביזיה. לדוגמה: בדי- ביזית-הרגלים עשויות המפקדות הבאות לשמש כמפקדות אפ- שריות לדיביזיה: א. מפקדת-הדיביזיה עצמה — המתפצלת למפקדה-קדמית ומפקדה-עיקרית; ב. מפקדת הבריגדה — עליה מפקד בקביעות סגן מפקד-הדיביזיה, ואינה ממוקמת ביחד עם מפקדת הדיביזיה; ג. מפקדת הארטילריה-הדיביזי- יונית — עליה מפקד קצין, שדרגתו מקבילה לזו של סגן מפקד-הדיביזיה.

את הדרישה לצמצם את גודל המפקדות (א), להבטיח לפחות.

כי מפקדות אלה לא תגדלנה כתוצאה מהדרישה לטיפול בכמות מוגדלת של אינפורמציה) מתכונים לפתור ע"י שימוש באמצעים טכניים ואלקטרוניים: דוגמת מחשבים אלקטרוניים ניידים, שנועדו להפעלה בכל העוצבות שבצבא ארה"ב.

התאמת אמצעים ושיטות לוגיסטיים

בשדה-הקרב הגרעיני — בו משתדלות היחידות, כדי להקטין את מידת פגיעותן, להימצא רוב הזמן בתנועה — הופכים מתקנים לוגיסטיים סטטיים ל"מטרות כדאיות" ופגיעות ביותר. בורבזמן, עצם הפיכתם של הגייסות לניידים מגדיל לא-במעט את הצרכים ואת הבעיות הלוגיסטיות. מתקנים לוגיסטיים סטטיים, לא רק שהם פגיעים לנשק-גרעיני המופעל ישירות כנגדם, אלא שאף עלולים הם יותר להיפגע ע"י קרינה רדיו-אקטיבית — בצורה של נפולת, העלולה להינצר כתוצאה מפיצוצים גרעיניים במקומות אחרים ואפילו מרוחקים ממקום המתקן הלוגיסטי עצמו. אין לומר שאכן נמצא פתרון משיעי- רצון לבעיה זו. הצעדים בהם מתכונן צבא ארה"ב לנקוט כדי להתגבר על בעיות אלו הם: ריבוי בסיסי-אספקה קטנים במרחב; מאמץ להעביר את האספקה ישירות לצרכן, ללא צבירות-ביניים; שימוש בתובלה-אווירית להעברת אספקה. לפי הערכת צבא-ארה"ב יועברו כ-25 אחוז מהאספקה הדרושה לדיביזיה בדרך האוויר, וע"י כך ייחסך במידה ניכרת הצורך בצבירת מלאי-אספקה סטטיים במרחב.

ב. מבני העוצבות בצבאות העולם

• כל דיביזיה התחלקה בדרך-כלל ל-3 גופי-משנה — בעלי דמות והרכב שונים: רגימנט או בריגדה, או "פיקוד-קרב";

• בדיביזיה נכללו ארטילריה-דיביזיונית, ויחידות סיוע ושירות אחרות;

יקל עלינו לבחון את המבנים של היום אם נסקור תחילה את את המבנים שקדמו להם — ונעמוד על השינויים שהוכנסו בהם. מרבית צבאות העולם השתמשו במלחמת-העולם השניה בעוצבות שמבניהן נקבעו לפי הקיום העקרוניים כדלקמן:

• עוצבת-היסוד התקנית היתה הדיביזיה — של רגלים, שריון או צנחנים;

משוריינים — אך מבלי לשנות את המבנה העקרוני, שהוסיף להיות מה שמקובל לקרוא „המבנה המשולש“. לאחר מלחמת העולם השנייה, קיבלו הצבאות האירופיים, ביחד עם האמצעים ועם כלי-הנשק האמריקאיים, גם כמה מעיקרי המבנה הארגוני האמריקאי בשביל עוצבותיהם; כך, מוצאיים אנו סמוך לגמר מלחמת-העולם, מבנה דומה-למדי בצבא ארה"ב ובצבאות של מדינות מערב-אירופה.

צבא ארה"ב - כיום

בתרשים-מבנה מס' 2 יוכל הקורא לעמוד על הקיום המאפיינים את „המבנה המי-שולש“ האמריקאי. מן הראוי לציין, כי הדוגמה אשר פורטה כאן מציגה את המבנה המשופר ביותר של „המבנה המשולש“, כשהוא כולל בתוכו טנקים ואמצעים נוספים אחרים לרוב.

סמוך לגמר מלחמת-קוריאה החליט צבא ארה"ב לבחון את מבנה עוצבותיו, כדי להתאימו לתנאי לוחמה-גרעינית.

יקל עלינו להבין את המבנה, אליו הגיעו המתכננים האמריקאיים, אם נזכור על איזה רקע הוא הוכן. היתה זו תקופה בה שלטה בכיפה ההשקפה האומרת שעל צבא ארה"ב להיות מוכן למלחמה המוגדרת כיום כ„מלחמה כוללת“; כי בהיותו מוכן לסוג כזה של מלחמה, על אחת כמה וכמה יהיה מוכן גם לסוגי-מלחמה שקרויים „מלחמות קטנות“, „מלחמות מוגבלות“ או „מלחמות מקומיות“.

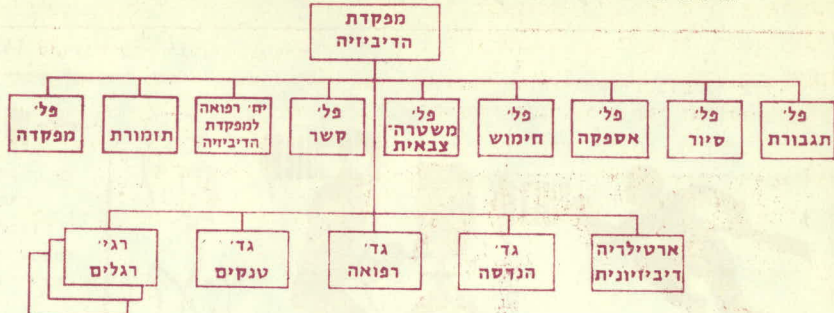
את חוסר-האמיתות של השקפה מעין-זו ציינו כבר רבים; ואחד מהוגי הדעות

האמריקאיים ביטא זאת בערך כך: „להילחם, מלחמה קטנה באמצעים שהוכנו בשביל מלחמה גלובלית, הרי זה כאילו לנסות לצוד יתוש באמצעות תותח בן 155 מ"מ“. מכל מקום, המגמות שהונחו במבנה דיביזיות-הרגלים החדשה, כפי שהן מוגדרות ע"י ספר-לימוד של צבא ארה"ב, הן אלה: התאמת המבנה לדרישות שדה-הקרב הגרעיני; ריכוז ברמה גבוהה יותר של כל האמצעים שאינם דרושים לגופי-המשנה באופן קבוע; ניצול כושר-השליטה המוגבר, שבא עקב השימוש באמצעי-קשר משופרים; סיגול וניצול של אמצעי-לחימה חדישים ומשופרים.

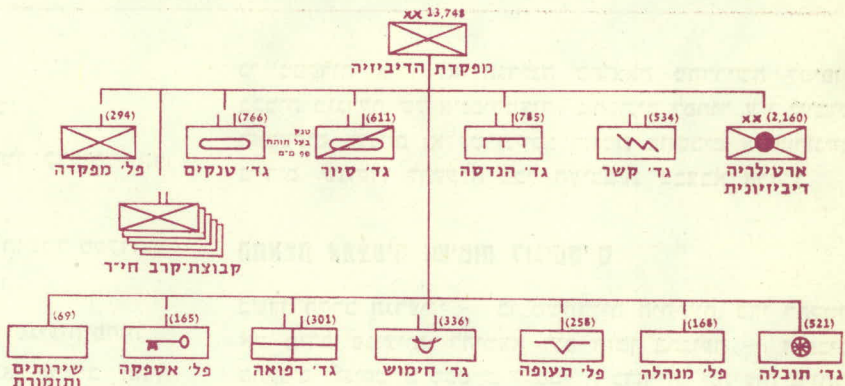
חשוב לציין שצבא ארה"ב רואה במבנה זה מבנה המותאם הן לצרכי לוחמה-גרעינית והן לצרכי המלחמה באמצעים מקובלים.

נראה, שנהיה קרובים לאמת אם נאמר כי המבנה האמריקאי — הוא שהותאם ביותר לצרכי שדה-הקרב הגרעיני. השינויים העיקריים שחלו במבנה דיביזיות-הרגלים עם הנהגת הארגון ה„פנטום“ במקום ה„משולש“ הם כדלקמן:

- בוטלה אחת הרמות במבנה הדיביזייה, ובמקום הדירוג

סה"כ כוח-אדם: 18,804
 ציוד: טנקים 147, מרגמות 4.2, הוביצרים 105 מ"מ 54, הוביצרים 155 מ"מ 18, תותחים 40 מ"מ (דו-קניים) 32, טנקים 36, מרגמות 36, הוביצרים 105 מ"מ 54.

סה"כ כוח-אדם: 13,748
 ציוד עיקרי: טנקים בינוניים 92, טנקים קלים 33, טנקי הילוך 20, נגמ"שים 181, רכב אופני 1870, גרורים 1300, בזוקות 520.
 מוטוסים: מטוסי קישור ותובלה 32, הליקופטרים 28.

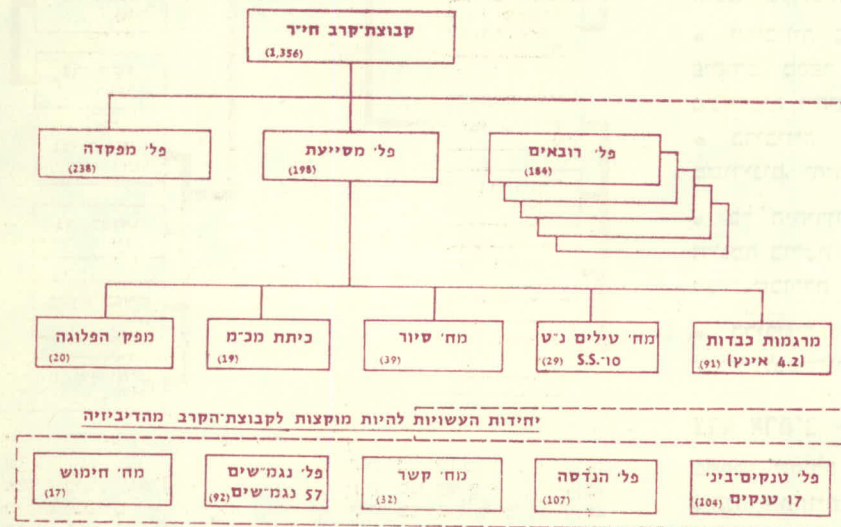
- כל גוף-משנה כזה כלל, לרוב, 3 גדודים — והגופים הבלתי-תקניים 2 עד 4;
- כל דיביזייה, על גופי-המשנה שלה, היתה מאורגנת על בסיס תקני קבוע מראש;
- הרמה שמעל לדיביזייה היתה הקורפוס — אשר היה גוף בלתי תקני, בעל הרכב משתנה, לפי המשימה המסוימת. הקורפוס כלל בדרך כלל 2-4 דיביזיות רגלים או/ו שריון, בתוספת אמצעי-סיעו. לקורפוס לא היתה כל אחריות לוגיסטית, ובדרך כלל לא הועמדו יחידות שירותים תחת פיקודו;
- מספר קורפוסים אוגדו בפיקודה של ארמיה (בצבא ארה"ב — „ארמית-שדה“), שאף היא לא היתה גוף תקני קבוע. ל„ארמית-השדה“ היתה אחריות לוגיסטית ומנהלתית, נוסף לאחריות המבצעית;

- מספר „ארמיות-שדה“ אוגדו במסגרת „קבוצת ארמיות“, שהיתה שוב גוף בלתי תקני, בעל אחריות מבצעית בלבד; בעקבות מלחמת-העולם השנייה שופר ארגונן של עוצבות-השדה ע"י תוספת אמצעים, כגון טנקים ונושאי-גייסות

הישן, דיביזיה—רגימנט—גדוד—פלוגה, מאורגנת הדיביזיה החדשה לפי הדירוג דיביזיה—קבוצת-קרב—פלוגה;
 • מספר גופיה-משנה הכפופים לדיביזיה הוגדל מ-3 ל-5;
 • הארטילריה-הדיביזיונית הוקטנה מ-72 כלים של ארטי-לרית-שדה ל-42 בלבד, וכן הוצא מהמבנה האורגני של הדי-ביזיה, הגדוד המעורב של תותחים ומקלעים-כבדים של ארטילריה נ"מ מתנייעת;
 • לארטילריה הדיביזיונית הוכנסו אמצעים שמשוגלים לשגר ראש-נפץ גרעיני — והם 4 הוביצרים בני 8 אינץ' ו-2 משגרי רקטות, מסוג "יוחנן הישר";
 • בכל דיביזיה הוקמה פלוגת-תעופה, הכוללת כ-50 כלי-טיס (הליקופטרים ומטוסים קלים), המיועדים לתפקידי סיור, קישור, הובלת אפסניה ומפקדים ופינוי-חירום של נפגעים — כן נועדו הם להטסת אמצעי-מודיעין, כגון מכ"מ, מכשירי-טלביזיה וכד';
 • בכל דיביזיה הוקם גדוד-תובלה, ה-כולל 2 פלוגות נגמ"שים ופלוגת רכב אופני;
 • נוסף למפקדת הדיביזיה, נכללה ב-כל דיביזיה, "מפקדת-בריגדה" תקנית, שנועדה להחליף את מפקדת הדיביזיה, במקרה וזו תיפגע, וכן לפקד על מאמץ אשר כולל יותר מקבוצת-קרב אחת;
 • כל יחידות-השירותים של הדיביזיה אוגדו ארגונית בפיקודה של "מפקדת שירותים דיביזיונית", שתפקידיה הם ארגוניים-מבצעיים — כגון פריסה, דילר-גים, ניצול רכב וכד' — אך אינם תפ-ידי פיקוד מקצועיים ויעודיים;
 • כל יחידות הסיוע והשירותים של הדיביזיה הותאמו למבנה המחומש — וכך מוצאים אנו 5 פלוגות-טנקים בגדוד הטנקים, 5 פלוגות-הנדסה, וכד';
 • עצמתה הכוללת של הדיביזיה הוקי-טנה מכ-19,000 איש לכ-14,000 איש, יצוין כי אחוז אנשי הדרגה-המסתער ב-דיביזיה גדל יחסית.
 • שנים מעטות לאחר-מכן הוכנסו מסו-פר שינויים במבנה המחומש הראשוני הנ"ל, שהעיקריים בהם היו:
 • עצמת הארטילריה-ה"מקובלת" הוגי-דלה מ-42 קנים (30 הוביצרים בני 105 מ"מ ועוד 12 הוביצרים בני 155 מ"מ) ל-60 קנים (30 הוביצרים בני 105 מ"מ ועוד 30 הוביצרים בני 155 מ"מ);
 • הארטילריה-הדיביזיונית אורגנה מ-חדש ב-5 גדודים של ארטילרית-שדה ועוד גדוד מעורב, הכולל את אמצעי-השיגור הגרעיניים (לעומת המבנה ה-

הישן, דיביזיה—רגימנט—גדוד—פלוגה, מאורגנת הדיביזיה החדשה לפי הדירוג דיביזיה—קבוצת-קרב—פלוגה;
 • מספר גופיה-משנה הכפופים לדיביזיה הוגדל מ-3 ל-5;
 • הארטילריה-הדיביזיונית הוקטנה מ-72 כלים של ארטי-לרית-שדה ל-42 בלבד, וכן הוצא מהמבנה האורגני של הדי-ביזיה, הגדוד המעורב של תותחים ומקלעים-כבדים של ארטילריה נ"מ מתנייעת;
 • לארטילריה הדיביזיונית הוכנסו אמצעים שמשוגלים לשגר ראש-נפץ גרעיני — והם 4 הוביצרים בני 8 אינץ' ו-2 משגרי רקטות, מסוג "יוחנן הישר";
 • בכל דיביזיה הוקמה פלוגת-תעופה, הכוללת כ-50 כלי-טיס (הליקופטרים ומטוסים קלים), המיועדים לתפקידי סיור, קישור, הובלת אפסניה ומפקדים ופינוי-חירום של נפגעים — כן נועדו הם להטסת אמצעי-מודיעין, כגון מכ"מ, מכשירי-טלביזיה וכד';
 • בכל דיביזיה הוקם גדוד-תובלה, ה-כולל 2 פלוגות נגמ"שים ופלוגת רכב אופני;
 • נוסף למפקדת הדיביזיה, נכללה ב-כל דיביזיה, "מפקדת-בריגדה" תקנית, שנועדה להחליף את מפקדת הדיביזיה, במקרה וזו תיפגע, וכן לפקד על מאמץ אשר כולל יותר מקבוצת-קרב אחת;
 • כל יחידות-השירותים של הדיביזיה אוגדו ארגונית בפיקודה של "מפקדת שירותים דיביזיונית", שתפקידיה הם ארגוניים-מבצעיים — כגון פריסה, דילר-גים, ניצול רכב וכד' — אך אינם תפ-ידי פיקוד מקצועיים ויעודיים;
 • כל יחידות הסיוע והשירותים של הדיביזיה הותאמו למבנה המחומש — וכך מוצאים אנו 5 פלוגות-טנקים בגדוד הטנקים, 5 פלוגות-הנדסה, וכד';
 • עצמתה הכוללת של הדיביזיה הוקי-טנה מכ-19,000 איש לכ-14,000 איש, יצוין כי אחוז אנשי הדרגה-המסתער ב-דיביזיה גדל יחסית.
 • שנים מעטות לאחר-מכן הוכנסו מסו-פר שינויים במבנה המחומש הראשוני הנ"ל, שהעיקריים בהם היו:
 • עצמת הארטילריה-ה"מקובלת" הוגי-דלה מ-42 קנים (30 הוביצרים בני 105 מ"מ ועוד 12 הוביצרים בני 155 מ"מ) ל-60 קנים (30 הוביצרים בני 105 מ"מ ועוד 30 הוביצרים בני 155 מ"מ);
 • הארטילריה-הדיביזיונית אורגנה מ-חדש ב-5 גדודים של ארטילרית-שדה ועוד גדוד מעורב, הכולל את אמצעי-השיגור הגרעיניים (לעומת המבנה ה-

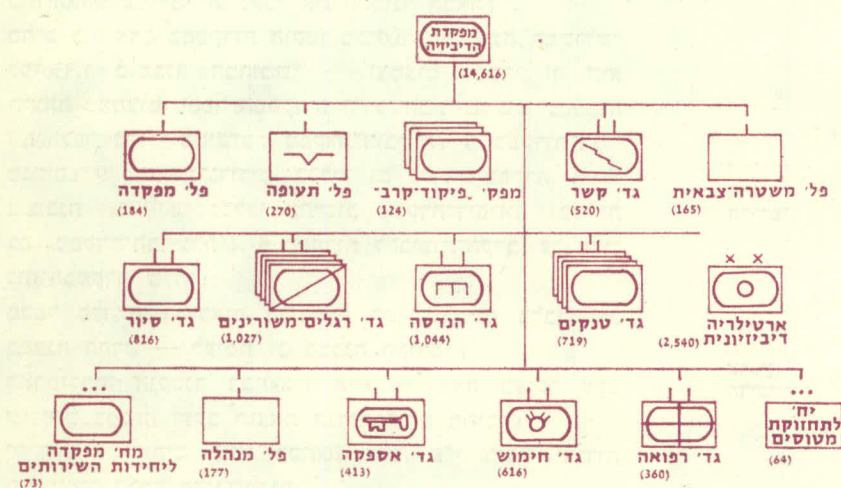
תרשים מס' 4 — מבנה קבוצת-קרב דיביזיונית-רגלים בצבא-ארה"ב 1960

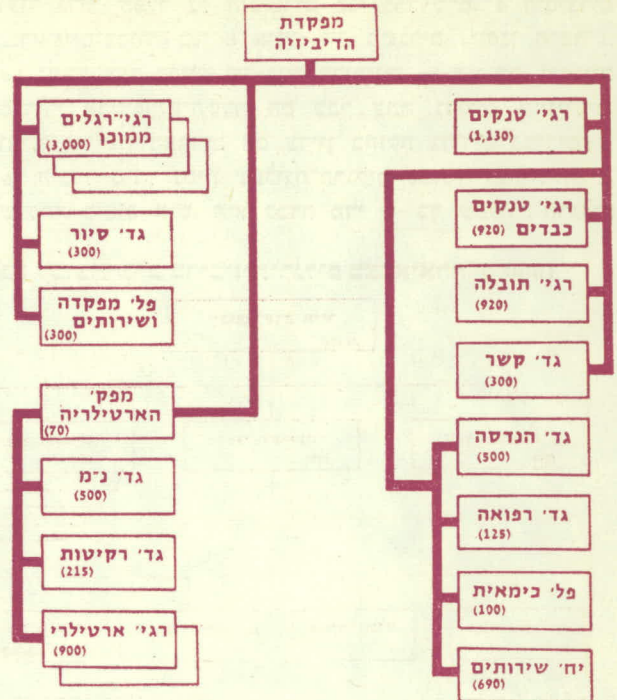
אמצעים אורגניים בקבוצת-הקרב:

2 —	טנקים קלים	50 —	בזוקות
2 —	נגמ"שים	16 —	מרגמות 81 מ"מ
107 —	רכב אופני	4 —	מרגמות 4.2 אינץ'
127 —	גרורים	10 —	תות"ל-ל-א-ר-ת-ע 106 מ"מ
		5 —	משגרי טילים SS-10

תרשים מס' 5 — מבנה דיביזיונית-שריון בצבא ארה"ב 1960

12 —	הוב' מתנייעים 155 מ"מ	306 —	שריון
4 —	הוב' בני 8 אינץ'	54 —	טנקים בינוניים
2 —	משגרי טילים	68 —	טנקי חילוץ
	כלי-טיס	536 —	נגמ"שים
24 —	מטוסי סיור ותובלה		ארטילריה
26 —	קלים	54 —	הוב' מתנייעים 105 מ"מ
	הליקופטרים		

סה"כ כוח אדם — 15,000
 שריון: —
 טנקים בינוני (T-54) — 227
 טנקים כבדים — 46
 תותחי סער (משחית) — 55
 טנקים אמפיביים — 25
 ארטילריה:
 תות' בני 57 מ"מ — 78
 תות' בני 85 מ"מ — 42
 תות' בני 122 מ"מ — 48
 מרגמות 120 מ"מ — 18
 מרגמות 160 מ"מ — 12
 משגרי רקטות 140 מ"מ — 12

בעוד שדיביזיות הרגלים ודיביזיות הצנחנים אורגנו לפי ה"מבנה המחומש" — נשארו הדיביזיות המשורינות וכן הדיביזיות של חיל הנחיתה ("מארינס") של הצי מאורגנות לפי ה"מבנה המשולש".

בספרות הצבאית האמריקאית ניתן בתקופה האחרונה למצוא דיונים חוזרים ונשנים בשאלה, אם יש לשנות את מבנה הדיביזיה המשורינת למבנה מחומש — או לאו. מכל מקום, המבנה הקיים הוא זה המפורט בתרשים מבנה מס' 5 — מבנה דיביזיה משורינת של צבא ארה"ב ב-1960 — והבנוי עקרונית לפי הקיום הבאים:

- הדיביזיה כוללת 3 "פיקודי קרב", העשויים לאגד תחת פיקודם מספר משתנה של גדודי טנקים, גדודי רגלים משוריינים ויחידות ארטילריה-מתניעת;
- בדיביזיה מצויים 4 גדודי טנקים, 4 גדודי רגלים משוריינים, יחידות סיוע ושירותים;
- כל היחידות הדיביזיוניות מותאמות למבנה משולש — ודוגמה בולטת לכך אפשר לראות במבנה הארטילריה הדיביזיונית שכוללת 3 גדודים בני 18 קנים כ"א;
- בדיביזיה נכללו כל האמצעים החדשים — כגון אמצעי שיגור לנשק גרעיני, מטוסים וכד'.

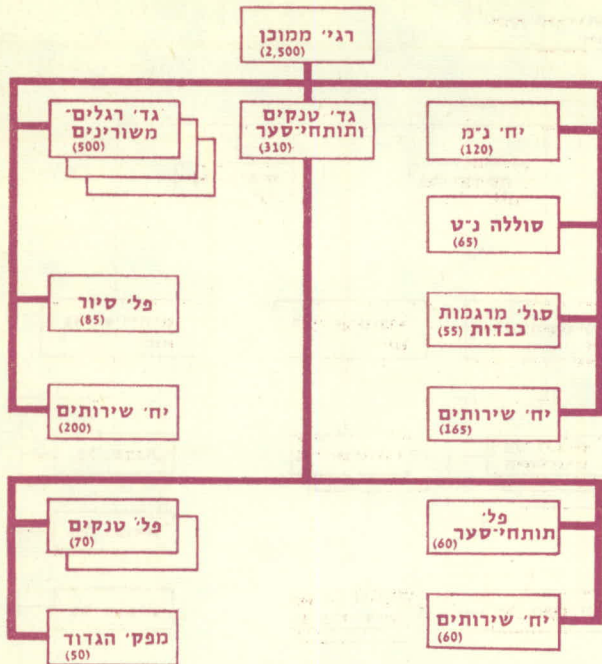
צבא ארה"ב - לקראת העתיד

במסמך שחולק לחניכי ביה"ס לפיקוד ולמטה של צבא ארה"ב ניתנה התחזית הבאה לגבי ארגון ועוצבות השדה בצבא זה בתקופה שבין 1960 ל-1970:

תחזית לשנים 1965—1970	תחזית לשנים 1960—1965	
ארמיה תפקד ישירות על 4 דיביזיות, ל-6 דרגי ביניים של מפ' קדות-קורפוס.	הארמיה תהיה מורכבת במבנה המקובל — עד 12 דיביזיות, עם מפקדות-קורפוס כדרג ביניים; או שתהיה "ארמיה קטנה", אשר תפקד ישירות על 4-6 דיביזיות, ללא מפק' דות-קורפוס.	ארגון הארמיה
לא תקום מפקדת-קור' פוס.	כאשר מפקדת-קורפוס תופעל כדרג ביניים ב- מסגרת ארמיה — תהיה לקורפוס גם אחריות מנהלתית.	ארגון הקורפוס
יורגנו שני טיפוסים דיביזיות: דיביזיות משורינת ודיביזיות מ- מוכנת; כל דיביזיה תכיל 5 קבוצות-קרב, בתוספת יחידות סיוע ושירותים; לכל קבר צת-קרב תהינה 3 מפ' קדות, שתוכלנה לפקד כ"א על מספר פלוגות אשר תאוגדנה לצורך ביצוע משימה מסוימת.	ישאר הארגון של הדיביזיות הקיימות: דיביזיות רגלים, דיביזיות צנחנים, דיביזיות משורינת.	ארגון הדיביזיות

הוקטנה לכ-180 איש, ואילו מספר פלוגות הרובאים שבקבוצת הקרב הוגדל מ-4 ל-5. אם נסקור את מהות השינויים, כפי שהם מתבטאים בעצמת כוח-האדם שבדיביזיה, נקבל את התמונה הבאה: סה"כ כוח-אדם במפקדות הוקטן מכ-2,100 ב"מבנה המשולש" לכ-1,350 ב"מבנה המחומש" — וצמצום מספרי זה הוא תוצאה מצמצום מספר המפקדות ודרגיה הביניים. שכן ב"מבנה המשולש" נכללו בחישוב: מפקדת דיביזיה; 3 מפקדות-רגי מנטים; 9 מפקדות-גדודים, בכללן גם פלוגות-מפקדה. ואילו ב"מבנה המחומש" נכללו בחישוב מפקדת דיביזיה (בכללה גם "מפקדת-הבריגדה"), 5 מפקדות לקבוצות-הקרב, על פלוגות-המפקדה שלהן; מספר פלוגות הרובאים בדיביזיה קטן בשתיים בלבד (25 במבנה החדש — לעומת 27 במבנה הקודם); הארטילריה הוקטנה בכ-1,400 איש — וזאת בעיקר עקב שינויים במבנה ועקב הוצאת הגדוד הנ"מ מתוכה; יחידות השירותים קטנו בכ-700 איש, ע"י ריכוז יחידות השירותים ברמה הדיביזיונית. לפירוט המבנים והשוואתם נא עיין בתרשים מס' 2 — מבנה דיביזיות רגלים של צבא ארה"ב ב-1950, בתרשים מס' 3 — מבנה דיביזיות רגלים של צבא ארה"ב ב-1960, בתרשים מס' 4 — מבנה קבוצת-קרב בדיביזיות רגלים של צבא ארה"ב ב-1960.

תרשים מס' 7 — מבנה רגימנטים-ממוכן בצבא הסובייטי
(במסגרת דיביזיות-טנקים ודיביזיות-ממוכנות)

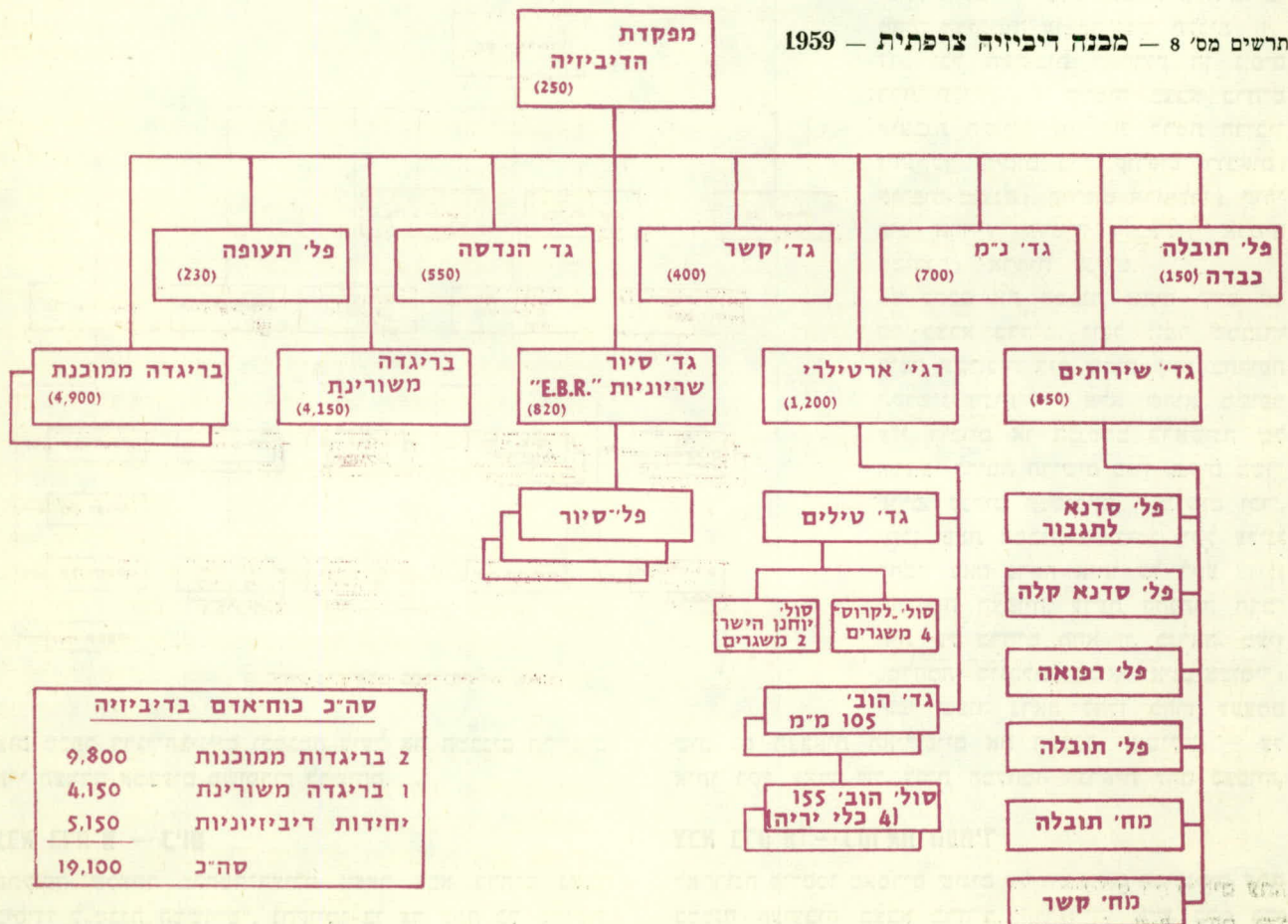
- כדיינשק עיקריים:
- 12 — תות' נ"מ 57 מ"מ
 - 6 — תותחים בני 85 מ"מ
 - 6 — מרגמות 120 מ"מ
 - 34 — טנקים T-54
 - 11 — תות"סער 122 מ"מ
 - 5 — טנקים אמפיב' 76 מ"מ

ידיעות נוספות על מגמות אלה פורסמו לאחרונה בחוברת אוקטובר 1960 של הירחון „ההשקפה הצבאית“, (Military „Review“), המתפרסם ע"י ביה"ס-לפיקוד-ולמטה של צבא ארה"ב. בה נאמר:

„הגיעו לידי פרסום תכניות הפיתוח והארגון של צבא ארה"ב לקראת הקמתו של צבא חדיש ונייד, שלפי התכנון תבוצענה בשנים 1965—1970. בהתאם לתכניות אלה יבואו במקום שלושת טיפוסים הדיביזיות הקיימות, שניים בלבד: דיביזיה בינונית ודיביזיה-כבדה. כל אחת מדיביזיות אלו תכיל חמש קבוצות-קרב שתמננה 1500 עד 1900 איש כ"א. שתי הדיביזיות תהיינה בעלות מבנה דומה — אולם הדיביזיה הכבדה תכיל יותר אמצעים משוריינים, לרבות ארטילריה-משוריינת ונושאי-גייסות-משוריינים. שני טיפוסים-הדיביזיות יכללו כמות טנקים במספר רב-יותר מזה המצוי כיום בדיביזיות. כל קבוצת-קרב תכיל יותר מאותן 5 הפלוגות המצויות בה כיום. מספר המ"טוסים בדיביזיות יוכפל ואף למעלה מזה; וכן יושפרו בהן אמצעי הניידות, אמצעי סיוע-האש ואמצעי המודיעין ('Surveillance'). שיפור אמצעי-השליטה יאפשר פריסה רחבה יותר של הכוח; וקבוצת-הקרב תחזיק במרחב שבמלחמה השנייה הוקצה כרגיל לדיביזיה שלמה.“

בסכמנו את מבנה-העוצבות הקיים ואת מגמות הפיתוח, כפי שבאו אלה לכלל ביטוי במסמכים שפורסמו, נראה שצבא ארה"ב מתכוון להשאר נאמן ל„מבנה המחומש“ — תוך צמ

תרשים מס' 8 — מבנה דיביזיה צרפתית — 1959

סה"כ כוח-אדם בדיביזיה	
9,800	2 בריגדות ממוכנות
4,150	1 בריגדה משורינת
5,150	יחידות דיביזיוניות
19,100	סה"כ

סוגי הדיביזיות — דיביזיות רגליים, דיביזיות ממוכנתות ודיביזיות טנקים — הן בנויות לפי אותם קווי יסוד: א. מפקד דיביזיה; ב. 3 רגימנטים רגליים/ממוכנים/טנקים — שכל אחד מהם בן 3 גדודים; ג. יחידות סיוע ארטילריות; ד. יחידות שירותים דיביזיוניות. השוני היסודי שבמבנה הדיביזיה הוא סובייטית לעומת זה של הדיביזיה האמריקאית התבטא באלה:

- "מבנה משולש" לעומת "מבנה מחורמש";
- אין הדיביזיה כוללת אמצעי שיגור לנשק גרעיני — שכן אלה מופיעים ב"צבא ברה"מ רק ברמת הארמיה, בתוך קורפוס ארטילרי;
- אין הדיביזיה כוללת מטוסים "אורגניים";
- הדיביזיה מכילה יחידה כימית שתפקידיה: לוחמה כימית וטיהור — וכן טיהור שטחים שזוהמו בקרינה רדיואקטיבית;
- בדיביזיה נכלל גדוד נ"מ.

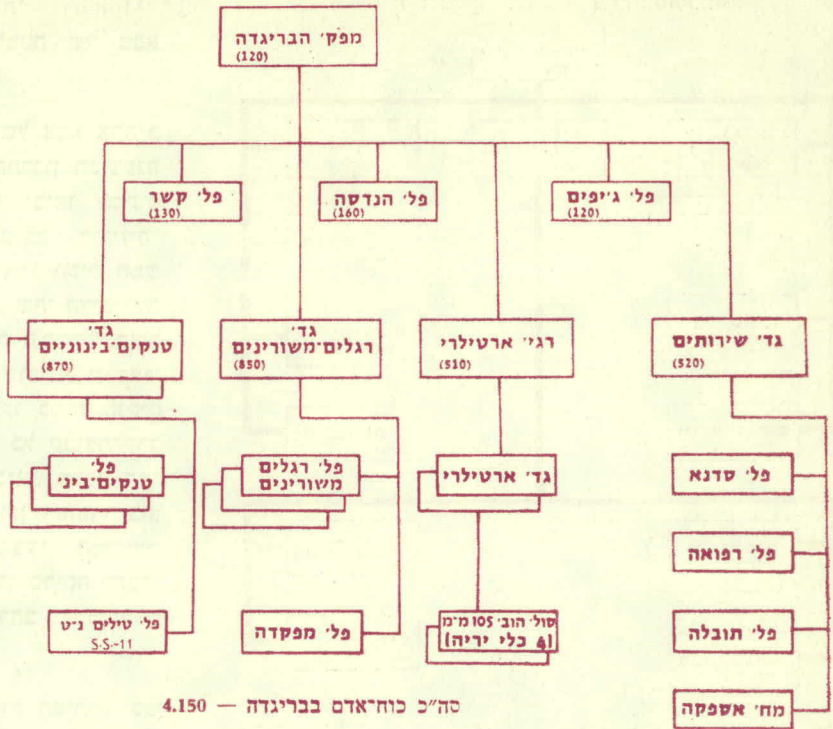
גם בצבא ברה"מ הדיביזיה היא עוצבת יסוד. אולם — שלא כצבא ארה"ב, בו מהוה הדיביזיה עוצבת יסוד תקנית יחידה, וכל העוצבות האחרות הן גופים בלתי תקינים — קיימות בצבא ברה"מ עוצבות תקניות גם מעל לרמת הדיביזיה. זיהו כן קיימים בו: קורפוס רובאים; קורפוס מוצנח; קורפוס ארטילרי; קורפוס פוס הררי; ארמית רובאים; ארמיה ממוכנת; ארמית טנקים.

אם נסכם את המבנה שהיה קיים עד כה בצבא ברה"מ, נוכל לומר שמבנהו דומה עקרונית לזה שהיה קיים בתקופה הקדם-גרעינית — אלא שהוא משופר ע"י ריבויים או הכנסתם לראשונה של אמצעי לחימה חדישים כגון טנקים משוריינים, טנקים אמפיביים, נגמ"שים וכד', יתכן שאת המבנה הסובייטי ייקל עלינו להבין באם נראה אותו על רקע צורת המלחמה הצפויה. לדעת ההנהגה הצבאית של ברה"מ תהא זו, כנראה, מעין "מלחמה מוגבלת בתנאי איום-אטומי"; וכפי שעוד נראה להלן בחרו לעצמם

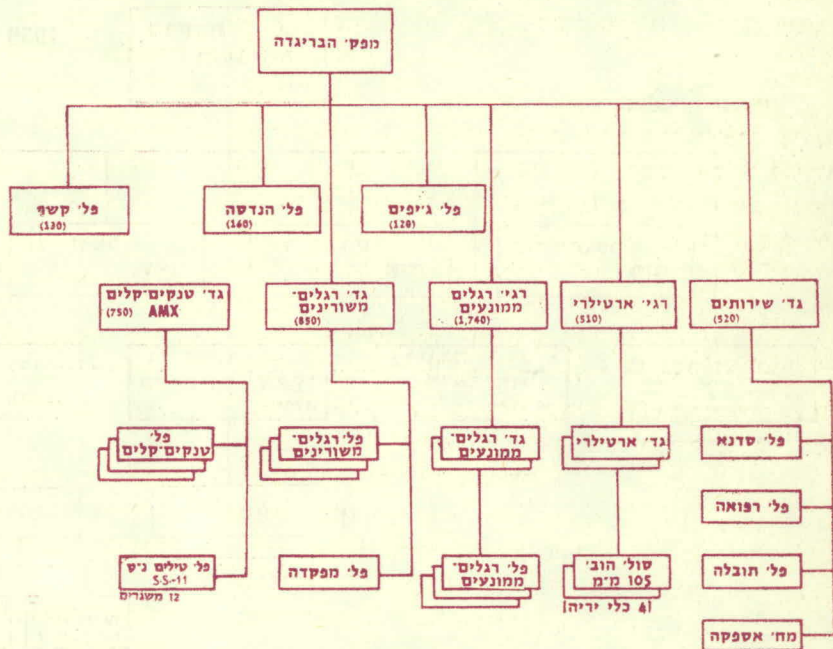
שוב גם הצבאות האירופיים את המבנה המשולש — על אותו רקע עצמו של צורת המלחמה הנראית להם כצפויה.

צבא ברה"מ - לקראת העתיד

לאחרונה פורסמו מאמרים שונים על השינויים המוכנסים עתה במבנה העוצבות בצבא ברה"מ. השינויים, שיש בהם כדי

סה"כ כוח אדם בבריגדה — 4.150

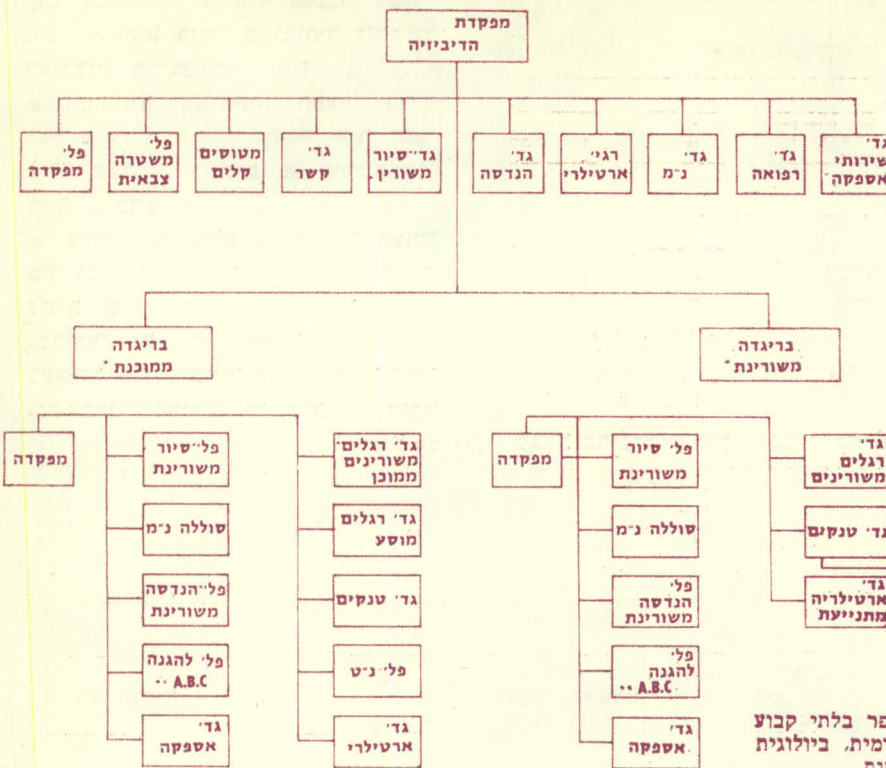

סה"כ כוח אדם בבריגדה — 4.900

צום מספר דרגי הביניים ובמגמה ליעל את המבנים הקיימים ע"י העמדת אמצעים משופרים לרשותם.

צבא ברה"מ - כיום

בתקופה שלאחר מלחמת העולם נשאר צבא ברה"מ נאמן ביסודו ל"מבנה המשולש". נתקיימו בו עד עתה כל שלושת

פירוט המבנה הגרמני ניתן בתרשים מס' 11 — מבנה דיביזיה גרמנית (1958).

הצבא הבריטי — עד כאן עסקנו בצבאות המאופיינים — כולם כאחד — בשמירת המבנה הדיביזיוני כמבנה עוצבת היסוד. הצבא הבריטי הרחיק לכת בקבעו את ה"בריגדה המוגברת" כעוצבת יסוד. בצבא הבריטי קיימים שני טיפוסים בריגדות — בריגדת רגלים ובריגדת שריון. בריגדת הרגלים כוללת 3 גדודי רגלים וגדוד שריון אחד; ואילו בריגדת השריון כוללת 3 גדודי טנקים וגדוד רגלים-משוריינים אחד. נוסף לבריגדות אלו מקיים הצבא הבריטי מפקדות-משוריינות (המכונות "מפקדה-דיביזיונית", ואשר ניתן לומר כי מבחינה זאת — אם גם לא מבחינת עצמת-הגייסות הצפויה להן דומות הן למפקדת-הקורפוס, העשויות לפקד על מספר משתנה של בריגדות-מוגברות.

פירוט מבנה בריגדת-רגלים מוגברת ניתן בתרשים מס' 12 — מבנה בריגדת-רגלים מוגברת בריטית, פירוט מבנה בריגדת-השריון המוגברת — ניתן בתרשים מס' 13 — מבנה בריגדת-שריון מוגברת בריטית.

סיכום מבני הצבאות האירופיים

יתכן כי את מבנה הצבאות האירופיים, תוך ציון יתרונותיהם ומגבלותיהם — מיטיבים אולי לסכם דבריו של הגנרל קרפנטיאץ הצרפתי שהובאו בחוברת מאי 1960 של "Revue Militaire Générale". הדברים מובאים כאן לפי התמצית האנגלית של המאמר — ומתיחסים למבנה הדיביזיה הצרפתית 1959:

ללמד על מגמות העתיד, הם אלה:

- בוטלו דיביזיות-הרגלים והדיביזיה-הממוכנת — ובמקומן הוקמה "דיביזיה ממונעת", הכוללת מאות טנקים אחדות, וכל היחידות הרובאים שבה ממונעות בנושאי-גייסות-משוריינים;
- בוטלה הרמה של "קורפוס הרובאים".

אין בידינו ידיעות נוספות על שינויי מבנה צפויים; וכנראה שגם בעתיד יקיים הצבא הסובייטי את ה"מבנה המשולש".
דוגמאות למבנה העוצבות בצבא ברה"מ מפורטות בתרשים מס' 6 — מבנה דיביזיה-ממוכנת טובה יטית ובתרשים מס' 7 — מבנה רגימנט-ממוכן, במסגרת דיביזיה ממוכנת ובדיביזיות-טנקים.

אירוקה

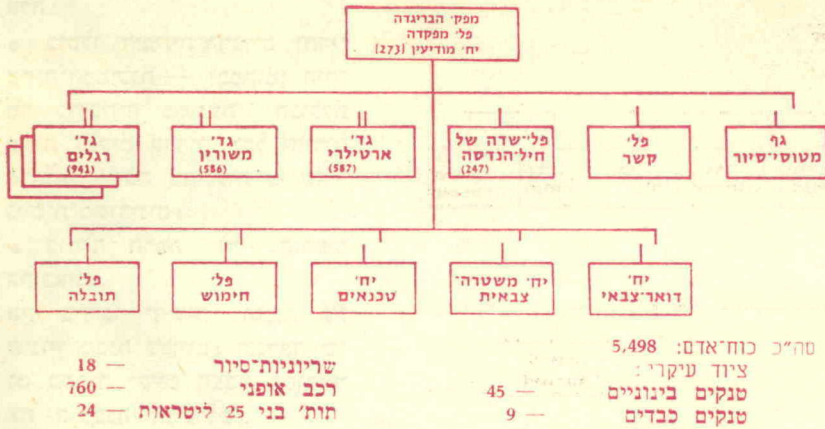
הצבא הצרפתי — הדיביזיה ה"מכונה" דיביזיה 1959" הנה אחיזת דוש האחרון בארגונו של הצבא

• מספר בלתי קבוע
• אטומית, ביולוגית
• כימית

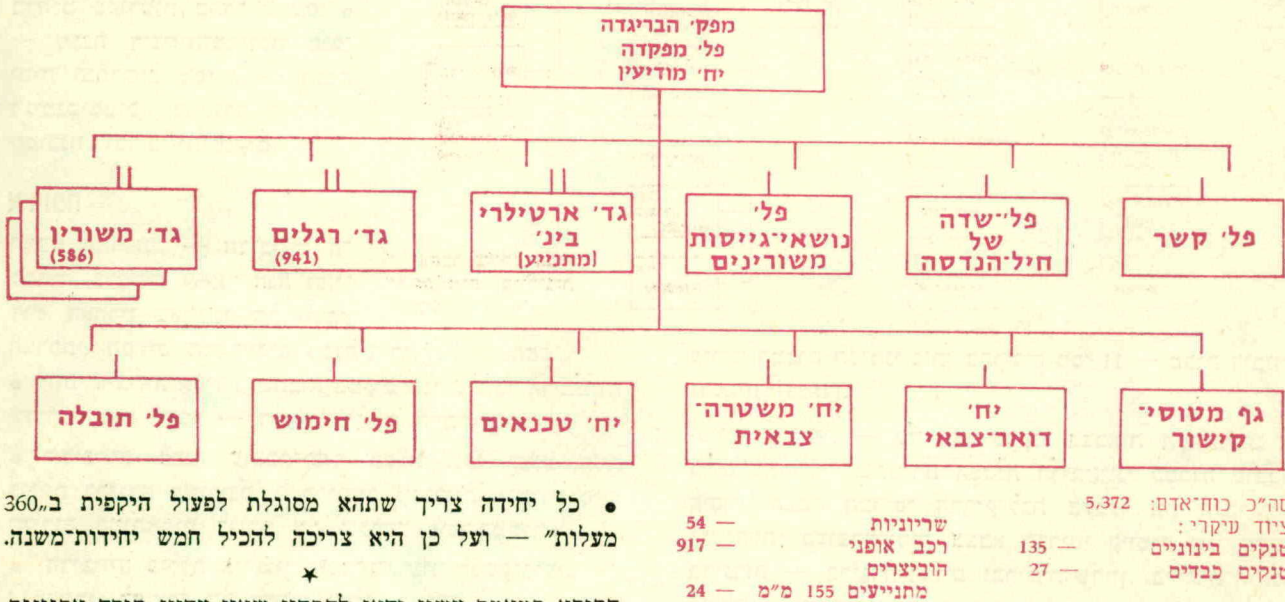
הצרפתי. הקווים המאפיינים מבנה-דיביזיוני זה הם:

- זוהי דיביזיה אחידה, שתבוא במקום שני טיפוסים דיביזיוניים שהיו קיימים בעבר — דיביזיות-רגלים ודיביזיות-שריון;
 - הדיביזיה-מהווה עוצבת-יסוד בעלת תקן קבוע והיא כוללת בריגדה משוריינת, 2 בריגדות ממוכנות, יחידות סיוע ושירות המותאמות לשרת את שלושת גופי-המשנה;
 - הדיביזיה כוללת אורגנית אמצעי-שיגור לנשק-גרעיני — 4 משגרי "לקרוס" ו-2 משגרי "יוהנן הישר";
 - הדיביזיה כוללת פלוגת-תעופה;
 - הארגון הפנימי של הדיביזיה בנוי לפי "המבנה המשולש";
 - זוהי עוצבת-היסוד ה"כבדה" ביותר שבצבאות-העולם מבחינת עצמתה המספרית — שכן מונה היא למעלה מ-19,000 איש.
- לפירוט דוגמאות של המבנה הצרפתי עיין בתרשים מס' 8 — מבנה דיביזיה 1959, בתרשים מס' 9 — מבנה בריגדה-משוריינת 1959, בתרשים מס' 10 — מבנה בריגדה-ממוכנת 1959.

הצבא המערבי-גרמני — מבנה-העוצבות הגרמני דומה ביסודו לזה הצרפתי; או, ביתר-דיוק, ולמען האמת ההיסטורית, ייאמר שהמבנה הצרפתי דומה למבנה הגרמני. השוני העיקרי בין השניים הוא בזה, שבעוד שהמבנה הצרפתי הוא קבוע, והדיביזיה כוללת תקנית שתי בריגדות-ממוכנות ובריגדה-משוריינת — מהווה הדיביזיה הגרמנית גוף בלתי-תקני. הדיביזיה הגרמנית כוללת: מפקדת-דיביזיה — תקנית; יחידות סיוע ושירותים דיביזיוניות-תקניות; מספר משתנה של בריגדות משוריינות וממוכנות.

תרשים מס' 13 — מבנה בריגדת שריון מוגברת בריטית (1959)

• כל יחידה צריך שתהא מסוגלת לפעול היקפית ב-360 מעלות" — ועל כן היא צריכה להכיל חמש יחידות-משנה.

*

הקורא במאמר עשוי ודאי להבחין שאין עדיין תורה ארגונית מוסכמת בענין המבנה העוצבתי הרצוי בתנאי לוחמה-גרעיני ניה. מסקנה זו, עם כל היותה נכונה ביסודה — אסור שתטעה את הקורא; שכן חלק מהמבנים, והשיקולים להי ווצרותם, נקבעו לא מתוך נסיון דרישותיהם של תנאי לוחמה-גרעינית אלא על-יסוד הנחות והשערות על כך מה תהיה צורת-המלחמה בעתיד, ומה יהיה חלקו של הנשק-הגרעיני במלחמה זו. טבעי הדבר שבצבא שאיננו חווה אפשרות של מלחמה גרעינית — משתקף הדבר גם במבנה עוצבותיו. מאידך גיסא, ניתן להצביע על מספר מגמות ארגוניות המשוך תפוח כיום לכל הצבאות; והן:

- הקטנת עצמת העוצבות — ויצירת מבנה ארגוני פנימי כזה בתוך העוצבה שיאפשר להפעיל גופי-משנה מתוך העוצבה הפעלה עצמאית;
 - הגדלת מספרם של גופי-המשנה בתוך העוצבה;
 - ניווד העוצבות, בעיקר ע"י כלירכב משוריינים, עד כדי ביטולו לחלוטין של "היסוד הצועד" שבהן.
- עם זאת, מן הראוי לציין כי טרם גובש סופית אותו מבנה עוצבתי שיהיה מותאם באופן בלעדי לתנאי לוחמה-גרעינית; והמבנים הקיימים כיום הם רק בחזקת ציוני-דרך לעתיד.

• המבנה המשולש המחודש בא במ"קום הנסיונות להנהגת המבנה המחורמש — והוא דומה במגמותיו לזה של העוצבות הגרמניות;

• הדיביזיה הצרפתית תפעיל בדרך כלל 3 בריגדות — ואפשר יהיה להפיעלה בשלושה כיוונים, או צירי-התקדמות, בלבד;

• מקובל על כולם כי המבנה המחורמש הנו צורך חיוני בתנאי לוחמה-גרעינית, שכן מאפשר הוא לחימה במבנה "מרובע" גם כשגוף-משנה אחד נמצא בעתודה. אך הדיביזיה הצרפתית לא אורגנה במבנה-מחומש, כי עקב כך היתה

סה"כ כוח אדם: 5,372
צווד עיקרי:
טנקים בינוניים — 135
טנקים כבדים — 27
שריוניות — 54
רכב אופני הוביצרים — 27
מתנייעים 155 מ"מ — 24

הופכת לעוצבה בת 30,000 איש;

- מוסכם בין כולם — צרפתים, בריטים וגרמנים — שהבריגדה תהיה עוצבת-היסוד הרב-חילית, שתכלול בתוכה אמצעי סיוע ושירות ותהיה מסוגלת לנהל מבצעים עצמאיים לפרק-זמן מוגדר;
- גם להבא ימצאו אמצעי-השיגור הגרעיניים רק בדרגי הדיביזיה ומעלה;
- כל בריגדה — רגלית, ממוכנת או משוריינת — תכיל בתוכה יחידות רגלים, טנקים, הנדסה, ארטילריה ויחידות שירות — ומסקנה זו הוסקה מלקח מלחמה השניה, בה הוברר שחיל-הרגלים זקוק תמיד לטנקים, ואילו הטנקים זקוקים תמיד לסיוע ולאבטחה המתבצעים ע"י "חיל-הרגלים" (כמובן — ממונע ואף משורין);
- דיביזיות-הטנקים הישנה בוטלה — שכן היתה מוגבלת בכושר-הלחימה שלה, בגלל המבנה המשולש, ועם זאת היתה גם יקרה-מדי;
- הדבר הדרוש בתנאי לוחמה-אטומית הוא מספר רב יותר של יחידות משוריינות קטנות, המסוגלות לפעול בפריסה נרחבת-יותר לרוחב ולעומק;

~~דעות על לחמה חדישה~~

המלחמה כיום - בסימן תמורות

יאָאָ גנן - מיור י.פ. פולר

הרי התכליתה, "חיובית" המוטלת עליהם היתה אזי להביס את האויב, כדי שניתן יהיה לכוון את היחסים הדיפלומטיים מחדש ע"י חוזה-שלום שיושג בדרך משא-ומתן.

היום הפכה פשטות זו לסבך, המאמת משנה-אימות את הגיגו של גיימס. המרוץ, התחרות-התכונה למלחמה, על כל חריג פותה הדרוכה — הופכת יותר ויותר למלחמה האמתית המתמדה והבלתי פוסקת. מכיון שצורות-המלחמה האפשריות נתרצו, נמצאנו חיים בעידן-של-פרדוקס: אנו מתכוננים למלחמה שאיש אינו חפץ לערכה; אין אנו עושים אלא נסיון רפה לנצח באותה מלחמת-הדיפלומטיה המתנהלת עתה מדי יום ביומו; והרינו מזניחים — כפי שעוד יצוין להלן — את ההתכוננות למלחמה מאותו סוג שבכל רגע עלולים אנו להיקרא לערכה.

כיצד נתהוו מצב-דברים זה, "עולם הפוך" זה?

לפני למעלה מחמישים שנה כתב הוגה-הדעות האמריקני ויליאם גיימס, בספרו "זכרונות ועיונים": "כל מילון מעודכן חייב היה לקבוע כי, שלום, המלחמה הייגרה-הם — פעם בכוח ופעם בפועל. יתכן אפילו שיהיה זה סביר לומר כי התחרות החריפה בהכנות למלחמה על-ידי האומות השונות — היא-היא המלחמה האמתית, המתמידה ושאינה יודעת הפסק; וכי מערכות אינן אלא כעין אימות פומבי של עדיפות הכוח שהושגה במשך ההפסקות המכונות, שלום".

בימיו של ויליאם גיימס היו ההכנות למלחמה, ועריכתה, עדיין מעשים פשוטים — בהשוואה לזמננו-אנו; צבאות וצייים, הגם שנבדלו בכמות ובאיכות, דומים היו למדי בכל מדינות-התרבות. הם היו מכשירים מדיניים, שתכליתם ה"שלילית" היתה לעמוד מאחורי הדיפלומטיה בימי שלום — וע"י כך להניא את המלחמה מלפרוץ; וכאשר מטרה זו לא הושגה —

פיצוץ האטום הפוליטי ותוצאותיו

שתי סיבות לדבר. מצד אחד — התמורה שבאה בעצם מושגי מלחמה וניהולה — שאפשר לכנותה „פיצולו של האטום הפוליטי“, בעיקר כתוצאה מתפיסות המלחמה שפותחו החל מ־1917 ע"י לנין וממשיכיו, ונמצאו להן אח"כ ממשיכים ואף מחקים במחנות שונים; לעומתה — פיצול האטום הפיסי ש"בוצע בידי מדענים „מערביים“ ב־1945.

לנין ראה כי הלווחמה החדשה הנה מרובעת: מדינית, כלכלית, פסיכולוגית וצבאית. מכך הסיק שיתכן ומסע־מלחמה יוכל להתנהל — ואף להיות מוכרע — בטרם יירה כדור יחיד. על־כן הִפך את אמרתו הנודעת של קלאווביץ: „המלחמה היא המד שכה, באמצעים אחרים, של המדיניות“ — וקבע תחתיה כי „המדיניות היא המשכה של המלחמה, בכל האמצעים“*. ופירושו של דבר — קביעת מצב של מעין „לוחמה מת־מדת“ עד שתוכרע סופית האבקות־עולמית. המשתמע מכך הוא כי ככל שמלחמה כזו („מלחמה מהפכנית“) תנוהל ביתר יסודיות וחריצות בחזיתות המדינית, הכלכלית והפסיכולוגית — כן יפחת הצורך לנהלה בחזית הצבאית, ומאידך גיסא, ככל שיפחת הצורך בלוחמה צבאית — כן ייתן יהיה להרחיב את תחומה של לוחמה־מהפכנית מובהקת. המלחמה האידיאלית, בהמשכה־עד־גמירה של תפיסה זו, היא כביכול מלחמה־ללא־דם.

פיצוץ האטום הפיסי ותוצאותיו

פיצול האטום הפיסי הוליד את הלוחמה הגרעינית; אפשר אולי לומר: לא אורח־מלחמה חדש־בתכלית, כי אם הרחבה מדהימה לאותה עצמת־הרס שהושגה ע"י הפצצה־האטומית־טגית במלחמת־העולם השנייה — שהיא גופה לא היתה אלא גלגול של ההרעשות־הארטילריות האדירות ממלחמת־העולם הראשונה שהועתקה עתה מן הקרקע אל האויר ומישורה הוטה ממצב אופקי למצב מאונך. בניגוד לתפיסת־המלחמה „מרובעת“ שצוינה כאן — העלתה הלוחמה־הגרעינית את ההתקפה הפיסיטית ממקום אחרון בסדרת־הקדימות למקום הראשון, והציבה התקפה־פיסיטית זו על בסיס של המוחלט, ושל מעשה ללא־סייג.

משתי תפיסות אלה צמחו שלושה סוגי־מלחמה:

- מלחמה־גרעינית „ב־דרגה ראשונה“ — בלתי־מוגבלת במטרתה;
- מלחמה־„מקובלת“, עם או בלי שימוש בכלי־זין גרעיניים מ„דרגה שנייה“ — מוגבלת במטרתה;
- מלחמה מהפכנית — מלחמה בחזית המדינית, הכלכלית והפסיכולוגית — מטרתה גזורה־מראש. נעיינא בשלושה אלה בזה־אחרי־זה.

*

הפצצה האטומית הראשונה, שהוטלה על הירושימה והסבה 180.000 מתים ונפגעים, הוגדרה כ„כלי־נשק בן 20 קילוטון“ — דהיינו, שעצמת־הנפץ שלה שווה להתפוצצותם של 20

* נוסחה לגמרי מקבילה לזו, נקבעה ע"י מי שהיה ממונה על מכונת־המלחמה הגרמנית בשנותיה האחרונות של מלחמת־הראשונה, הגנרל לודנדרף, בכתביו בשנות השלושים של המאה. — המערך.

אלף טון של ט.נ.ט. מאז הגענו לכך כי הפצצה רבת־העצמה ביותר בין אלו שכבר הופקו או שמדובר בהפקתן היא „בת 20 מגאטון“ — השווה ל־20 מיליון טון של ט.נ.ט.

מקורות ברי־סמך קובעים כי בלי להביא בחשבון את גורם משב הרוחות — עשויות 50 פצצות בנות 20 מגאטון, מכוי־נות־היטב, להסב תוך שעה אחת 40 מיליון אבידות באר־צות־הברית, או 30 מיליון בברית־המועצות; וכי, בגין ההרעלה הרדיואקטיבית והרוחות שוטפות־העולם, „מי שיהיה לום באויבו, ויהי המרחק אשר יהיה — יהלום בד־בד בכל המדינות הלוחמות. בכל המדינות הניטרליות, בכל מדינות־בריתו ובר־עצמו“.

דבר זה הופך את הפצצה האטומית, בתורת נשק לחסרת כל הגיון; על כן, מלחמה גרעינית ללא־סייג הועתקה לתחומה של הדיפלומטיה, והיא היתה למכשיר למניעת מלחמה ולא לעשיית מלחמה; דהיינו, למה שקרוי „נשק־הרתעה“.

תפיסה שלילית לחלוטין זו כה העסיקה — מאז הירושימה — את המחשבה האסטרטגית האמריקנית והבריטית עד שהיתה לגורם־הציר, עליו סבה כל מדיניות ההגנה של מעצמות אלו, והיא מונעת מהן קביעת מטרה חיונית. אפילו יטען הטוען שאין זה כך, וכי מניעת המלחמה, כשלעצמה, היא מטרה חיונית — הישנו הגיון בדבר? ודאי שלא, כיון שזו מרתיעה רק סוג אחד ממספר סוגי־המלחמה מלפרוץ; בעוד שהאחרים — משהוצא הלז מכלל־אפשרות — ניתג־גם־ניתן לעסוק בהם לתיאבון ובאורה חופשי, ממש כאשר היה הדבר לפני בוא הנשק הגרעיני אל חלל־העולם. או, כפי שכותב ד"ר קייסינגר בספרו „כלי־זין גרעיניים ומדיניות חוץ“, „נשק־הרתעה, שהמחזיק בו ירא להפעילו למול אתגר — חדל להרתיע“.

המדיניות השלילית - מסוכנת

הנקודה שיש לשים לה לב היא שקו שלילי זה, הנקוט בידי המערב, הולם להפליא את הדרוש בשביל ההתקפה־המהפכנית „החיונית“ — אשר, אם לא תתקל בתגובה מסוגה־היא, הרי גובר כוחה ככל שסומכות אמריקה ובריטניה יותר על כלי־זין המגבילים יכולתן לנהל מלחמה שאינה גרעינית.

מכיון שכלי־זין גרעיניים הם בבחינת „צינה“, ולא בגדר „חרב“ — מקיימת רוסיה את הצבא ה„מקובל“ רב־העצמה שבעולם; אך לא משום שכונתה היא לנטוש את מדיניותו המהפכנית של לנין; ההיפך מזה — היא עושה זאת כדי לחזק מדיניות־המהפכנית זו.

מענה המערב - נשק־גרעיני טקטי

תשובתן של מעצמות־המערב היתה: לפצות עצמן על נחיתותם המספרית של כוחותיהן־הלוחמים ה„מקובלים“ — על־ידי תגבור אלה בכלי־זין גרעיניים טקטיים, בעלי עצמה מוגבלת; וזאת לא על־ידי יצירה כוח־מחץ גרעיני־טקטי נפרד, כי אם על־ידי המרת כלי־נשק „מקובלים“ בכלים טקטיים־גרעיניים.

החלפה זו נושאת בחובה סכנה ברורה, אם ייוצר משבר שבו תגענה המעצמות היריבות אל סף מלחמה, כי אז יהיו

בתפיסותיה המורששות שלרעצמו — ובדיוק זו היתה האס-
טרטגיה הסובייטית שננקטה בסוגית כלי-הזין הגרעיניים.
הכרחי להתחסס אל הלוחמה-המהפכנית בהרבה יותר רצי-
נות מכפי שנהגנו עד כה. כיצד נוכל לשים סייג להתפשטות
הסובייטית רק על-ידי היאחזות בקרני נשק-הרתעה — והיש-
אות במצב התגוננות כופה-על-השמרים מבחינה פוליטית.
צבאית ופסיכולוגית? הגיעה העת שנחדל להסתופף מאחורי
„חומת-מאזינו“ הגרעינית שלנו, חדורי-חשש שמא צעד
אמיץ מצדנו ימוטטה על ראשינו.

מלחמה „עלידי שליח“

בין הצורות השונות של הפעולות-המהפכניות המתנהלות
בהשראת רוסיה קיים „סעיף“ אחד שראוי לעיין בו בשימת-
לב מיוחדת. שלא כלוחמה-הגרעינית, אין הוא אפוף מעטה
סודיות; ושלא כלוחמה-הפסיכולוגית, הריהו צבאי בהחלט.
אלו הן מלחמותיה של רוסיה „באמצעות-שליח“, אשר מאז
1945 הטרידו את מנוחת העולם לתועלתה ולרעת יריבותיה.
ופעולות אלו ניתן לחלק לשני סוגים:

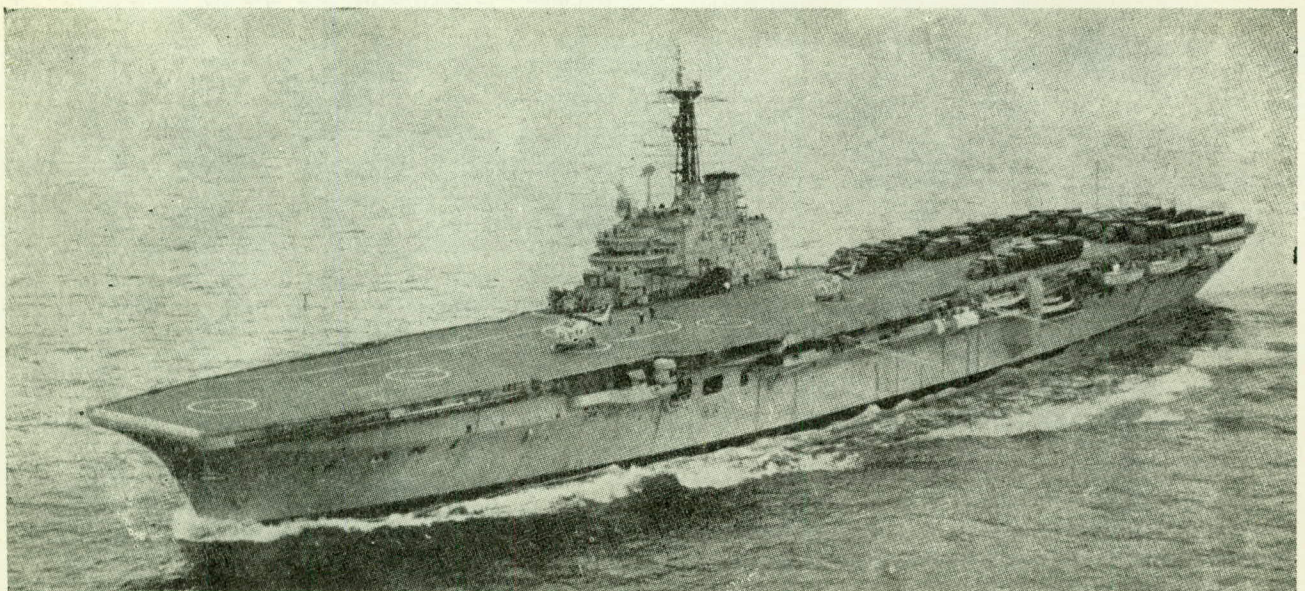
- פלישה על-ידי מעצמה קומוניסטית אל מדינה לא-
קומוניסטית, אם בהנחת רוסיה ואם מתוך אהדה לה —
כגון המלחמה בקוריאה או ההשתלטות הסינית על גינורות
מסוימות בגבולה הצפוני של הודו;
 - התמרדות של סיעה קומוניסטית, או סיעה לאומנית,
במדינה לא-קומוניסטית — ביזמת רוסיה או סין או בתמי-
כתן — אשר מביאה לידי פרוץ פעולות-איבה גלויות,
כמו בהודו-סין הצרפתית ובמאלאיה, או לידי סכנת הפיכה,
(בודאי נתמכת מן-החוץ), כפי שזה היה בלבנון.
- מטרתם של מבצעים מסוג זה היא לבלבל את מעצמות-
המערב ולהסיח דעתן, לאלצן לפזר את כוחותיהן הלוחמים,
ולבזבז את ממוןן ומשאביהן — דהיינו, להתקיפן לא רק
מבחינה אסטרטגית אלא גם מבחינה כלכלית. או, באם הן

כוחותיה ה„מקובלים“ של רוסיה כה עדיפים מאלה של
יריבותיה עד שאין דבר שימנע בעדה מלהכריז — אם תחלט-
נה הללו להזקק לכלי-זין גרעיניים-טקטיים — כי תגובתה
תהיה מלחמה גרעינית חסרת-סייג. פעם-אחר-פעם הודיעה
התעמולה הרוסית, כי לא ייתכן דבר הקרוי „מלחמה גרעי-
נית מוגבלת“, וכי חזקה על השימוש בכלי-זין גרעיניים-
טקטיים שיוליך בהכרח למלחמה גרעינית חסרת סייגים.
התקבלנה מעצמות-המערב אתגר זה? אם לאו — כי אז כל
הישגה של החלפת כלי-הנשק ה„מקובלים“ בכלי-זין טקטיים-
גרעיניים יתבטא בהגברת ה„תיקו“ — שבחסותו ימשיכו הרר-
סים בהנחתת פעולותיהם המהפכניות למול חזיתות-הפנים
של יריביהם.

חזיון „מלחמה מהפכנית“

דבר שמעצמות-המערב חייבות להבינו הוא כי לפניהן עתה
בעיה הסבוכה הרבה-יותר מאלו שבעבר: לא רק לוחמה
„מסורתית“ — כי אם גם לוחמה-מהפכנית. מכיון שהלוחמה
המהפכנית נראית כה „בלתי-צבאית“, הוסתרה היא מעיני-
רואים, כמאחורי מסך-עשן, ע”י ההתרכזות הכללית בענין
של התקפה-גרעינית חסרת-סייג, וההגנה מפניה. האסטרטגיה
של לוחמה-מהפכנית היא לפורר, יותר מאשר להשמיד, להת-
קיף את מוחו של האויב על-מנת לשתק את גופו — תחת
להתקיף את גופו כדי להטיל מרותך על מוחו. הלוחמה
המהפכנית היא הרבה יותר ממכשיר-עזר של הלוחמה
הממשית, ואפשר לדמותה לרעל המשתק את האויב בטרם
יוכל להלום, או שולל ממהלומותיו את כוחו, באם ינחיתן
בכל-זאת. אכן, אמר פעם לנין: „האסטרטגיה הנבונה ביותר
היא לדחות את המבצעים עד אשר תעשה התפוררותו הנפ-
שית של האויב את הנחתת מהלומת-המות גם לאפשרית
וגם לקלה“. ואילו ד”ר קיסינג'ר כותב: „משימתה של לוחמה-
פסיכולוגית היא לכפות את ידי האויב באמצעות שימוש

נושאת-המטוסים לשעבר — נושאת-הליקופטרים-קומנדו
כיום — „בולוארק“ הבריטית, באוקיינוס ההודי.

לא תיענינה לאתגר — להסב להן אבדן-יוקרה ומעמד, באמצעות הכלמה כזאת בפומבי.

במבצעים כאלה — וביחוד באלה מהסוג הראשון — יכולות רוסיה וסין לברור את נקודות-ההתקפה שלהן לכל אורך גבולן הדרומי — המתמשך מן הים הבלטי עד לימ-סין הדרומי, קו שאורכו כ-20 אלף קילומטר. ברם, על אף יכולתן לפעול ב"קווים-פנימיים", שולל מהן המחסור בדרכי-החבורה חלק מיתרונות אלה; כי הדבר מגביל גם את עצמתו של הכוח התוקף וגם את מהירות תגבורו.

לכאורה ישנו מענה מובן-מאליו לסכנות אלו: להיכון לקראתן על-ידי הקמת בסיסים רבי-עצמה מעבר-לים, אשר מלכתחילה הוחסנו בהם בשפע האספקה והציוד הדרושים, והוצבו חילות-המצב; או — רק עם פרוץ משבר — לכנס בתוך בסיסים אלה את הכוחות שיידרשו או לצרכי המצב. אך פתרונות אלה לוקים במגרעות הברורות-לעין. ראשית, שניהם יקרים מאוד; שנית, אין זה מתקבל כל-כך על הדעת שהאויב יתקיף דוקא בטוחו הטקטי של בסיס כזה; שלישית, אם יתקיימו אזי בעת-ובעונה אחת, כפי שניתן לשער, בסיסים אחדים — עלול להיגרם ע"י כך בזבוז חמור של משאבי-הכוח המצויים; ורביעית, אם תיבחר האפשרות הראשונה מהשתיים שהוזכרו, עלול להתברר כי חילי-המצב הקבוע-מראש אינו מאותו סוג שיידרש לפי המצב, בפועל; ואם תיבחר האפשרות השנייה — יבזבוז זמן רב בכינוסם והיערכותם של כוחות בשביל חילי-המצב, בטרם ניתן יהיה לו לפתוח בהתקפת-נגד מצדו. זאת ועוד: אם "מלחמה-באמצעות-שליח" כזו תפתח למלחמה "מקובלת" במלוא-העצמה — מועדים יהיו בסיסים אלה לכי-בוש, כפי שאירע הדבר בסנינגאפור ובמאנילה במלחמת-העולם השנייה; ואילו במלחמה גרעינית הרי הם בגדר מל-כודות-קבע לפגיעת-פצצות.

לפי הצורך, להסתתר במעמקי הים — ולהלום לפתע "מאניה אל חוף", באמצעות ספינות-הנחיתה שלהם. ברם, יכולתם להנחית מהלומה אל פנים היבשת מצטמצמת לתפעול מפציצים ומטוסי-הקרב שבנושאות-המטוסים שלהם — מכיון שמטוסים נושאי-גייסות אינם יכולים לפעול מסיפונין של ספינות אלה. כיצד להשיג זאת, כיצד לשלב את שני סוגי-היכולת של נושאת-הגייסות ושל נושאת-המטוסים — זוהי, איפוא, הבעיה שיש לפתרה, אם רוצים אנו בכך כי עצמה-ימית תבוא לידי מלוא תפעולה במלחמה.

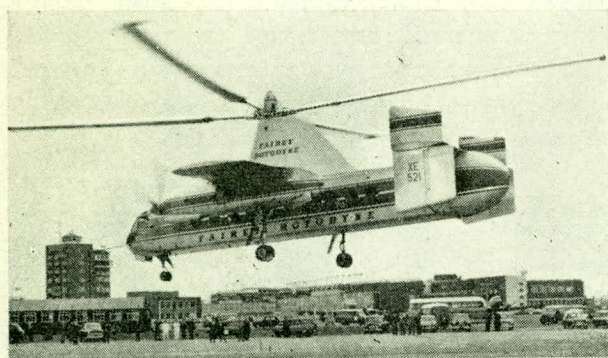
מאז 1945 היה הקו-המצויין העיקרי בהתפתחותה של עצמת-האוויר — המהירות הגוברת-בהתמדה; והגם שמהירות, כש-לעצמה, היא בגדר יתרון צבאי, הרי מאידך גיסא — על-ידי שעובדה זו חייבה הארכת המסלולים — עשתה היא למורכבת עוד יותר את בעיית ההמראה והנחיתה. כדי להמתיק את חומרתה של בעיה זו, הוקדשה שימת-לב גדולה והולכת להליקופטר; והנסיון הבריטי בקניה, מאלאיה וקפריסין, הנסיון האמריקני במספר מקומות, לרבות קוריאה, והנסיון הצרפתי באלג'יריה הוכיחו כולם את התועלת שבו לתכליות צבאיות. יש הליקופטרים — מבין אלה הנמצאים כבר בשימוש ואלה המוכנסים עתה לשימוש — אשר יכולים לשאת 40 איש.

מלבד ההליקופטר הרגיל קיים לאותה תכלית גם ה"רוטודאין" של מפעלי "פיירי" הבריטיים, אשר טס לרא-שונה ב-1958. נוסף על יכולתו לנסוק אנכית בעזרת הרו-טורים האנכיים שלו, יכול המטוס הזה להעביר את הספקי מנועו למדחפי-סילון המקנים לו כוח סחב בכיוון אופקי ומאפשרים לו להגיע למהירות הגדולה בהרבה מזו של ההליקופטר. אולם שני כלי-טיס אלה — מידת-התועלת שבהם מוגבלת בגלל יוקרם הרב ומיעוט מהירותם, פגיעותם

החשוב: במקום הנכון, בזמן הנכון

הזמן והמקום הם מעיקרה של הבעיה. "יתרונות הזמן והמקום הריהם, בכל פעולות-מלחמה מחצית הנצחון; ומשאבדו — אין עוד להחזירם" — כך כתב בימי הריסת הארמדה-הספרדית-הגדולה — סאָר פּראַנסיס דרייק, איש-הים המהולל. עיקר זה נכון היום כפי שהיה נכון ב-1588. היכולת להיות במקום הנכון, ולהלום במהירות מכיוון בלתי-צפוי — אין היא רק ערובה לכך שהאויב ייפגע בטרם יוכל להתבסס ולנצל את העמדה שתפש; יכולת זו, משהוכחה פעם בפועל, תהיה אף לגורם-מרתיע, והיא תניע את האויב להמלך היטבי-היטב בדעתו בטרם יערוך עוד פשיטה כזו בנוסח חטוף-יטוב.

בעוד שביכולתן של רוסיה וסין לפעול ב"קווים-פנימיים", יש ביכולת ארה"ב ובריטניה לפעול ב"קווים-חיצוניים" — באר-קינוסים ובימים המקיפים את יבשת איראסיה מדרום, ממזרח וממערב (ואף מצפון). יכולות הן להתבסס על כוחות-משימה אמפיביים — אשר בין אם גדולים יהיו או קטנים, הריהם מהווים יחידות-פעולה נושאות-עצמן, המאורגנות בקביעות ושלא כונסו בחפזה. הללו אינם זקוקים לבסיסים מעבר-לים, או נמלי-מבוא, היקרים והפגיעים — והעלולים להתגלות כנמצאים במקום הבלתי-נכון, אפילו תהיה זו השעה הנכונה לפעולה. כוחות-משימה אלה יכולים לנוע מעמדה אל עמדה

מטוסי-הליקופטר "רוטודאין" הבריטי

לאש-קרקה והצורך בתחזוקה מורכבת ומדוקדקת. זאת ועוד: בעתות מלחמה — אין בהם משום פתרון לבעיית הנחתת נחתים, או הספקה, מנושאות-מטוסים במימדים גדולים.

הנ"א - התשובה האמיתית?

אם גם תימשך התפתחותו של ההליקופטר, נראה כודאי שהפתרון האמיתי ימצא ב"מטוס בעל המראה ונחיתה אנכיות"

* ראה ב"מערכות" חוב' קל"ו, "חיל-האוויר הבריטי במזרח-התיכון", עמ' 54. — המערך.

מה התשובה להצתות?

לכשיושגו ה"נשואין" בין שניים אלה — יינתן צביון חדש בתכלית ל"מלחמות-על-ידי-שליח". ובכדי להבהיר את התמורה שתתאפשר אז במצב-הדברים, נשוה-נא מלחמה מסוג זה למעללי של מטורף-לשריפות זידוני.

אם יעלה מטורף זה באש בית-מגורים, הרי בעל-הבית — אם רק יהא ברשותו מכשיר לכיבוי-דליקות — יתכן מאוד ויספיק להדביר את הלהבות בטרם תתפשטנה. אם לא יהא בידו כל מכשיר-כיבוי שהוא, יוכל הוא לקרוא לגדוד-הכבאים הסמוך ביותר; אלא שהפרשה-הזמן שבין פעולה מיידית על-ידו לבין הפעולה המושהית של הכבאים עלול לעלות לו באבדן ביתו.

תרגמו זאת ללשון מושגים צבאיים. נניח שרוסיה אורכת את "מבצעי-ההצתה" שלה בפניה נידחה כלשהי בעולם, ובוחרת כקרוב מדינה שאין לה "מכשיר-כיבוי" — שאין לה כוח-הגנה מקומי, שיוכל להגיב על האתגר. הקרבן מזעיק את האו"ם לעזרה; ונניח הנחה רחוקה-למדי — שהקריאה נענית מיד.

לפי מצב-הענינים הנוכחי, יהא תחילה צורך לכנס את "הכבאים", אחר-כך לארגנם — ואזי להעבירם אל איזה בסיס יבשתי, שיימצא אולי בריחוק מאות קילומטרים ממקום התבערה, ויידרשו שבועות כדי להגיע אליו. עד אז, יש לשער שה"כבאים" יועמדו כבר בפני עובדה-מוגמרת, ותידרש מלחמה "מקובלת" שלמה, ולו גם קטנה, כדי לעקור משם את הפולש.

בעוד ההכנות הללו נעשות והכוח מתכנס ונערך, מה יעשה בינתיים הקרמל? הוא ינופף את חרבו הגרעינית, ולאחר ועידת-פיסגה אחת או שתיים תושג נוסחת-פשרה שתאפשר למנוע בושת-פנים גלויה. המבצע יינטש* ועוד נתח של טריטוריה "זרה" יכורסם — ויתוסף אל האימפריה הקומרו-ניסית. דרך אגב, לפני שנים מעטות חיבשו ומצאו שמאז ימי-מלכותו של איבן-השלישי (1505—1462), נתרחבה הקי-סרות הרוסית בשיעור ממוצע של 125 קילומטרים-מרובעים ליום.

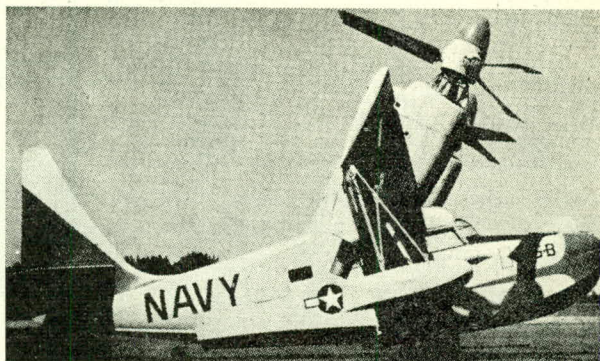
היתרונות שבפתרון אמפיבי

החליפו-נא עתה את הבסיס-היבשתי — או, כפי שהדבר צפוי יותר, את היעדרו של כל בסיס שהוא — בכוח-משימה אמפיבי המוצב, נאמר, באוקינוס ההודי. היות וקשה להניח שלא תהיה אזרה כלשהי בענין משבר ממשמש-ובא, הרי מיד לאחר התקבל השמועות על בואו, יוכל כוח זה לשוט בכיוון אל מרכז ה"מטרד", ואם תבוא קריאה לעזרתו, יוכל לקרב ולהנחית את מהלומתו. במקום שבועות וחודשים — ההכנות לקראת ה"בזיון" של סואץ נמשכו שלושה ירחים — תונחת המהלומה מיד; ויהיו אשר יהיו הקשיים הפוליטיים העלולים להיות כרוכים בכך — לא יוכלו לגרוע מאום מהיותה התכ-לית-בייותר להתנפלות-על-ידי-שליח.

הבה וניקה לדוגמה, את גבולות צפון-מזרח הודו. נניח כי

* יצוין כי מאמר זה נכתב לא רק לפני "תקריט-כוויית", שהפכה אקטואלית בראשית יולי 1961, אלא גם בטרם התלקחה בחריפות על סף 1961, פרשת לאוס, שהמסכה לע"ע ידוע — המערך.

(הנ"א — VTOL — Vertical Take-Off & Landing). כבר נוצר מנוע סילוני אשר באמצעות כוח-המשיכה שלו המופנה הישר כלפי-מטה, עשוי להרים משקל גדול פי-12.

אחד מגלגולי החיפושים אחר מטוס-המראה-אנכית K-16B האמריקני

ויותר, ממשקל-רשלו; וכבר פורסמה הידיעה כי "אבטיפוס קטן של כלי-טיס כזה טס כבר בהצלחה כזו, שיש להניח כי מטוסים גדולים-יותר מסוגו יהיו מצויים לשימוש מעשי תוך שש או שבע השנים הבאות".

מקור מוסמך אחר, המתיחס לאותו ענין עצמו, קובע כי המתכננים חווים לשנת 1969 מטוס-נוסעים בעל מהירות על-קולית, המונע על-ידי מנועי-טורבו-סילון, או תשלובת של מנוע טורבו-סילון ומנועי מגח-סילון, הקבועים בזנב; מטוס זה יוכל לשאת 120 נוסעים על פני צפון האוקינוס-האטלנטי (בנתיב אירופה-אמריקה) בפחות משעתיים. "אולם", כותב אותו בריה-סמכא, "הפרט רב-הרושם ביותר שבמטוס-עתידי זה יתכן מאוד שיתבטא בנחיתתו האנכית. לנוכח הבעיה של מסלולים שמתארכים-והולכים בתמידות בשל ההכרח להסתגל למהירויות הגדולות-והולכות בלי-הפסק של המטוסים, מכירים מתכננים רבים בעובדה שהמראה ונחיתה אנכיות שהושגו באמצעות כוח-משיכה של סילונים מכוונים כלפי-מטה, הם הפתרון הסופי היחיד".

אם נכונים הדברים לגבי מטוסים אורחיים, הרי בודאי שיאומץ פתרון זה במטוסים צבאיים, באשר הוא צורך דחוף לתכליות מלחמה. לדעת כותב שורות אלה, חלק מן הכסף, המוקדש עתה להקפת הירח ולשילוח קופים וכלבים אל החלל החיצון, היה מביא תועלת רבה הרבה-יותר אילו הוצא על מציאת פתרון זה.

מנקודת-המבט הן של כוחות-הקרקע הן של צי-המלחמה נראות האפשרויות הגלומות במטוס "בעל-הנ"א יעיל" כמהפ-כניות. מטוס כזה יוכל לפעול בחלקות-שטח מוגבלות ותחומות כגון בין עצים, אשר אין להליקופטר גישה אליהן; הוא מפחית את הצורך בצנחנים, שאימונם עולה ביוקר, ושתכופות תלויים בחסדי הרוח; הוא מבטל ההכרח להזקק להצנחת אספקה, דבר המביא לידי התפזרותה; ויכולתו להעביר עמוק אל פנים-היבשת כוחות נחתים מצי הנמצא בהם, פותרת את הבעיה הנדונה: כיצד ל"שדך" מטוסים נושאי-גייסות עם אניות נושאות-מטוסים.

בעידן זה חפץ כל סוג של יכור לתבכוח של כל מדינה למכשיר-מלחמה, שבו יותקף האויב — אם באורח פסי, בחזיתו החיצונית, הצבאית; ואם באורח פסי-כולגי וכלכלי — בחזיתו הפנימית הלאומית. שתי חזיתות אלה משלימות זו את זו, וחשיבותן שווה.

מלחמה, לכל צורותיה, היא מכשיר פוליטי: האמצעי להשגת מטרה פוליטית — מטרה המתבטאת בשלום המביא עמו רוחה. ואם אין מטרה זו מושגת, הרי — אפילו אם יוכחד האויב כליל — נמצא כי מבינה פוליטית הפסדת במלחמה.

כלי-זיון, לכל צורותיהם, מקפלים בחובם תכלית שלילית ותכלית חיובית כאחת: על-ידי איום בהפעלתם עליהם להרתיע מלחמה מלפרוץ — ועל-ידי הפעלתם למעשה לאפשר לנהלה בפועל.

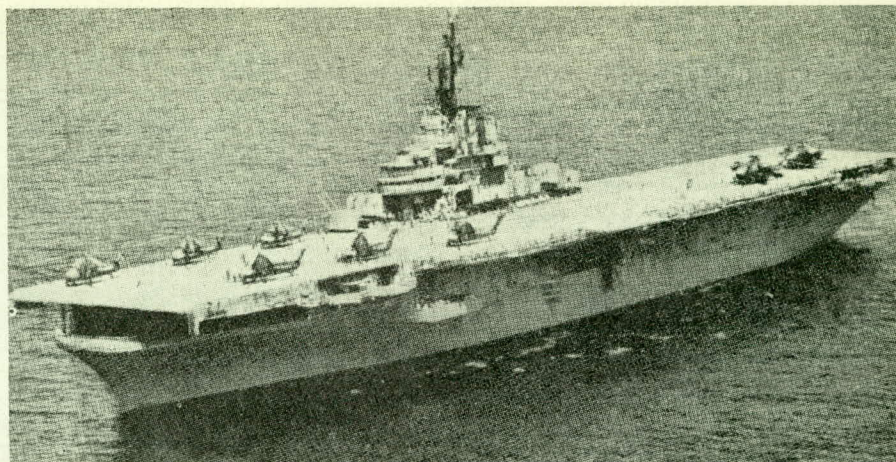
עצמת-ההרס של כלי-הזיון הגרעיניים היא כה גדולה, שהאיום להשתמש בהם מרתיע את היריב מהשימוש בשכמותם; והפחד ההדדי מפני תפעולם הוא כה גדול, עד שהוא מבטלם כאמצעי-הרתעה לגבי סוגי-מלחמה שאינם גרעיניים.

סוגי-מלחמה אלה הם ה"מלחמה-המהפכנית" והמלחמה-ה"מקובלת". מטרתה של הראשונה היא למקמק את האויב מלבר, ולערער כוה-רצונו וכלכלתו; ומטרתה השנייה היא להביסו במערכה באורח המסורתי.

ערבובם של כלי-זיון גרעיניים טקטיים עם כלים "מקובלים" צופן בחובו סכנה כפולה: עלול הוא להוליכנו בדרך מלחמה גרעינית חסרת-סייגים — ומאידך גיסא, לנוכח האיום בשי-לוח הרסן מעל מלחמה-גרעינית עלול הוא למנוע אותנו מלהשתמש במלחמה ה"מקובלת" כבמכשיר מדיניותנו כשיש הכרח בכך.

אם תתרחש האפשרות השנייה — כי אז ינתן חופש-פעולה גמור ללוחמה המהפכנית; ואם תארע האפשרות הראשונה — כי אז נטושה תהיה מלחמת הכחדה הדדית, בה תחדל המלחמה להיות מכשיר פוליטי ותהפוך לתוהו-ובוהו הרסני חסר-טעם.

לבסוף, כשמדובר ב"מלחמות-באמצעות-שליח", וברבים מהם מבצעים המכוונים כלפי חזית-הפנים, יש לבקש את הפתרון בהמראה ונחיתה אנכיות — בצירוף עם מהירות.

„בוכסר“ — נושאת-הליקופטרים ונחתים אמריקנית באטלנטיק ובים-התיכון.

הסינים מתקדמים אל תוך נסיכות בוטאן. כדי לעקרם משם באמצעות כוח יבשתי, היו נדרשים שבועות; אולם כוח מוטס יכול היה לעבור את המרחק ממפרץ-בנגאל — 800 ק"מ — תוך שעות ספורות. אפשר לעטון כי נושאת-המטוסים הנה כלי-שיט פגיע מדי לצורך מבצע כזה. ואמנם יתכן כי הנה כזה במלחמה גרעינית, או במלחמה מקובלת „במלוא-ההיקף“, אולם מבצע-„כירסום“ אינו נמנה על אחת מאלו. בהשוואה עמהן הרי זו מלחמונת „מסוג ג“.

אפילו במלחמה „מקובלת“ כשהיא מתנהלת במלוא-העצמה, יש לעתים לקבל סיכונים מסיכונים שונים; ויתכנו בה מקרים בהם השימוש האסטרטגי בכוחות-מחץ מוטסים עצמאיים, הפועלים בדומה לפרשים-הפושטים של העבר, יהיה אל-נכון רבי-ערך לגרימת דאגה ליריב, ליצירת מצבי בהלה, לביצוע חבלות והריסות בשביל לבלבל ולהסיח את האויב בכלל.

כיום נראים אולי כל הדברים הללו כבלתי-אפשריים אך באותה מידה עצמה נראו לפני עשר שנים כבלתי-אפשריים רבים מן המוטסים הטסים היום. אנו חיים בעידן של ניידות גדלה-והולכת; מדי יום ביומו „מתכוץ“ כדור-הארץ, מבחינת היחס שבין הזמן למרחב. הסכנה הגורלית שלנו היא, שאם לא נגיח הלאה בדרךנו לקראת העתיד — יבוא העבר ויבלענו.

לסיכום

אנו חיים בעידן של „מלחמת-תמיד“, שנפתח על-ידי המהפכת הרוסית והגרעינית — עידן שבו התחרות בהכנות למלחמה היא-היא המלחמה-לאמתה, המתמדת והבלתי-פוסקת.

על מה מעיד „מבצע כוויית“?

...העובדות מעוררות את הרושם כי דבר-מה החל מתרחש כבר לפני היום והשעה (30 ביוני בבוקר), בהם פנה שליט כוויית אל ממשלת בריטניה בבקשה דחופה למתן עזרה. א.ה.מ. בולוארק, נושאת גדודי קומנדו ה-42 של חיל-המארינס המלכותי, אשר בסיסה התקין בסינגפור — נמצאה בקראצ'י, נמל-מדינה-ידידותית הקרוב ביותר אל כוויית. היתכן כי לא היה זה אלא דבר שבהזדמנות מוצלחת? בולוארק הפליגה אל כוויית ביום ה', ה-29 ביוני. ולא היתה זו הצטרף פות-המסיבות ברת-המזל היחידה. פלוגת רגימנט-הקארצ' בינרים ה-3, החמושה בטנקי צנטוריון, הגיעה אל כוויית בשבת, ה-1 ביולי. באופן תקין חונה יחידה זו בעדן; והיא צנטוריונים כבדים בהרבה מכדי שניתן יהיה להטיסם, לא יכלו להביאם לשם אלא בדרך-הים — ויש לשער כי באמצעות נחתת-הטנקים א.ה.מ. סטראיקר. ודאי הוא שאילו נמצאו הצנטוריונים במקומות-החניה הרגילים של-הם שבעדן, כי אז נצטרכו לזוו משם ימים מספר לפני יום ו' בשביל שיוכלו להגיע אל כוויית ל-1 ביולי. שוב מזל? מקרה? או — תכנון. כל זה הרי מעורר מאוד זכרונות סואץ.

תהליך התצבור של כוח-כוויית נתבסס (לבד ליחידת רגימנט-הקארצ' בינרים ה-3 וגדודי-הקומנדו ה-42) על הטסת גייסות מבריטניה, מקפריסין ומקאניה*. רובם הובאו במטוסי

* למען הדיק: הובאו גם פלוגות מרגימנט „גוארדיית-קולדסטריים“ הנוודע, שהנו באיי-בחרין שבמפרץ-הפרסי; ועוד. — המער.

הפעולות המשולבות (ים, יבשה ואויר) לשיגור כוחות, אשר נעשו ע"י בריטניה לרגל „תקרית-כוויית“ — היה בהן כדי להציג בפני העולם את סוג המצבים שבשבילם כאילו הוכנה-ונוצרה התורה החדישה של תגובה-אמפיבית-ומוטסת; ומבחינה זו היה לכאורה בכל הפרשה, משום הדגמה נאה לאותן הנחות-יסוד, בתחומי הרכב כוחות ותפעולם, שהותו במאמר של גנ. פולר בחוברת זו. אך באיזו מידה העיד מהלכה של ה„תקרית“ על מציאות כוחות מספיקים ומוכנים-כראוי בשביל נשיאה בעול מדיניות אסטרטגית „כדור-ארצית“ מעין-זו? קול. ג'ורג' ויג, חבר הפרלמנט הבריטי והמומחה הצבאי של מפלגת-העבודה בו, זכור ודאי ל„בעלי-הזכרון“ שבין קוראי „מערכות“ בניתוחו הנוקב של מצב הכוחות הבריטיים, ואפשרויות תפעולם, באזור היס-התיכון ערב מבצע-סואץ (חוב „מערכות“ ק"ג, עמ' 98) — ניתוח שבעיקרו נתאמת במהלכו של המבצע. עתה, במאמרו הבקורת-החריף (כיאות לדובר-אפוזיציה) ב„ניו-סטיטסמן“ מאמצע יולי 1961, משמיע הוא בין-השאר הערות וציוני-עובדות, אשר אם גם אין בהם משום „התמונה השלמה“, הרי יש בהם כדי להאיר מבחינות מסוימות את תמונת מצבה הצבאי-האווירי של בריטניה במזרח-התיכון. הקורא ימצא בודאי בדברי קול. ויג גם הקבלות ידועות למאמרו של גנ. פולר (אשר לתפיסתו, מבחינת השימוש בכוחות אמפיביים-מוטסים „מקובלים“, מטסים הוא כנראה ביסודה) — וגם גישה אחרת, ומאלפת, לסוגיות בהן נגעה הסקירה על „חיל-האוויר הבריטי במזרח-התיכון“, אשר נתפרסמה בחוברת „מערכות“ קל"ז (עמ' 64):

פטרול כווייתי מסייר לאורך גבול כוויית-עיראק

1964, שנה שמקוים כי בה יהיה כבר מצוי מטוס-המטען מסוג 'באָלפּסט'.

חולשה מפתיעה נוספת היא העדרו של מטוס להנחתת מהלך מות-קרקע בטיסה-מנמיכה. האמת היא כי בשביל להרכיב את כוח-המשלוח לכוויית היה על הממשלה להעתיק מגרמניה שתי טייסות של מפציצי-קאנברה מסוג B(1)8, שהוא סיגול מאולתר-ארעי, לצרכי פעולה בגבהים-מועטים, של מפציץ-קאנברה התקין, אשר יכולתו בתנאים האקלימיים של המפרץ-הפרסי הנה מפוקפקת מאוד. מפציצי-קאנברה אלה נתמכים ע"י שתי טייסות של מטוסי-קרב, האנטר, מטוס הזק מבחינת מבנהו, אשר יש להניח כי יפעל באופן משיבי-רצון בתנאי כוויית.* ברם, הן קאנברה והן האנטר אינם כלי-טיס אידיאליים לתפקיד שהוקצה להם. לרוע-המזל, אין בידינו כל דבר אחר. יתר-על-כן, אין לו לחיל-האוויר-המלכותי אף טיפוסים-מטוסים בשלבי הבניה או הפיתוח, אשר יוכלו לספק בעתיד הקרוב צורך מסוים זה.

ועוד מחסור בולט-לעין הוא המחסור בהליקופטרים ובמטוסים-קלים. בריטניה מפגרת בעשר שנים אחרי הארצות הצועדות-בראש בתחום פיתוחם של הליקופטרים — אם אפילו ננית שבכלל משתתפת היא במירוץ-התחרות זה.

חיל-האוויר-המלכותי זקוק בדחיפות להליקופטר כבד, שיהיה ביכולתו לשאת מטען-של-משם. וכן זקוק הוא למטוס שיחליף את ה'פאיזנר' כנושא-גייסות קצר-טוח.

אם ישנו לקח צבאי שיש ללמדו ממבצע-כוויית, הריהו מתבטא בכך — כפי שכבר ראינו בקובה — שאין החזקה בכלי-זין גרעיניים נוגעת בכלל לגופר-של-ענין. במילים אחרות: מה שנחוץ לבריטניה הוא מדיניות-הגנה המבוססת על כוחות-מקובלים, עם ציוד חדיש הולם-את-הצרכים, אשר נתכן לתכ-ליות, מקובלות...".

...לשלוח לשם 6,000 איש — הרי זה לעשות או יותי-מדי או פחות-מדי. ברור כי יש בהם יותר מאשר ביטוי סמלי לענין שיש לנו בדבר. מאידך גיסא, כוח זה חסר את האיזון הנכון, הנחוץ בשביל להדוף התקפה שתתנהל ללא-סייגים ובמלוא-המאמץ."

בריטניה וקומט' לבחריין, ומשם הובלו על פני כברת-הדרך הנותרת אל כוויית. לציבור בבריטניה נאמר עתה — וכנראה מאמין הוא לדברים אלה — כי העמדתם במצב הכן, עריכתם ושיגורם של 6,000 האיש בהם מדובר כאן*, לא זו בלבד שהוכיחו את התבונה שבמדיניות-ההגנה של ממשלת בריטניה, אלא אף יצרו רושם עצום בעולם.

האמת היא: היה במבצע-כוויית משום הצלחה — אך רק כל-זמן שלא היתה שום התנגדות למולו. בדיעבד, הוצא המבצע אל-הפועל כמתוכנן, אך מחירו טמון בכך שבהור-דמנות זו הופגנה — והרוסים והאמריקנים יודעים זאת, אפילו אין הדבר ידוע לציבור הבריטי — חולשתם המצערת של כוחותינו שאינם הולמים את הצורך.

ראשית-כל הובלט פעם נוספת היעדרו של מטוס נושא-מטען ארוך-טוח. הגייסות שהוטסו בבריטניה ובקומטות' לא נבדלו, בעיקר-של-דבר, מנוסעים רגילים; במילים אחרות: יכולתם להלחם בהגיעם למקום תלויה היתה בכך שיימצאו שם הציוד וההספקה החיוניים. הטסת-המטען ארוכת-הטוח אל כוויית בוצעה ע"י מטוסי-התובלה, בארלי' — מטוס מצוין בשביל אותם תפקידים (הובלת מטען-מועיל רב ככל-האפשר — לטוחים קצרים), שלקראתם נתכן ולהם נועד. כששתמשים בו לטיסות על פני-מרחקים ארוכים — כפי שנעשה הדבר בשלבים שונים של מבצע-כוויית — מיד יורד המטען-המועיל הנישא על ידו ירידה חריפה מאוד. במילים אחרות, היחס שבין משקל למרחק הופך אזי לגורם מכריע לגבי האפשרות לקיים את המבצע, עד אשר תגיע האספקה המובלת בדרך-הים. העדרו של נושא-מטען ארוך-טוח, שיהיה בו כדי להלום את הצרכים — דבר זה נובע כליל ממדיניות-ההגנה המוטעית של מר דאנקן סנדיס (בהיותו מיניסטר-ההגנה הבריטי, לפני שנים מועטות), עם הדגש חסר-התבונה שלה בגורם-הרתעה גרעיני בריטי עצמאי; ופער זה במערכת-ההגנה שלנו יתמיד לפחות עד

* כולל 3 גדודי-רגלים שלמים, הצנחנים, לפחות "שוהגדוד" של שריון, יהודות סור, ארטילריה, ועוד, "נספחות". — המער.
** בסוף יולי הוחזרה אחת משתי טייסות ה"קאנברה" לגרמניה. — המער.

פלוגת רובאים בנחיתה מן האויר

קול צביטקוב

מתוך ירחון צבא סובייטי. מודיע צבאי. מרס 1961

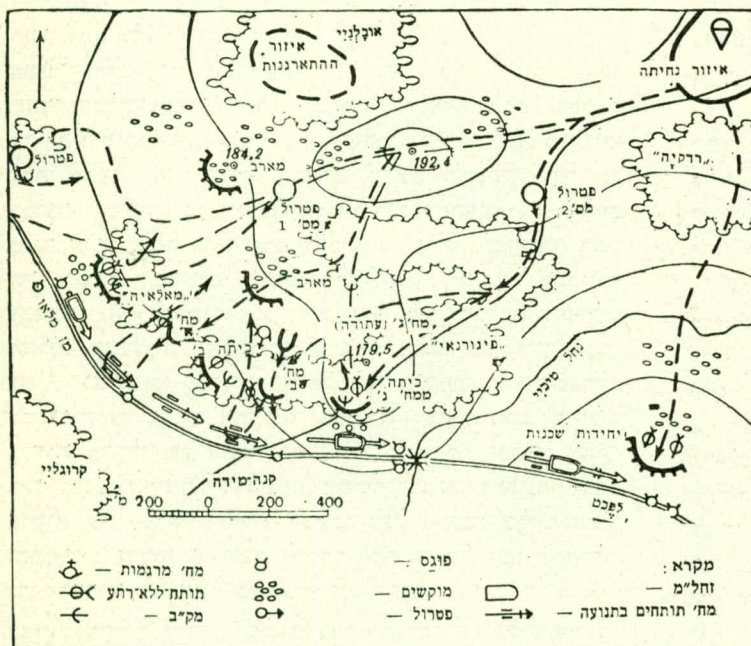
נניח כי על הפלוגה — שהוגברה ב-5 תותחים ללא-רתע, במחלקת מרגמות ובשתי כיתות חבלנים — הוטלה המשימה הבאה: לנחות בהליקופטרים באזור הנמצא ק"מ אחד מזר-חית לגבעה 192.4 ולהשמיד את שדרת-הארטילריה של האויב הנעה בכביש מלארפכט (ראה תרשים). לאחר שהב-היר לעצמו את המשימה והעריך את המצב, יכול שיבוא מפקד הפלוגה למסקנה כי כדאי ביותר להשמיד את שדרת

חשיבות מרובה נודעת בפעולות-קרב בזמננו לנחיתות מן האויר ע"י כוחות המוקצים לכך מתוך יחידות חיל-הרגלים; יש ביכולתם של כוחות נותרים אלה לפתור שורה של משי-מות-קרב, לטובת הגייסות הפועלים מן החזית. אחת ממשימות כאלו היא לכידת יעדים חשובים בעומק תנוחתו של האויב (מעבר-ינהרות ותעלות; גבעות חולשות; צומתי-דרכים) — וכן השמדת מטות האויב, שדרות בודדות, מחסנים וכיו"ב.

נסקור כאן כיצד מתארגנות ומתבצעות פעולות-הקרב של פלוגת-רובאים, המופעלת במסגרת כור-חות-שנחתו על-מנת ללכוד ולהשמיד יעד חשוב של האויב. במקרה מעין זה אפשר שתהא מוצגת בפני פלוגת-רובאים אחת משלוש המשימות האפ-שריות: לננוע גישת עתודות האויב לאזור פעולות-הקרב של כוחות-הנחיתה העיקריים; לכבוש ולהש-מיד את יעד האויב; לחפות על נסיגת הכוח-הנחת העיקרי אל אזור-ההתכנסות שנקבע.

לאחר שקיבל את המשימה, לומד אותה מפקד פלוגת-הרובאים, מבהיר לעצמו את תוכנה, עורך הערכת-מצב — ומגיע לידי החלטה. לתהליך קבלת החלטה על פעולות בעורף האויב נודעות תכונות המיחדות אותו מן התהליך המקביל במצבים אחרים, "רגילים". כך, למשל, חייב מפקד הפלוגה להחליט במצב כזה — ובעת ובעונה אחת — שתי החלטות, שכל-אחת מהן הנה החלטת-מפקד אחר-ראית בפני-עצמה. האחת — בדבר שיגור הכוח ונחיתתו (חישובי העצמה המספרית, כלי-הלחימה והציוד, התחמושת וכלי-התחבורה וכן קביעת ההעמסה לכל אחד מן ההליקופטרים); והשניה — בענין ביצוע משימת-הקרב, במסגרת הכוחות הנחתים, ובענין פעולות שתבואנה בהמשך המבצע. כרגיל מת-קבלת ההחלטה על-ידי המפקד בהסתמכו על המפה (על גבי שולחן-חול של אזור-הפעולה, שהותקן במיוחד לכך) ועל יסוד נתונים מצומצמים-ביותר על האויב. לפיכך יהא עוד על מפקד הפלוגה להשלים ולפרט את החלטותיו בשטח גופו, לאחר הנחיתה עצמה.

בהחלטתו קובע מפקד-הפלוגה: היעד (או תר-הקרקע) אשר לשם השמדתו (או כיבושו) יש לרכוז את עיקר מאמצי הפלוגה; התבנית של ההיערכות לקרב; המשימות למחל-קות-הרובאים וחלוקת הכוחות והאמצעים; אופי התמרון שיתבצע במהלך הגשמת המשימה; ארגון הקשר ושיתוף-הפעולה — בתוך הפלוגה, ובינה לבין היחידות השכנות.

תרשים מצב-המוצא והתפתחות הקרב

האויב בעת התקרבותה אל הגשר שעל הפלג, "טיכוי". משהחליט כך — יהא זה אך תכליתי אם יתאים את עריכת תבנית-הקרב של כוחות הפלוגה לשם ביצועה של כונה מבצעית זו. בפאתה המערבית של החורשה, "מאלאיה", בקצה הדרום-מערבי של היעד, "פיגורנאי" ובמדרונות הדרומיים של הגבעה 179.5 כדאי יהא שיתפסו עמדותיהם שתי כיתות של מחלקת-הרובאים ג', שלושת התותחים ללא-רתע והמק-לעים הפלוגתיים. טוב היה כי יעשו זאת בהיבאם בחשבון את אפשרות הנחתת אישם, בעת-ובעונה-אחת, הן על צוטי תותחי-האויב הן על כלי-הלחימה של השדרה. בכוחותיה העיקריים של הפלוגה (מחלקות-רובאים א' וב', המוגברות כל-אחת בתותח ללא-רתע וב-4 חבלנים) ראוי להשתמש

המוקשים המופעלים-מרחוק בעצם נתיב-המסע של ארטילרית האויב — ולהנחת מוקשים רגילים על הגישות אל העמדות אשר סומנו על ידו, על מנת שתתפוסנה אותן מחלקות-רובאים.

מקץ זמן-מה מתחילים כוחותיה העיקריים של הפלוגה נעים בשרת-מחלקות — בתנועה מהירה — בעקבותיהם של הפטרולים. בשמרו כל-אותה-עת על הקשר המתמיד עם הפטרולים ועם המפקד-הממונה, קובע מפקד הפלוגה ביתר דיוק ופירוט את משימותיהן של יחידות-המשנה; את זאת הוא עושה תוך-כדי-תנועה. כך, למשל, לאחר קבלו נתונים על כך כי ארטילרית האויב נעה מחלקות-מחלקות, כשבראשה ובזנבה נוסעים נגמ"שים ובהם חיל-רגלים — עשוי מפקד הפלוגה להשלים ולפרט באופן הבא את המשימות שהוצגו על-ידו לפני-כן:

• על מחלקת-הרובאים א' — להתקדם עד לחורש-השיחים הנמצא כ-150 מ' מדרום לחורשת „מאלאיה“, ואחרי הנחת מכתאש לתקוף את התותחים שבזנב שדרת האויב;

• על מחלקת-הרובאים ב' — להתקדם ולהיערך במדרונות-המערב של הגבעה 179.5, ולתקוף את התותחים הנעים בראש;

• על מחלקת-הרובאים ג' (פחות כיתה אחת) — להשמיד באש התותחים-ללא-רתע והמק"בים הפלוגתיים את התותחים שבאמצע השרדה ואת הרגלים של האויב שבנגמ"שים;

• על מחלקת המרגמות — לסייע מעמדות-האש שבאזור חורש-השיחים הנמצא כ-300 מ' ממערב לגבעה 179.5 להתקפת המחלקות א' ו-ב';

• על החבלנים — להניח על הכביש* מוקשים מופעלים-מרחוק — וכן להניח, במאולתר (ללא כריית-גומות) מוקשים לפני עמדותיהן של יחידות-המשנה של הפלוגה (ראה תר-שים);

• עמדת-התצפית ועמדות-הפלוגה (כיתה מתוך מחלקת-הרובאים ג') — תימצאנה מאחורי תבנית-הקרב של מחלקת-הרובאים ב'.

הצורך בפירוטי-תר, וסיגול משימות-הקרב של יחידות-המשנה נגרם ע"י כך, שהאויב ריוח את תותחיו לאורכה של השרדה, ואילו בראשה ובזנבה נתגלו נגמ"שים ובהם רגלים. דבר זה חייב לשנות את מערך-הקרב של הפלוגה, באופן כזה שתובטחנה הנחת-אש מכסימלית על השרדה ומהלומה על כל תותחי האויב בעת-ובעונה-אחת.

החבלנים — הנמצאים בחפויים של פטרול-הסיור העצמאיים — ממקשים עתה קטעי כביש אחדים ואת הגשר על הנחל „טיכיי“. באותה שעה תופשת מחלקת-הרובאים ג', עם נשק-הסיוע שסופח אליה, את עמדותיה — ומאבטחת את הגיען של מחלקות-הרובאים א' ו-ב' למועד הנכון אל קר-ההתחלה, שממנו תפתחנה בהתקפה.

מפקד-הפלוגה נע בעקבות מחלקה ב' — ולאחר שהבהיר לעצמו נוספות את הנתונים על שדרת-האויב, נותן הוא אות לפתיחת האש ולפיצוץ המוקשים המופעלים מרחוק.

מחלקת-הרובאים ג', התותחים-ללא-רתע, המק"בים והמרגמות

ללכידתם ופיצוץם הישיר של התותחים וכלי-הגרירה שב-שדרה. על מנת להבטיח בוודאות-יתר פגיעה בשרת האויב בעת תנועתה בדרך-מסעה, הכרחי לעשות את ההכנות לפי-צוץ של מוקשים מופעלים-מרחוק על פני נתיב-המסע; וכדי להקשות על תמרונם של הנגמ"שים של האויב לפני עמדות יחידות-המשנה של הפלוגה — יש להניח שם מוקשים. מערך-כוחות כזה מאפשר הפעלת כל כלי-הלחימה של הפלוגה כנגד שדרתו של האויב בעת-ובעונה-אחת, וכוללים בו אנשים ואמצעי-לחימה די צרכן של לכידת השרדה-ארטי-לרית והשמדתה. נכון, אמנם, כי את נקודת-התורפה בהיער-כות כזו יהווה האגף-הימני, שאינו מאובטח במידה מספקת. אולם יכול מפקד הפלוגה לארגן מראש שיתוף-פעולה עם היחידה השכנה שמימין, עליה הוטלה המשימה להשמיד את שאר כוחות שדרת-האויב.

לאחר שקיבל את ההחלטה (דהיינו, לאחר שפירט בפירוט מדויק אחרון את החישובים הקשורים בנחיתה) — מוסר מפקד הפלוגה את פקודת-המבצע. מלבד משימות-הקרב לכל אחת מיחידות-המשנה, קובעת הפקודה אף את סדר כניסת הגייסות להליקופטרים ואת היציאה מהם, כמו גם את סדר הפעולות שלאחר הנחיתה.

בשטח-המוצא של המבצעים, עם מתן האות על-ידי מפקד יחידת-ההליקופטרים „לגשת לכניסה“ — פוקד מפקד הפלוגה על יחידות-המשנה לגשת, קבוצות-קבוצות, לכלי-הטיס שלהן (את מספר ההליקופטר מוסרים מראש למפקדה של כל קבוצה וקבוצה). כל הקבוצות מסתדרות במרחק 4-5 צעדים מזנב ההליקופטר. האחראים לקבוצות (מפקד המחלקה, הכי-תה, הצוות) מדוחים למפקדי ההליקופטרים על הנוכחות לכניסה (או להטענה), מוסרים להם את רשימת החיילים ופירוט המטענים (העמסים) שיש להטיסם, עם ציון משק-לם — ואחרי-כן מנהלים הם את העליה לתוך ההליקופטרים, משגיחים על כך כי החיילים יתפסו את מקומותיהם, ויחלקו כשורה בחללו של ההליקופטר, תוך שיקוימו הכללים שנקד-בעו בענין ההתנהגות בשעת הטיסה. מפקד הפלוגה מפקח אישית על העלאת יחידות-המשנה ועל הטענת כלי-הלחימה והמטענים ומדוח אחר-כך למפקד-הממונה על נכונות הפלוגה להעברה אל אזור ביצוע משימת-הקרב שלה.

באזור הנחיתה יורדת הפלוגה במהירות מתוך ההליקופטרים; תוך מהלך הירידה מסתדרת בהדרגה בתבנית-ההיערכות הדרושה וניגשת מיידית למילוי המשימות שנקבעו לה.

במקרה שלפנינו שולח מפקד הפלוגה — מיד לאחר הנחיתה — פטרול-סיור עצמאיים לעבר הגבעה 192.4, החורשה „מאלאיה“ והגבעה 179.5, לשם הבהרה נוספת של המצב והשגת נתונים מדויקים-יותר. בחירה כזו של כיווני הסיור מתבארת לא רק על-ידי זה שמולכים הם את הפטרולים לתוך אזור פעולות-הקרב הצפויות של הפלוגה, אלא אף על-ידי כך שמנתקים הם את עיקר הנתונים שעלולים היו לשמש לתמרונה האפשרי של שדרת-האויב — אילו החליטה לסור מן הכביש. מלבד זאת, אחר ביצוע המשימות שהוטלו עליהם, נקל היה לכוון פטרול-סיור עצמאיים אלה למילוי תפקיד אחר: לאבטחת אגפי-הפלוגה הפתוחים. יחד עם הפטרולים שולח מפקד הפלוגה אף חבלנים, שנועדו להנחת

* בחלקו המשמש לתנועה — דהיינו, לא בצדי הכביש. — המערך.

מפקד-הפלוגה לסגת אל שטח ההתכנסות. תוך חיפוי באש עצמאית מוסגות בעקבותיהן אחורה יחידות-המשנה הנותרות. בחורש-השיחים שממזרח לחורשת "מאלאה" ניתן להשאיר שתי כיתות-רובאים במארב, למקרה של צורך בהדיפת התקפתו של האויב אחרי הכוחות הנסוגים.

באזור-ההתכנסות נערכת פלוגת-הרובאים להגנה היקפית; ולאחר מכן, אחרי ההתחברות עם שאר כוחות הנחיתה, פועלת היא לפי הוראותיו של המפקד-הממונה.

נמצא שפלוגת-רובאים, בפעלה במסגרת כוח-נחיתה, יכולה לבצע בהצלחה משימות שונות ומגוונות ביותר — שהעיקרית שבהן היא לכידתם או השמדתם של יעדים חשובים בעומק מערך-ההגנה של האויב.

תוכנה הממשי והמוגדר של משימת-הקרב במסיבות כאלה יהיה תלוי בגודלם של יעדי האויב ושל הכוחות שהוקצו לאבטחתם — וכן באפשרויותיהם של אמצעי-הסיוע התקינים של הפלוגה ושל אלה המסופחים אליה; ולבסוף — בשטח ובנתוני-המצב האחרים.

דוגמה זו, שנותחה כאן על-ידינו — פעולותיה של פלוגת רובאים להשמדת שדרת ארטילריה-כבדה של האויב תוך מסעה — יש לבחנה ולשקלה בעיקר מנקודת-ראות זו: מה עשויים להיות היקפן ותוכנן של הפעולות העיקריות אשר יכולה פלוגת-רובאים לנהל לשם כיבושם והשמדתם של יעדים בודדים בעורף האויב.

מנחיתים אש מרוכזת על הנגמ"שים, גוררי-התותחים והמכור ניות של האויב — ומוציאים מכלל שימוש את מכוניות מכשירי-האלחוט של היריב, הן אלה שברכב-הקרב השונים, הן אלה שבמכוניות-קשר מיוחדות.

מחלקות א' ו-ב' פותחות בהתקפה. בפעלן בהעזה ובתקיפות, משמידות הן את הרגלים שבנגמ"שים ואת צותי התותחים — ומבטיחות בכך לחבלנים תנאים המאפשרים את השמדת התותחים והתחמושת. אף בעיצומה של ההתקפה גופה מושג מדים אמצעי-הקשר של האויב — על מנת שלא יוכל לקרוא לעזרה את הקרובות שבעתודותיו.

מפקד הפלוגה מנצח אישית על פעולות כוחותיו העיקריים. באש הכלים שנמצאים בכפיפות ישירה לו, מושמדות אותן מטרות-אויב המפריעות למילוי משימת-היסוד — היינו, השגת התותחים ותחמושתם. באמצעות עתודתו מחזק מפקד הפלוגה אותן יחידות-משנה שבפעולותיהן תלויה הצלחת ביצועה של משימת-הקרב אשר הוצגה לפלוגה. משחש הוא, למשל, בכך כי תת-מקלעני האויב, שירדו מנגמ"שים, מנסים להיערך להגנה בתעלה המתמשכת בצד הכביש — מנחית עליהם מפקד-הפלוגה אש מרגמות נוספת.

במקרה של האטה בפעולות מחלקה ב' המשמידה את תותחי-היריב הנעים-בראש — מכון מפקד-הפלוגה לעזרתה את עתודתו (כיתה של מחלקת-הרובאים ג', עם מק"ב פלוגתי). עם מלוי המשימה, מתחילות המחלקות א' ו-ב' לפי אות

כוח-מוטס בכיבוש צומת-דרכים

קול. אנדרייב

כוח לנחיתה מן האויר שבעצמת פלוגה מסוגל ללכוד אף יעד כה חשוב כפי שהנו תכופות צומת דרכים — ולהחזיק בו במשך פרקי-זמן מסוים, בשללו על-ידי כך מן האויב את האפשרות לתמרן בעתודותיו ולהשיב על כנם את מערכי-הקרב שלו ואת מערכת-הגנתו, שנפגעו ושובשו על-ידי מה-לומות אטומיות.

צומת-דרכים גדולים על עורקי-תנועה ראשיים נשמרים כרגיל על-ידי חילות-מצב קבועים, בעצמה בין פלוגה לגדוד. בעורקי תחבורה החשובים פחות יתכן שישמרו ויפקחו על צומת-הדרכים רק יחידות-משמר עורפיות לא-גדולות, המ-

כוח שנועד לעריכת נחיתת-טקטית מן האויר — ודאי עשוי להיות שונה בגודלו ובהרכבו; הכל לפי אופין של משימות-הקרב, תנאי ביצוען ואמצעי-התובלה המצויים.

נראה כי יופעל, לרוב, כוח בעצמת גדוד-רגלים-ממונע מוגבר לנחיתות-מן-האויר. ברם, ניתן לשער כי במצבים מבצעיים מסוימים — וביחוד בקרב-היתקלות ובמרדף אחרי יריב נסוג — לא מן הנמנע הוא שיופעלו לנחיתת-טקטית מן האויר כוחות בעצמה עד פלוגת-רובאים. בשעות הלילה, עשויות פעולותיהם של כוחות כאלה להיות רבות-תכלית במיוחד.

ה"תרגיל" לפלוגת-רובאים המוטסת מהליקופטרים (עמ' 15) כוון מולו לפעולת-שיבוש בנוסח-מארב. מאמר סובייטי אחר — שתמציתו ניתנת כאן — אפשר לומר כי ממש"ך ומפתח את קריה-מחשבה; והוא דן בכיבוש צומת-דרכים בעורף-יריב (ג"כ — ע"י פלור גת-רובאים מוגברת). האמצעים להנחתת הפלוגה לא פורשו כאן (מצנחים? מטוסים? הליקופטרים? "תערוכת"?); ואין לדעת האם "היעדר אמצעים מכניים לביזור אזור-ההגנה של הפלוגה", שהוזכר במאמר, נובע מטיב אמצעי ההנחתה — או פשוט, מקוטנה היחסי של היחידה המבצעת. דוקא משום השוני שבמבנה שתי הסקירות ("תרגיל" מזה — ו"מאמר" מזה), כשבשניה מצוי קצת פחות "טכניקה", ורב בה יותר הדגש בשיקולים טקטיים, ואפילו רחבים — יש בשתיים אלו משום השלמה-הדדית, המבהירה את קויה של תפיסה מבצעית שנראית מוצקת, ומחושבת מראשית-עדי-סופה. להצצה זו לתורה ה"מוטסת"-המבצעית הסובייטית נודעת, כמובן, משמעות נוספת בשל היות תורה זו נוסח-הוראה גם לצבאות לא-מעטים שמחוץ לתחומיה של ברית-המועצות עצמה.

שהוצגו ומפרטים אותן — ובמיוחד את כיווני הפעולות. כן משלימים במהירות את נתוניהם על כוחות האויב, על מערך הגנתו ועל תנאי השטח. אחרי־כן פותחות היחידות בהתקפה על היריב, בעוז ובתוקף.

על מנת להנחית על האויב מהלומה בלתי־צפויה מנצל כוח הנחיתה מלוא־הניצול את כל הכוחות והאמצעים שלרשותו — וכן את חשכת הלילה, שעות הדמדומים ותנאי מזג־אוויר בלתי־נוחים. למען השגת אותה מטרה עצמה נעות יחידות כוח־הנחיתה במהירות מירבית מאיזור הנחיתה אל היעד המיועד להלכד. מוקדי ההתנגדות של האויב נעקפים בדרך־כלל.

הקרב של כוח־הנחיתה דורש רמה גבוהה של פעלתנות, ניידות, העזה בפעולות ואימוץ מכסימלי של כל כוחות הגוף והנפש של כל חייל וחילל. הססנות ואטיות — מן־ההכרח שתגרומנה לאי־הצלחה ולתבוסה.

אחרי שכוח־הנחיתה נוחת במרחק־מה מצומת־הדרכים, הוא כובשו ונערך שם להגנה ומחזיק בו עד להתקרבות יחידות החלוץ של הכוחות העיקריים, הפורצים דרך חזית האויב. בדרך־כלל פותח כוח־הנחיתה בהתקפה הישר־מתנועה, בלא התפרסות ממושכת והיערכות מיוחדת. על העדרם של כלי־קרב כבדים במספר מספיק חייב כוח־הנחיתה לפצות על־ידי תמרון מושכל ומהיר בכל יחידותיו ואמצעיו.

את המהלומות על יעד־היריב המוגן יש להנחית באגפו ובעורפו, תוך ניצול מושכל של תנאי־קרקע הנוחים לכך:

תבנית־הקרב של הפלוגה מותנית במצב שנוצר. תבנית זו צריכה להבטיח את השתתפותו בקרב של כל אזינה של הפלוגה בעת ובעונה אחת — ולוודא את הדברתו הנחרצת של האויב שמגן על צומת־הדרכים. עם זאת, חייבים כוחות

קיימות שם את תפקידי הויסות; ובמקרים ידועים תהינה מוצ־בות שם רק קבוצות או פלגות מיוחדות של הגנה־עצמית מקומית ושל משטרה.

במיוחד יגן היריב בחזקה על צומת־דרכים במצבי קרב־היתקלות ותוך־כדי נסיגה. ודוקא בשעות אלו דרוש לו במיוחד חופש התימרון בשביל עתודותיו או בשביל גייסותיו הנסוגים. מסיבה זו הופך אז כיבוש יעד כגון צומת־דרכים על־ידי כוח־הנחות מן האוויר ל"משתלם" מאוד בשביל הצד־התוקף. אם צומת־דרכים נשמר על־ידי האויב, מבצע מפקד הפלוגה את כיבושו מיד אחרי הנחיתה וללא כל דחיה שהיא. התנפלות פתאומית על היעד תורע בהלה בשורותיו של האויב, ולא יהיה ביכולתו אזי לגלות התנגדות מאורגנת. לשם השגת תכלית זו, יתכן גם שבהתקפת כוח־הנחיתה על צומת־הדרכים תפתחנה, בזו אחר־זו, יחידות־משנה נפרדות (מחלקות) במהלך התקרבותן אל היעד.

קיימת גם אפשרות של שיטת פעולה אחרת — התקפה על היעד המבוצעת על־ידי הפלוגה בשלמותה בבת אחת. במקרה כזה מנצלים תחילה את כל אמצעי־האש של כוח־הנחיתה ניצול מכסימלי לשם השגת מהלומה־פותרת חזקה על האויב. יצוין כי באותם מקרים בהם כוח־הנחיתה נוחת במרחק ניכר מן היעד שעומד להיכבש — לא ניתן יהיה להשיג הצלחה בדרך של התקפות ע"י יחידות־משנה בודדות הנערכות בזמנים שונים. יתר על כן, התקפה כזו עלולה להביא לידי מיגורו של כוח־הנחיתה חלקים־חלקים, בזה־אחר־זה. וכדי למנוע התהוות מצב מעין זה — הכרחי במקרים כאלה לתקוף את היעד ע"י כל עצמתו של כוח־הנחיתה בעת ובעונה אחת.

מיד לאחר הנחיתה משתדלים מפקד הפלוגה ומפקדי המחל־קות להתמצא בשטח; הם קובעים ביתר דיוק את המשימות

עתודה מסוימים להימצא ברשות המפקד. לצורך זה מוקצות, בדרך-כלל, כיתה או שתי כיתות. העתודה מיועדת לא רק לביצוע אותן משימות שתינצרנה לפתע במהלך הקרב, אלא גם לתגבור אותה יחידת-משנה הפועלת בכיוון החשוב ביותר. משכבש כוח-הנחיתה את צומת-הדרכים — עליו להחזיק בו בכל מחיר. משימה זו מתבצעת בדרך של הגנה פעילה. בנצלו בהשכל את תנאי השטח ואת הכוחות והאמצעים שברשותו, מארגן מפקד הפלוגה את מערך-ההגנה כך שיוכל לעצור לזמן-מה את תנועת ההתקדמות של עתודות האויב*. מובן-מאליו שההגנה הייבת להיות היקפית. אבל אין פירושו של דבר שכל הכוחות והאמצעים של כוח-הנחיתה מחולקים באופן שווה לאורך קו-ההקף של האזור עליו הוא מגן. בכיוון נים מהם צפויה סכנת-יתר מתרכזים הכוחות והאמצעים העיקריים, ואילו לאבטחת כיווני-גישה חשובים-פחות מקצים משמרות בגודל כיתת-רובאים. יש למקש בהחלט את דרכי-הגישה הצפויים לתנועת טנקים, וביחוד את הדרכים עצמם. כבר דובר על כך כי מפקד כוח-הנחיתה משאיר חלק מכוון-חותיו כעתודה. צוינה עצמת-עתודה אפשרית; אך למעשה קובעים את הרכב העתודה — נתוני המצב, תנאי השטח בו נערכים להגנה, ומידת-מציאותם של כוחות ואמצעים בהרכבו של כוח-הנחיתה. את העתודה מציבים כרגיל במרכזו של אזור ההגנה, כך שניתן יהיה לקדמה בכל רגע ובדרך קצרה-ביותר אל הכיוון ממנו צפויה הסכנה הרבה-ביותר.

מחמת תנאי השטח והמצב, לא יכולות יחידות-המשנה המתגוננות של כוח-הנחיתה לסייע תמיד זרזו באשן. לצורך חיפוי מהיר על קטעים בלתי "מכוסים" כאלה במערך-ההגנה נחוץ שתימצאנה קבוצות-עצמאיות אחדות בכוננות לכך. קבוצות אלו — כלאחת בגודל של כיתה, בממוצע — אינן בגדר עתודה. אך מציניים להן מראש כיוונים מסוימים, מהם עשוי האויב להופיע; ואם אמנם מתרחש הדבר, תוכל הקבוצה לתפוס תיכף עמדות מתאימות (עד כמה שאפשר — מות-קנות-מראש) ולעצור את האויב.

אחרי הנחיתה נמצא הכוח-הנחות בסכנה מתמדת מפני התגלות האויב מעברים שונים, כאשר הטנקים עשויים לסכנו במיוחד. כדי למנוע בעד התגלות פתאומית של האויב, הכרחי לארגן מיד סיוור, תצפית ומערכת דיווח ואזעקה נ"מ. הסיוור והתצפית מתנהלים כרגיל בפטרולים לא-גדולים (3-5 חיילים) והם נשלחים אל הכיוונים שמעברם צפויה סכנה ואל תוך הרנחים הבלתי-תפוסים שבין עמדות-המחלקות. תפקידם של פטרולים אלה הוא לא רק לגלות את האויב מבעוד-מועד, אלא אף להשהותו לזמן-מה, כדי להבטיח ליחידות-המשנה של כוח-הנחיתה זמן להתכוננותן לקרב. על הפטרולים מוטלות גם משימות החיפוי על האגפים-הפתוחים. מלבד הפטרולים נקבעים גם צופים בכל מחלקה.

על היעדרם של אמצעים מכניים לשם התקנת אזור ההגנה משתדלים לפצות ע"י ניצול מושכל של תנאי שטח הנוחים-לכך וכן תוך שימוש רחב באמצעי מכשול — ובראש-וורא-שונה במוקשים נגד-טנקים, במידת האפשר מנצלים גם את ביצורי-ההגנה של האויב. כוח-הנחיתה מגן בעקשנות

* הכונה כאן, כמובן, לתנועת העתודות שנועדו לעזרה לחיית האויב העיקרית, המיועדת להיפרץ — ואשר לגביה ממלאת הפלוגה הנוחתת תפקיד של "המנעה" ביחס לעתודות אלה. — המעורר

ובאורח פעיל על היעד שנלכד על ידו. האויב התוקף נהדף באש כל כלי-הירי שברשות המגן. תוך כדי הקרב מתמרן מפקד-הנחיתה בהעזה ובהחלטה-נחושה ביחידות-המשנה וב-אמצעי-האש — ובמידת ההכרח מעבירים במהירות מקטע לקטע. כל אחד מחיילי-הנחיתה שומר בהקפדה על משמעת-האש ומוציא את תחמושתו באופן הסכוני.

הקרב של כוח-הנחיתה, המתנהל בעורף האויב, נתמך ע"י סיועו הפעיל של חיל-האוויר וע"י אש הארטילריה והטילים. לשם כך צריך שיהיה למפקד כוח-הנחיתה קשר-אלחוט אמין עם מפקד-הממונה — שעל סמך הוראותיו נשלח כוח-הנחיתה — וכן קשר עם כוחות-האוויר המסייעים. מלבד זאת — לשם השגת שיתוף-פעולה מתמיד עם הארטילריה (מסירה-למועד של הקריאות לאש, טיווחה ותיקונה) — נוחתת בדרך-כלל יחד עם כוח-הנחיתה גם חוליית-בקרה-ארטילרית מטעם יחידת או עוצבת הארטילריה המסייעת. האותות לקריאה-לאש-הארטילריה, להעתקה ולהפסקתה נקבעים מראש. באם יקבל כוח-הנחיתה סיוע וחיפוי אויריים, כי אז ברור שינחתו יחד עמו גם נציגי חיל-האוויר, שיהיו המצוידים באמצעי-הקשר האמינים הדרושים.

מהלומות-אש של האמצעים שברשותו של המפקד-הממונה, מונחתות על עתודותיו של האויב המתקרבות אל אזור-הנחיתה, וכן על סוללות-הארטילריה המסוכנות-ביותר שלו — אלו שאשן מאפשרת לאויב לפגוע בכוח-הנחיתה. משימות מסוג זה תבוצענה על-ידי הנחתת אש מרוכות של כלי-יריה רבים ככל-האפשר, והן (לגבי המשימה מסוג ראשון) ע"י הטלת מסכי אש-חסימה. מתן סיוע אש של הדרגה-הממונה לפעולות-הקרב של כוח-הנחיתה נמשך עד להתחברותו הממית של זה עם הגייסות התוקפים מן החזית.

כדי שהארטילריה וחיל-האוויר לא ינחתו מכות לכוח-הנחיתה עצמו — נקבעים סימנים ואותות-מוסכמים לציון מקומו ותגור-חתו. כן נקבעים סימני-זיהוי להקמת המגע עם יחידות-החלוץ, ויחידות-משנה מסיירות, של הכוחות-העיקריים המתקדמים — העשויים להגיע ראשונים אל אזור-פעולותיו של כוח-הנחיתה. את פעולות כוח-הנחיתה משלבים ומתאמים עם פעולותיהן של יחידות-החלוץ הן מבחינת הזמנים והן לפי היעדים. עם בוא החלוץ אל אזורו של כוח-הנחיתה, נוצרים תנאים הנוחים למילויין של המשימות העומדות לפניו. בתנאי-מצב נוחים תוקפים שני כוחות אלה בתעוזה את היחידות הקדמיות של עתודות האויב המתקדמות ומשמידים אותן, בהנחיתם מהלומות על שדרותיו השונות בנפרד. במצבים אחרים עשויה משימת כוח-הנחיתה להצטמצם באבטחת-התפרסותו של החלוץ וביחפוי על עורפו ואגפיו. עם הגיע החלוץ אל אזור-פעולתו של כוח-הנחיתה, נכפף כרגיל כוח-הנחיתה למפקדו של זה, ופועל להלן לפי הוראותיו.

כוחות-נחיתה טקטיים מסייעים סיוע ניכר לגייסות התוקפים בהשגת קצב-התקדמות מואץ בהרבה, ובמיגורו המהיר של האויב בשדה-הקרב. ביצוע מוצלח של משימותיו בעורפו של האויב תלוי ומותנה במישרין במידת הסיוע הכל-צדדי להגשמת משימות אלו. בסודיותה והסואתה של ההכנה לפעולות — בארגון מדוקדק של שיתוף-הפעולה והתיאום עם הגייסות הפועלים מן החזית, וכן עם חיל-האוויר והארטילריה.

מכונן עצמת-האוויר הסובייטית 1961

המלחמה השונות (ראה מאמרו החשוב ב"מערכות" חוב' קל"ו, המעיד גם על איאלו תמורות שחלו בינתיים בתפיסתו). אך ברור כי ההשיבות הבלתי-אמצעית והמידית של מה שנתגלה ב־9 ביולי טמונה קודם-כל בעצם יכולתם ואפשרויותיהם של כלי-הטיס שהופגנו. על-אף איסור הצילום — צולמו בכ"ז לפחות אחדים מכלי-הטיס החדשים; ולגבי רובם יכלו המסתכלים הזרים לרכוש לעצמם לפחות רושם פחות או יותר ברור ממראה-עיניהם במפגן פומבי זה של עצמת-אורית, אשר לא נערך כמוהו בברה"מ מאז 1956.

אמנם, על אחדים מדגמי-המטוסים החדשים שהוראו לראשונה (ומסי פרם היה עשרה לפחות) היו מצויות במערב ידיעות גם לפני-כן — והובעו סברות כי אולי הושגו הן באמצעות-מטוס ה-U-2 הנודע. כזה היה, למשל, מפציץ-דלתח" בן 4 המנועים-הסילוניים הגדול (הוא נראה גדול ממפציץ B-52 האמריקני, אם כי הלז מונע בשמונה מנועים); שכן היה ידוע עליו מאז 1958. מהירותו עולה, כנראה, על 2,500 ק"מ לשעה, והוא המפציץ העל-קולי הגדול הראשון בעולם (B-52 הנו עדיין תת-קולי, כי מהירותו כ־1,050 ק"מ לשעה). אלה הם מטוסים "בינ-יבשתיים". אולי ב"דרג אחד אחריהם" בא המפציץ הכבד, מוטה-הכנפים, הדרו-סילוני — כה חדש שמסי תכלי-המערב טרם הספיקו לקבוע לו שם-מוסכם משלהם, כנוהגם לגבי כלי-טיס סובייטיים — והוא, כנראה, נמצא כבר בתהליכי ייצור; שכן עשרה מדגם זה השתתפו במס. משמעותו ב"תחרות-ההזדיונות מורח-מערב" מתבטאת בכך שרואים אותו כדומה בתכונותיו המשוערות ל-B-58 ("האסטלר") האמריקני, העתיד להיות את עיקר חימושו של רוב טייסות-המפציצים של ארה"ב — ושואו מטוס המגיע (לפי ידיעות שונות) למהירויות של 2,100 או 2,400 ק"מ לשעה. וטוחו כ־6,400 ק"מ.

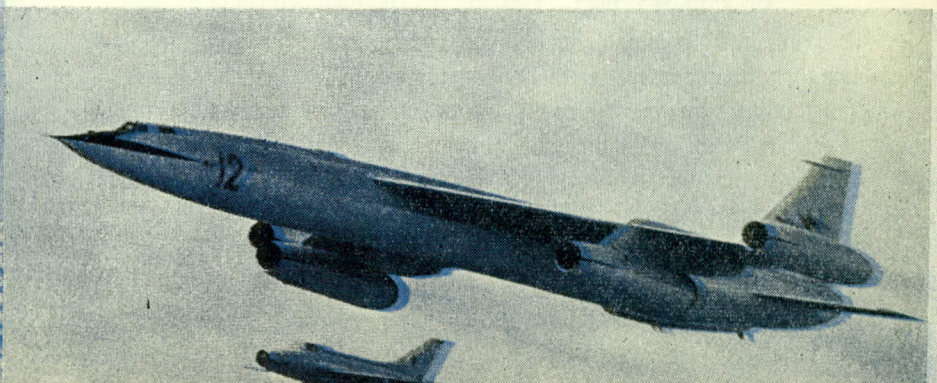
וכן תוספת-מהירות מפתיעה ברגעי הצורך הדחוף להחליץ ממצב קשה או להקדים את היריב. בייצור רחב נמצאים כבר, כנראה,

אין ספק שאת הסנסציה הגדולה ורבת-ההדר ביותר של שנת 1961 בעולמה של האוויר-הצבאית היתה המטס רבי-הרושם, רצוף ההפתעות והחידושים, אשר נערך סמוך למוסקבה ב־9 ביולי ש. ז. גם ממדיו היו ענקיים — אך בכל-זאת העיקר היה הרכבו. התברר כי נ. הרושצ'וב חמד לו לצון — או שמא ביצע מעשה של הסואה צבאית-מדינית? — שעה שהכריז, לא-פעם מזה כ־4 שנים, כי "זמנם של המטוסים עבר-חלף" — וגורם-קובע במלחמה הנם עתה הטיילים בלבד". ואין ספק שהצהרותיו אלו סייעו, לפחות במידת-מה, ליצירת אותה אווירה בה החליטו אחדות ממדינות ה"מערב" המכריעות על הפסקת הפיתוח בכמה וכמה שטחים חיוניים-ביותר של בניה וחימוש אויריים — או לפחות, על האטה או דחיה (במושגיו-זמן של שנים) של התחלת הייצור, בצורת "סידרות" של דגמים מגובשים; ואולי תספיק דוגמה בולטת אחת: — גורלו של המפציץ B-70 האמריקני (וראוי לציין לגביו: — לא רק ממשתלו של D. אייזנהאואר, שנתפס לאותו פתיון בשלמות, דחה ואף ביטל תכניות לייצורו — אלא אף ממשל-קנדי, לאחר ספקות ראשונים, עשה למעשה כמוהו — ונאלץ אח"כ להאחו. כגמול אירוני על כך, בהארכת השימוש במפי-ציצי B-47, שנתישנו מזמן לפי כל הדעות!). אך לא שונה היה המצב גם בתחום מטוסי-קרב, ועוד, בבריטניה.

ביסודן נבעו החלטות כאלו משתי מגמות-מחשבה: כי כל מלחמה פחות-אוויר-ניכרת תהיה בעתיד רק מלחמה "אטומית" — וכי בעתיד קרוב-מאוד יודחו פחות-אוויר יותר מושגי מלחמה "אטומית" ו"טילית": וזאת לא בשל ההתישנות של דגם-מטוס מסוים זה או אחר, כי אם בשל "יציאה-מן-המשחק" של המטוס בכלל אמצעי-פגיעה (אם אף, עדיין, לא אמצעי-הובלה). בא עתה המטס הסוביטי הגדול והוכיח כי ב"מזרח" דוקא נמשכה כל הזמן פעילות קדחתנית, לא רק של פיתוח כי אם גם של בניה צבאית-אווירית — שהיתה אמנם רצופת-חידושים, אך עס-זאת המשיכה, בעיקר-ו-של-דבר, את שרשרת-התפתחותו של מטוס נהוג-בידי-אדם כאמצעי-קרב.

ודאי שיש בכך כדי לרמוז גם על תפיסות-מלחמה כלליות אפשריות — ולא לשוא הכתיר שבועון בריטי חשוב את הרהורו בעקבות מאורע זה בביטוי "מר קיסינג'ר של רוסיה"; ברמזו לכך שמאחרי הפיתוח הנמשך שנתגלה עתה מסתתרת אולי מחשבה כללית על אופי המלחמות הצפויות, הדומה לזו של ההוגה האמריקני ד"ר קיסינג'ר, בספריו על "מלחמה-מוגבלת", או על גישה "מוגבלת" אל אפשרויות

משמאל: הליקופטר-ענק מציג כושר-נשיאה מדהים. למטה: ה"באונדר", מפציץ על-קולי, בעל 4 מנועים סילוניים, בליווי מטוסי-קרב.

מטוס רב-תכליתי, ה"פלאשלאיט", אף הוא בעל מהירות על-קולית

את טילי אויר-הקרקע שלהם כבר ממרחק מאות קילומטרים רבות — ואין עוד אפשרות לשמור על היעדים מפגיעה והריסה". סיכומו הראשון של כתב-עת אמריקני אחד היה: "לדעת משקיפים מערביים שוה ברה"מ בערך לארה"ב באיכות מטוסי-הקרב; וברור שהתקדמה יותר ממנה בגיוון סוגיהם (אם גם, אולי, לא במספר המטוסים) באשר למפציצים על-קוליים. אין במטס זה סיבה לבהלה — אך ישנה בו סיבה לדאגה".

לפצצות בעלות כוח-הינע עצמי — הרי דגם 1 של הבלו-סטיל' שטוחו הנו רק כ-130 ק"מ) טרם הגיע לשימוש; ואילו דגם 11, שהנו ארוך-טוח יותר, הושלך אף הוא לגרוטאות. כוח-המפציצים שלנו, כולו, חייב איפוא להנחית פצצותיו שעה שהוא נמצא מעל למטרה, ובטומו במהירות תת-קולית.

יום-המפגן הראה עוד דבר: שאפילו נוציא מכלל-השבון טילים קרקע-אוויר, היו מפציצי-וי' (לו נאלצו לתקוף) נתקלים במסך מטוסי-קרב שאין לגבור עליו. מטוסי-הקרב הלילי, לכל-מזג-אוויר, (הפלאשלאיט) בעל מהירות של 2.5 מאך — שהוא עצמו עולה בתכונות-הטיס שלו מכל הבחינות על מפציצי-וי' — כבר נחשב עתה ע"י הרוסים כמתישן-והולך. ונוסף עליו מצויים הפארמר' (מיג-19) המשופר והפיס-פלייט' (מיג-21), אשר סבורים כי שניהם מצוידים כמטוסי-קרב ליליים; וכן הפישבד' ופישפוט', בעלי כנפיה-דלתה'. כל ארבעת טיפוסי-מטוסים אלה טסים במהירות של 2 מאך — הרבה למעלה מכפלים ממהירות-טיסתם של מפציצי-וי'. נודעת בודאי משמעות לעובדה שהשלטונות הסובייטיים לא טרחו אפילו להראות את אותו המפציץ הנחשב לשוה-ערך למפציצי-הוי'. — את הבלו-למפ'; ונראה הדבר כאילו סברו שמטוסים בעלי רמת-השיגים זו אינם שונים בהרבה מסתם גרוטאות. היכן מציג כל זה, איפוא, את גורם-ההרתעה העצמאי' שלנו?...

טיפוסי-מפציצים אחרים היו ידועים בעיקר-קויהם כבר מקודם (מלפני 4-5 שנים), אך נראו בהם עתה חידושים רבי-ערך — כגון צריח-זנב נפרד (להגנה? לציווד-מכ"מ?), ומנגנונים לשיבוש פעולתו של מכ"מ יריב.

בתחום מטוסי-הקרב נראתה בעליל העובדה שאין סומכים על פעולתן של סוללות טילים נ"מ בלבד. הכולט שבין החידושים הטכניים היה השימוש (שמטוס אחד מבין מטוסי-הירות החדשים — הנראים כ"שויים-בערך למטוס F-104 ו-F-106 האמריקניים" הדגימו) במונע-עזר רקטי; הלז מאפשר למטוס נסיקת-זינוק אנכית מידית, וכן תוספת-מהירות מפתיעה ברגעי הצורך הדחוף להחליץ ממצב קשה או להקדים את היריב. בייצור רחב נמצאים כבר, כנראה, מטוסי-קרב והפצצה דורסילוניים, "לכל מזג-אוויר", (המכונים ע"י המערב "פלאשלאיט"), אשר הוגדרו כ"מקבלים, ל-F-105 האמריקני". אשר למטוסי-תובלה ונושאי-גיכות למיניהם, התרכזו עיקר-הענין במטוס שהוגדר ע"י מארגני המטס כ"מטוס-המראה-אנכית" — אם כי היה שונה ממה שמקובל, כרגיל, לכנות כך במערב; שכן לא היה מבוסס על כוח-דחף סילוני, מכוון-כלפי-הקרקע, כי אם דמה יותר ל"רוטודאין" הבריטי (ראה בעמוד 18 בחוברת זו), שבפיתוחו עוסקים זה מספר שנים. המציין אותו זוהי תשלובת מנועים, תקינים" וה"הליקופטריים", הערוכים מעל לשתי הכנפים ובקצוותיהם. בצדו של זה בלט הליקופטר "אמית" ענקי, אשר לא רק נשא מתחתיו בית קטן, אלא אף נודע עליו כי ביכולתו לשאת 180 רגלים חמושים (המכסימום שהושג עד כה בארה"ב — מאה לוחמים). מה יכולה להיות משמעותה הטקטית של יכולת כזו — הודגם ע"י מפגן של "גייסות רקטיים", שהגיוחו מטייסת הליקופטרים קטנים-יותר, בנושאם את נשקם, והתפרסו במהירות על הקרקע (הודעת סוכנות-היריעות הסובייטית, "טאס", טענה כי "זהו עתה טיפוסי-היסוד של הכוחות-המוזונים הסובייטיים").

רבו במפגן הצנחות המוניות, מעשי אקרובטיקה באויר, ושאר מעללים שנועדו ל"עשית רושם". אך לתשומת-לב מיוחדת זכתה ההודעה כי עתה יש ביכולתם של מפציצי-סילון סובייטיים לשגר

ציונים אחדים שניתנו בגליון "ניו-טטיסטמן" מאמצע יולי 1961 למלמדים על כך כיצד נראה — לפחות בעיני עורכיו של שבועון אופוזיציה בריטי חשוב — רישומו של מפגן-האוויר הסובייטי הגדול ביחס-הכוח ההדדיים באויר.

"...לקחי המפגן הנם מכאיבים-למדי לאמריקנים: הרוסים הפגינו 15 מטוסי דוב' (בר'), המצוידים בפצצה בעלת כוח-הינע עצמי משלה (מעין טיל אויר-קרקע), אשר לא תהיה בידי האמריקנים בדומה לה עד ל-64—1961, (כשיהיה כבר הטיל, סקאפולט' ברשותם); וכן הוצג המטוס, באוגנדר', השהו בעצמתו למפציץ-שבתכנית, B-70, בעל המהירות של 2.2 מאך — שבעצם נמצא עדיין בעיקרו בשלב שולחן-השרטוט' של השלמות ועיצוב-סופי, ואשר האמריקנים טרם החליטו אפילו על ייצורו.

ברם, המפגן האיר באור עלוב אפילו עוד-יותר את מדיניות-ההגנה של מקמילאן-סאנדיס משנת 1957 — אשר, מתוך רדיפה אחרי חלום הבלוטסטייק' (ושהושלך עתה לגרוטאות), קבעה כי אין להכין מחליפים לדור' הנוכחי של מפציצי-וי', מן הללו ישנם עתה בנמצא כ-200, ומהירות טיסתם נמוכה במידה-ניכרת ממאך אחד. אף אחד מהמטוסים של דגם 11, שפותח לכל אחד מסוגי-מטוסים אלה, לא הגיע עדיין לשלב של שימוש מבצעי בטייסות. אשר

גייסות מוצנחים - תפעולם כיצד?

אלימ יוסף נבו

בעקבות מאמרו של אלימ א. ז.

הכוח המוטס והמוצנח יש לראות תמיד כחלק מהמערכה הכללית.

השפעת המצב האוירי

בשני תנאים בלבד אפשרי ומותר להתעלם במידה רבה מהשפעת המצב האוירי על תפעול כוחות מוצנחים: כאשר הכוחות המופעלים הם קטנים — או כאשר עיקר פעולתם בלילה. אך כאשר דנים בהפעלת כוחות גדולים, בסדר גודל עוצבתי (בין אם אלו דיכוינות מוצנחות בצבאות המעצמות הגדולות או חטיבות בצבאות קטנים יותר) — המצב האוירי הנו קובע.

אכן, הוא קובע לגבי המבצע המוצנח כולו, מתחילתו ועד סופו — בהטסת הצנחנים, בהצנחתם, בתחזוקתם, בהגנתם בפני מטוסי האויב, בפינוי הרפואי, ואפילו לגבי יכולת הפעלה חופשית של הליקופטרים באזורי ההצנחה בשעות היום.

אמת שחשוב לדעתה

תוך כדי הרצאת דעותיו קובע אל"מ א. ז. אמת שחשוב לדעתה: „מאז מלחמת העולם השנייה חלה התפתחות טכנית מהפכנית בשטח כליהטיס, בניידות שבתחומי שדה הקרב, בשטח ההגנה הנ"ט, ובניווט". מסקנתו — אף היא הגיונית, ואין לערער עליה: סבור הוא כי מסקנות לגבי תפעול גייסות מוצנחים בעתיד אין להסיק רק על פי נסיונותיה של מלחמת העולם השנייה. כן צודק הוא בהדגישו שמבחינה אקלימית נסיון אירופי איננו קנה מידה לאפשרויות בזירות אחרות, כגון זו של אגן היס-התיכון.

האם כל האמת?

אולם משום-מה לא נזכרו במאמרו, וודאי שלא הודגשו, שני גורמים מכריעים אשר לא נשנתנו במהותם מאז מלחמת העולם השנייה: השפעת המצב האוירי — וההכרח בהתחברות. התעלמות מגורמים אלה במאמר העוסק גם בצד האופרטיבי אסטרטגי, מותירה את ניתוח הנושא כשהוא חסר שלמות. במיוחד, שבעל הדברים טוען, ובצדק, כי „את המערכה של

מטבע הדברים כי פעולה מוצנחת גדולה יש בה סיכון גדול מן הרגיל. לפיכך, יש לנקוט בה כאשר פירותיה הצפויים גדולים אף הם, ועשויים לתרום להכרעה במערכה או במסע מלחמה. ברם, על יעד כזה ילחם אף האויב במלוא העצמה האווירית והקרענית. בדרך-כלל, כמעט בכל מערכה — אף אם אין לצד המצניח עליונות אווירית — ניתן לו לודא הסתת כוחות ואספקה והצנחתם, ללא התערבות מוכרעת בשלב ראשון זה מצד חיל-האוויר של האויב. ניתן להשיג זאת על-ידי עיתוי מושכל, הסחה וריכוז מאמץ-אווירי. לא כן הדבר לגבי המשך לחימת הכוח-המוצנח, במשך מספר ימים. בשלב זה — מחייבות לא רק תחזוקת-מך-האוויר של הכוח המוצנח, אלא גם הגנתו בפני מטוסי האויב, ריכוז מאמץ-אווירי נגד בסיסי האויב ומטוסי. משמעות הדבר, מנקודת-ראותו של המתכנן, היא כי פעולה מוצנחת גדולה אפשרית כאשר אין לאויב עליונות אווירית, לפחות בזירת הפעולה.

ההתחברות

משך עמידתו של כוח-מוצנח מוגבל מיסודו. אפשר להאריך משך-זמן זה על-ידי הצנחתם או הנחתתם של נשק-כבד ואספקה; אך בכל מקרה ומקרה תהיה השחיקה של הכוח הלוחם גדולה, ללא אפשרות של החלפה על-ידי כוחות „טריים“. פעולה מוצנחת מחייבת על-כן התחברות יבשתית בהקדם. ידוע לי רק על שתי מערכות מוטסות בהן לא היה הכרח (או הכרח מידי) בחיבור היבשתי: זו של וינגייט בג'ונגל של בורמה, וזו של כרתים. במקרה של וינגייט — תנאי לוחמת הג'ונגל מנעו מהאויב ברוב המקרים את היכולת לתקוף את הבסיס-המוצנח במצב-של-עדיפות; ובכרתים הספיקה לגרמנים עדיפותם האווירית, שהתבססה על יון, ואח"כ גם על כרתים עצמה, כדי לעמוד בפני העדיפות הימית של הצי הבריטי*. יש דמיון מסוים בין תנאי הג'ונגל לתנאי אי — שכן הים והג'ונגל כאחד מנעו הפעלת כוחות יבשתיים מכריעים נגד המבצע המוצנח. אך במערכות יבשתיות המתנהלות בתנאי זירה וקרעק האופיניים בדרך-כלל לאירופה, צפון-אפריקה והמזרח-התיכון — יש הכרח בהתחברות יבשתית אל הכוחות המוצנחים, פרט למצב בו האויב כבר מובס-והולך. משמעות הדבר לגבי המתכנן היא כי פעולה מוצנחת מחייבת לא רק את שילובה בתכנון המערכה היבשתית כולה, אלא אף

* עמידה ממושכת-למדי של יחידות-צנחנים (סובייטיים), תוך היעזרות בכוחות פרטיזניים-מקומיים, נתאפשרה גם במבצע, שהידיעה עליו לא היתה נפוצה ביותר, שנערך בגזרה יערית וקשת-עבירות של זירה תיכונית-צפונית של רוסיה במלחמת העולם השנייה. — המעור.

ויותר-מראש על מידת גמישות בהפעלת עיקר כוחות היבשה. כי ברור שלאחר ההצנחה הופך הצורך בהתחברות לשיקול מכריע לגבי פעולת הכוחות המתחברים; ושיקול זה קובע הן לגבי בחירת כיווני ההתקפה וצירים, הן לגבי העיתוי. ואל לנו לפטור בהקשר זה את עקרון הגמישות בקלות, כי הרי הכוחות המתחברים יהיו בדרך-כלל כוחות-שריון; ומן המוסר-כמות הוא שתפעולו המושכל של השריון מחייב גמישות — בציוות ובריכוז, בכיווני המאמץ, ובעיקר בניצול מירבי של האפשרויות בקרב-תנועה. חיוב השריון ברובו, או אפילו בחלק ניכר ממנו, להתחבר עם הכוח המוצנח, פוגע ביכולת-ריכוזו המירבית, ומצמיד אותו לציירי-התקדמות צפויים-מראש. נמצא, איפוא, כי היתרון של איגוף אנכי עמוק עשוי אף לעלות במחיר שיבוש תפעולו של הכוח היבשתי המכריע — השריון.

הצנחה - מתי וכיצד?

הדגשת המגבלות שבהפעלת כוחות-מוצנחים ברמה אופרטיבית ואסטרטגית באה להשלים ולאזן את הצגת הנושא — אך לא לבטלו. אני שותף לדעתו של אל"מ א. ז. כי המתכנן פעולה מוצנחת חייב בהעזה — כי תכנון פושר ופשרני יביא להישג מועט במחיר דמים מרובים. שימוש נועז אך מושכל בכוחות-מוצנחים אפשרי במצבים הבאים:

- כאשר חיל-האוויר של האויב אינו מסוגל לרכז מאמץ נגד הכוח המוצנח — כלומר, במצב של עליונות אווירית, או תוך לחימה להשגת עליונות אווירית.
- בפתיחת מערכה — ל„איגוף אנכי“ קצר, המסייע ישירות להבקעה או חדירה — דוגמת ההצנחה האמריקאית-הבריטית בקרב חופי נורמנדיה ביום ה-„ע“ במבצע „Overlord“.
- תוך ניהול מערכה — לאיגוף אנכי עמוק, לתפיסת יעדים אשר השליטה בהם נוטלת מהאויב את חופש התמרון שלו (כולל אפשרויות תגבור), בתנאי ששריונו של הצד המצניח פרץ למרחב, וסיכויי ההתחברות סבירים;
- לקראת סיום מערכה — כדי למוטט במהירות מערך האויב ורוחו;
- כאשר עיקר כוחו של האויב מובס — לתפיסה מהירה של יעדים בעלי חשיבות מדינית או צבאית.
- לבסוף, מן הראוי להדגיש גורם נוסף — אשר קשה לשקלו — והוא: אפקט ההלם הפסיכולוגי המושג על-ידי הפעלה-רבתה של כוחות מוצנחים, ובמיוחד נגד צבא אשר חישולם הנפשי של לוחמיו לוקה בחסר, ודרגי הפיקוד שלו הנם נעדרי גמישות. צבא כזה פגיע במיוחד למכה בלתי-צפויה בעורפו.

הכוחות המזוינים של ארה"ב בראשית 1961

המגמות להרחבה

החוקיים של אנשי החובה. וכתוצאה משנים אלה תבוא, כמובן, עליה אבטומטית במצבות; והעיקר — תוספת גיבוש ביחידות. ברור, איפוא, כי פירושו של מצב דברים זה איננו כי העצמה הצבאית של ארה"ב, תעמוד בינתיים על מקום אחד. מצבת השיא של צבא היבשה המאושרת ע"י הממשלה תוגדל — תחילה כנראה ל-876 אלף איש, ואח"כ יתכן למעלה מ-900 אלף (ההגדלה ה"מותרת" עתה מטעם הקונגרס לשלוש הזרועות — 217 אלף; מזה לצבא עד 125 אלף — "חלק הארי"). כבר החלו מגדילים את מכסת החייל החדושת של אנשי "שירות החובה לפי-בריירה" (Selective Service) מהממוצע הקודם של 8 אלפים ל-16 אלף ויתכן שתגיע ל-24 אלף. כן הסמיך החוק החדש את הנשיא לקרוא ל-250 אלף אנשי-עתודה לשירות פעיל — בין כפרטים, למילוי מצבות וכדומה, ובין כעוצבות שלמות.

לעיתות תהיה התוצאה מכל אלה, כנראה, תוספת של כ-3 דיביות לית לצבא היבשה. את "עתודת-הכוננות" שבארה"ב עצמה ("עתודה" מבחינה מבצעית — המורכב לא מכוחות-עתודה רורביים, כי אם מעוצבות סדירות) יגדילו כנראה מ-3 דיביות ל-6 — בצירוף 2 דיביות של ה"מארינס". מתארגנת דיביות רביעית של "מארינס", ההקצבות החדשות תאפשרנה לצייהמלחמה "להוציא מתוך הנפטלין" (מציה-עתודה שלו) מספר ניכר של נחתות — ואולי גם של ספינות-להובלת-גייסות. חיל-האוויר יזכה למספר לא קטן של להקים נוספים של מטוסים נושאי-גייסות. ב"חזית-הפנים" יפתחו פעולות לבנין מקלטים-ציבוריים, לאחסון מזון ולחינוך האזרחים להתקנת מקלטים בבתי-הם.

השוני שבין החלטות ממשלת ארה"ב ב-1940 וב-1961 יכול, כמובן, לנבוע ממספר גורמים: ההבדל במצב המדיני (ותקות-יתר להימנע מסכנת מלחמה); הערכה אחרת לגבי האפשרות — אף במקרה של צורך — להפעיל עשרות דיביות מעבר-לים (להבדיל מדי-ביות אחדות, שניתן להטיסן); שיקולים של צורך להתכונן לעמידה-על-המשמר לא רק סביב ברלין ובאירופה — אלא גם לכל אורך ה"פריפריה המדינית", בגזרות שונות-ביותר על-פני כדור-הארץ; ולבסוף, אולי — למתאימון גבוהה-יותר בעוצבות-העתודה.

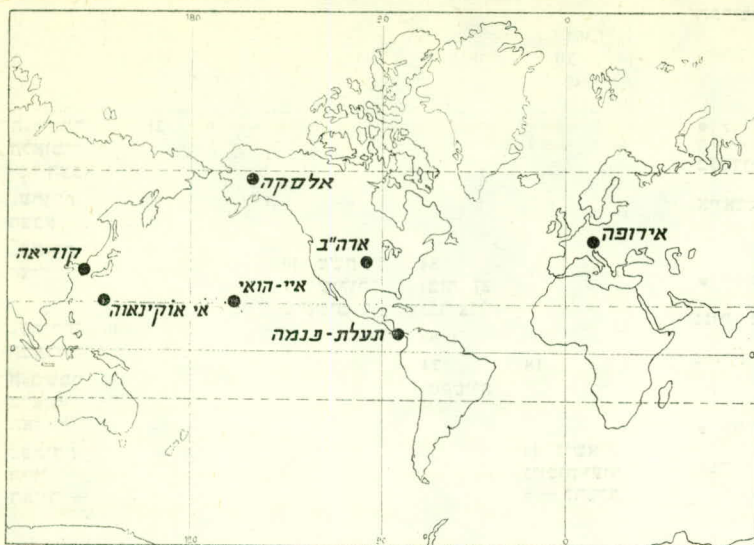
באמצע יולי 1961 צוינה לראשונה בפי ראשי מערכת-ההגנה האמריקנית האפשרות כי לרגלי המצב הבין-לאומי המתוח ייקראו אל הדגל כוחות של ה"משמר-הלאומי" (המאורגן בארה"ב לפי מדינות-מדינות, והדומה במבנהו ל"צבא הטריטוריאלי" הבריטי) ושל "עתודת-הצבא". צעד זה היה דומה למה שנעשה בשנתו ב-1940, כשנה לפני כניסת ארה"ב למלחמה השנייה — אותה שנה של שהות להתארגנות-בפועל ולאיומן הגייסות אשר העניקה אז לארה"ב "נקודת-מוצא" פחות או יותר מתקבלת-על-הדעת לעמידה במאמץ המלחמה. והרי יש לזכור כי ההגדרה המקובלת לגבי שני הכוחות הרורביים הנ"ל, אף כי הם מאורגנים כבר בימי שלום במסגרות קבועות (ברובן — דיביות), היא כי דיביות אלו — שמספרן עולה בהרבה על זה של הצבא הסדיר — תוכלנה בכ"ז להיות ראיות לתפעול מבצעי רק כ-6 חודשים לפחות לאחר התגייסותן. אמנם, לפחות צעדה-הכנה חיוני אחד לקראת הצורך הצפוי בהרחבת מסגרת הצבא, ובאימונו האינטנסיבי של עוצבות שתגויסנה, נעשה כבר באביב ש.ז. שכן הסמיך אז הנשיא קנדי את הצבא להוציא לפועל את הרשות שניתנה ע"י חוק-הקונגרס עוד ב-1956 — אך נשארה עדי-עתה כאבן-שאינה-לה-הופכין: להגדיל את סגל-הקצונה של הצבא הסדיר (בשירות-הקבע) מ-37,200 איש (לפי המצבה הקיימת) עד ל-49,500 איש. ונקל להעריך את משמעות ההחלטה — במידה שתתגשם בקצב מספיק — ליכולת-ההתרחבות המהירה של הצבא בכוח-הצורך.

אך אם בולי דובר על קריאה-להדגל של "תריסר דיביות" (6 — של ה"משמר-הלאומי", ו-6 — של "עתודת-הצבא"), הרי לראשית אבגוסט נתברר שהנשיא קנדי ידחה (כנראה — מטעמי שמירה על "שקט" מדיני יחסי) כל החלטה כזו עד שיוכרו — אם יגיעו הדברים לכך — "מצב-חירום לאומי". תחת זאת הוצע למפקדי ה"משמר" להאריך את משכי אימוניה-הקיימים הרגילים, על-ימנת להשיג רמת-נכונות גבוהה יותר של העוצבות. באה החלטת הקונגרס מ-31 ביולי ואיפשרה הארכת משכי-אימונים אלה לכל 2½ המיליון של אנשי ה"עתודת-הנכונות"; וכן איפשרה היא להוסיף 12 חודש לתוקף התחייבות-השירות של אנשי צבא-הקבע ולמשכי-שירותם

כוחות-הצבא העומדים

כמובן, הן ע"י מצבה הגיאוגרפי של אמריקה, הנאלצת לקיים בסיסי-ביט ובסיסים-מעבר-לים, וכן רשת ענפה של תחבורה, אספקה וקשר בין המטרופולין לבין הכוחות השונים שבזירות רבות ומרוחקות — והן ע"י מעמדה המדיני, ההופך אותה, בין-השאר, גם

בראשית 1961 היה הצבא הסדיר של ארה"ב — אשר מנה אז 881 אלף איש — מורכב מ-14 דיביות (2 מוטסות, 3 משוריות, 9 רגליות) ו-5 רגימנטים עצמאיים. גודלה הבלתי-רגיל הזה של ה"פרוסה הדיביות" (כמעט 60 אלף איש לדיביות), מתבאר,

התמונה הכללית של מערך-הכוחות-המוזינים האמריקניים בראשית 1961 היתה זו:

צבא-היבשה	881 אלף איש
צי-המלחמה	628 "
צבא-הצי	
(,מארינס')	177 "
חיל-האוויר	816 "
בסה"כ	2502 אלף איש

ל"בית-ספר (ובית-דשק) מרכזי" בשביל, לפחות, כשני חריסרי צבאות, ולמרכז מערכת שלמה של משלחות הדרכה-הונחה בעשרות ארצות, המונות אלפי אנשי צבא.

תמונת-היערכותם של כוחות אלה היתה כדלהלן: — באירופה — 5 דיביזיות, במלוא התקן — ועוד 2 רגימנטים.

בקוריאה — 2 דיביזיות, שמצבתן למטה מן התקן — אך הן חוזקות ע"י צירוף חיילים קוריאניים. באיי-הוואי — דיביזיה אחת, בעצמה בינונית.

בארה"ב — 3 דיביזיות, בעלות מצבה מלאה, מהוות את ה"קורפוס האסטרטגי" — דהיינו, את העתודה ה"עולמית" הניידת; 3 דיביזיות אחרות, — בעלות מצבה וציוד בלתי-שלמים, והן מועסקות בעיקר בתפקידי אימון-גייסות.

באי אוקינאווה — רגימנט אחד.

באלסקה — רגימנט אחד.

באזור תעלת-פנמה — רגימנט אחד.

נוסף על אלה עומדים בפיקודו של חיל-הצבא:

80 גדודי הגנה נ"מ;

5500 מטוסים והליקופטרים (לסיוור, תצפית, הובלה, קישור וכיו"ב).

כוחות-העתודה לזרועותיה

מאורגן כולו בקביעות היה	ה"משמר הלאומי":	415,000 איש מאורגנים ביחידות
נתחלקה בערך "הצי-הצבאי"	"עתודת-הצבא":	1,033,000 איש מאורגנים ביחידות "נכונים לשירות" 101,500
יותר מארבע-חמישיות היו מוצבים-מראש	ב"עתודת-הצי":	485,338 איש מאורגנים ביחידות "נכונים לשירות" ועוד 111,458
חלקם של ה"מאורגנים" מתקרבים ל-90 אחוז	בעתודת-חיל ה"מארינס":	208,000 איש מאורגנים ביחידות "נכונים לשירות" לעומת 26,000
מצב של מאה אחוז ביחידות "מאורגנות" בדומה ל"משמר הלאומי" של הצבא, קיים	ב"המשמר-הלאומי האוירי", שבו:	72,000 איש מאורגנים ביחידות
והקבלה ל"עתודת-הצבא" ניכרת	ב"עתודת-חיל-האוויר":	204,000 איש מאורגנים ביחידות "נכונים לשירות" 293,690
היחס ב"ייצור" אמריקני מיוחד במינו והוא	ב"עתודת-משמר-החופים":	29,000 איש מאורגנים ביחידות איש למול 2,000
היחס	בשבעה סוגי העתודה	2,446,238 סוגי ביחידות מאורגנות נים לשירות" 1,534,648 לעומת "נכור"

התגברות המתיחות הבינלאומית במחצית השנייה של קיץ 1961 היפה את העניין שבשאלות עצמתן הצבאית של המעצמות העיקריות: ואחת השאלות הנה: בצד הכוחות-המוזינים הפעילים העומדים של ארה"ב — מה עצמתם, במספר-החיילים והעוצבות-המאורגנות של כוחות-העתודה האמריקניים?

כוח-האדם שבכוחות אלה מנה, ל-1 ביולי 1961, כ-4 מליון איש. אך מהם רק קרוב ל-2 1/2 מליון היו עוצבות או יחידות מאורגנות. שניתן להפעילן כעבור פרק-זמן מסוים — קצר יותר או ארוך-יותר — של התארגנות ואימון-נוסף; ואילו למעלה ממליון וחצי היו אמנם חייבי שירות באחד משבעה סוגי כוחות-העתודה — ולרוב אף בעלי הכשרה מסוימת לכך — אך לא היו מאורגנים מוצבים מראש.

שבעת הסוגים הנ"ל שונים היו, מבחינה זו, בהרכבם ומבנם:

*

אך כיצד "מתפרש" כוח-האדם זה שבעתודה במושגי דיביזיות — שאם גם לא בכל המקרים הן בתקן המלא, ודאי שלא בכל שלם ו"מעודכן" חימושן (וציודן האחר) — הרי בכל-זאת הן המועמדות הממשיות לתפעול במבצעים, אם גם אולי לאחר "שיפוץ" ידוע

מבחינת הציוד והכושר?

התמונה — שוב, לקיץ 1961, ורק לגבי עוצבות או יחידות-ירבתי-הנה:

התרומה המתמידה (גם בימי שלום) של כוחות העתודה לכוננות בצועל של מערך ההגנה האמריקני מתבטאת בעיקר באלה:

• 21½ גדודי טילים נ"מ של ה"משמר הלאומי" — היחידות שוהות בעמדות "24 שעות ביממה, 7 ימים בשבוע", כשחיימושן טילי "ניקא" אייאכס ו"ניקא-הרקולס"; כוננות-הירי שלהן מתבטאת בדקות;

• 20 טייסות יירוט של ה"משמר-הלאומי האווירי" — נמצאות ב"כור ננות מסלולי-המראה" קבועה. ציודן חדיש מאוד (מטוסי F-100, F-102, F-104);

• יחידות אויר וים נגד-צוללתיות של "עתודת-הצי" — מקיימות פטרולי תצפית וסיוור בים, לתמיכה בכוחות ה"פעילים".

טייסות תובלה ורפואה	טייסות	ספינות	דיוטות	דיוטות	דיוטות	דיוטות	דיוטות
				6	21		ה"משמר הלאומי" (של הצבא)
			13		10		"עתודת-הצבא"
	84	40					"עתודת-הצי"
	27	11					
	(נגד-צול')	מוקשים					
	68						40
							"עתודת-המארינס"
	18	74					ה"משמר הלאומי האווירי"
		(טקטיות)					"עתודת-חיל-האוויר"
	45	נושאות					
	גייסות ועוד						
	5	— להצלה					

תמורות באימון כוחות העתודה

ליחידות-הצבא לצאת לאזורי-תמרונים, לספינות להפליג ולטייסות להמריא ולתרגל באויר "ברצינות".

★

כמובן שאת שלד הכשרתן וכושרן-בעתיד של יחידות-העתודה חייבת להיות הכשרת חברי-המפקדים שלהן. סידורים רבים ומגוונים נעשו לשם-כך במערכת הענפה של בתי-הספר הצבאיים, במסגרת הקורסים הכלליים וגם ע"י קורסים מיוחדים-לכך (וכן באמצעות מפעל ה"הוראה-בתכונות", המאפשר לקציני-עתודה אף להגיע לבהינות ולזכות בציוני-הישג המשפיעים על התקדמות בשירותם). אך עוד צורה חשובה אחת של הכשרה לקציני-עתודה (אם גם לעתים על-השבון המצב ביחידות הצבא-העומד) מתבטאת בשירותם הזמני ("זמני" — לעתים גם למשך שנים לא-מעטות) במסגרת הכוחות-המוזנים הפעילים. מספרם של כאלה כיום (בחיל-הצבא, בציה-המלחמה, בקורפוס-ה"מארינס" ובחיל-האוויר) מגיע ל-163 אלף; והם מהווים 51 אחוז מכל חברי-הקצינים המשמש בכוחות-הפעילים; והאחוז היחסי שלהם בחיל-הצבא ובחיל-האוויר גבוה אף מזה. גם מפרט "קטן" זה נקל לראות את חשיבותם החיונית של "כוחות-העתודה" כיום במערך-הכוחות הכולל של ארה"ב.

בשנים האחרונות חלו תמורות בכוחות-העתודה האמריקניים ("המש" מריה-לאומי" של המדינות, ו"עתודת-הצבא"). להגברת אימונם וכושרם. לפני מלחמה השניה היה בהם ממוצע-הזמן להתאמנות גייסות — 12 עד 24 ערבים לשנה.

עתה מגיע מספר כנסייה-התרגולת התקינים עד ל-84 לשנה (כל זה — נוסף על מהנה-הקיק השנתי, שבוע עד שבועיים). אך את היסוד לאורח-האימון המוגבר מהוה התקנה לפיה אין מציבים איש ליחידות כוחות-העתודה בטרם קיבל את אימון-הפרט. ואלה סוגי המוצבים: מסימי השירות בצבא הפעיל שטרם מילאו את חובת-העתודה שלהם; חיילים-לשעבר המתנדבים לשירות-עתודה; אזרחים, המת-נדבים תחילה לשירות-פעיל של 6 חודשים, לצורך אימון, בטרם יוכלו להשתתף ביחידת-עתודה. כתוצאה, אימון-פרט בסיסי חדל מלהצריך מאמץ-רבתי מצד יחידות-העתודה — ועיקר תשומת-הלב מרוכזת עתה באימון יחידתי.

ככדי לשפר אימון זה — וקשה להשיג זאת במשך השעות של "התכנסות-ערב", הנערכת ב"בית-הנשק" של היחידה — הוגבר הנהוג של "צירוף" מספר כנסי-אימון: במקום 4 "כנסים" — תרגיל-אימונים רצוף אחד לסוף-שבוע (שבת ויום א'). לפי סיכומי צבא-ארה"ב, ישנן תוצאות מצינות מ"צירוף הכנסים" זה, המאפשר

"לארצות-הברית מלאי נשק-גרעיני אשר כוחה-ההרס שלו הנו שוה-ערך לאותה כמות של חומר נפץ מרסק מסוג ט.נ.ט., אשר די בה ל"ספק" 10 טון ט.נ.ט. לכל נפש מתושבי העולם כולו. באם נניח כי אוכלוסית העולם מונה 3 מיליארד נפש, הרי מגיע הפוטנציאל הגרעיני האמריקני ל-30 אלף מגטון — שוה-הערך של 3,000 פצצות, כאלו הנישאות בטילי, טיטאן (בנות 10 מדברי סנטור אמריקני, מצוטטים בעתונות-הצבאית האירופית. מגנטון)".

לשיפוריך של לדיענוס-לשנה

לויסנוס א. זרודינסקי

רעי ב: 15th Platoon, 2nd Jewish Bn. לזכר ה-19—18 אפריל 1945

אנשים או 8 סוסים. כל קרון כזה מוקצה, כמוכן, לכ"א בד"א או ל-8 קצינים. המסילות משובשות, והנסיעה עד פיוגי — הוא האזור שנועד לאימונינו האינטנסיביים — אורכת ארבעה ימים. משחקים, "משחקי-חימום" בקרון, בעיקר "פאצ' תוחעס". מתנת כף ידי — רישומה ניכר בעכוויהם של חברי הקצינים. כל "קרבן" מזהה אותה מיניה וביה, ואני תופש מקומו. אכן תרם מסע זה רבות, אם לא לכושרה-עמידה, הרי בודאי ובודאי ל"כושרה-השיבה" שלנו.

בפיוגי מודיעני ה"מ"פ: "אתה מקבל את ה-15th platoon! אלף חיילים ותיקים ואתה קצין צעיר. עשה כך... אל תעשה כך..." תדריך אבהי מפורט. הסמ"פ מתדרכני אף הוא, בדרכו האנושית הפשוטה.

מרגיש אנוכי: הם מעונינים בהצלחת המחלקה. הם יעזרו לי. אסור לי לאכזב אותם!

מעין הקדמה

ה-18 וה-19 באפריל 1945, בהם נטבלה מחלקתנו בטבילת-האש הראשונה הרצינית שלה על ה"פוסרוטרו"; ה-19 באפריל 1945, בו נולד בני בכורי, גיורא! סברתי שיימצא עניין, אף כיום, במקצת מן החוויות שעברו עלינו אז — ודוקא ברמת המחלקה הרובאית.

15th Platoon

תחנת-הרכבת בטרנטו, עיר-נמל בדרום-איטליה. הבריגדה היהודית-הלוחמת הגיעה ממצרים. גדודנו נע, בעיקרו ברכבת, צפונה. קרונות-משא ועליהם הכתובת (שמה סמלית?): "ל-40"

Fosso Vetro — באיטלקית: ה"פיר הישן".

קצרה בעמדת-אש אחת והחלפתה התכופה באחרת; רוחים, רוחים, — בין איש לרעהו, בין כיתה לרעותה; „שטיפה“ מלאה של היעד; התארגנות מהירה ורדיפה; — דבר לא נעדר. הנושא: אימון הפרט; ההקפדה על כל איש ואיש. הנושא: אימון הכיתה; ההקפדה על כל איש ואיש ועל כל

„משה רבנו“

כיתה וכיתה. הנושא: אימון המחלקה; ההקפדה על כל איש ואיש, על כל כיתה וכיתה, על כל מחלקה ומחלקה — עד הגדוד. מי המקפיד? כיצד מקפידים?

כל לבס־קורפורל — על אנשי חוליתו (המקלעית, המרגמה, הפיאט); כל קורפורל — על כל כיתתו, על כל חייל וחייל שבה; כל סרג'נט־מחלקתי וקצין מ"מ — על כיתותיהם; כל מ"פ — על מחלקותיו. כל אחד ואחד מן המפקדים מקפיד בכל תרגיל, בעת ובעונה אחת עם כלל המפקדים, על דרגו־הוא.

צינתי לעצמי: בשיטה זו, כשצנור־הפיקוד כולו ער ומקפיד על ביצוע מושלם בעת ובעונה אחת, כל אחד בדרגה־הוא — בולטת גם בתרגילינו הפלוגתיים והגדודיים רמה מצוינת של הפרט, הכיתה והמחלקה. והרי רמות אלו — הן הן הקובעות אם ננחל נצחון או שנובס באבדות כבדות. והרי חייל מתרשל אחד יכשיל, לעתים, את כל המחלקה.

החלטנו: רמת־הביצוע של כל פרט ופרט תקבע את גורל הבריגדה.

האימונים נוטעים רגשי אימון הדדי בין חייל לחייל, בין חייל למפקדו. קיים אימון בנשק וביכולת־קרב עצמית של האנשים והמחלקה.

15th יהיה בסדר. סמכו!

הבריגדיר מופיע למבחנים המחלקתיים והפלוגתיים. אנו נעים בתנועה מאובטחת! „שפנדאו“ מטיח מעל לראשינו ממש. „שפנדאו“ שני מתין רשפי שלג בוצי כ־5 מ' לפני רגלינו. המחלקה משיבה אש לחומת־המפגע. המקלענים מחליפים עמדות אחרי ירית כל מחסנית. היכן, לכל הרוחות, „האויב“?

כ־40 זוגות עינים נעוצות בי: אלו, מעתה, אנשי נלחם יחד! זו „פגישת ההיכרות“ הראשונה שלנו. כל שם נקרא ואני משתדל „להדביק“ שמות לאנשים. חילופי־מבטים עם כל אחד ואחד. והמבטים שלהם מדברים: „לא רע“, „צעיר מדי“, „מה יושיענו זה?“ (בצירוף חיוך של „מונה־ליזה“), „נהיה ועוד נראה“, „רבים (וגם רבות) בלינו. נבלה גם אותך“, „עושה רושם לא רע, אך מי יודע?“.

צינתי לעצמי: אצלנו נבחר המפקד ע"י אנשיו, בניגוד לנוהג הצבאי הרגיל.

האימונים

מסדר־החולים נערך זה מכבר, בשעה 0430. המצאה גאונית זו של קפטן ליבני, הרופא הגדודי, פשוט מאפשרת לאלו החולים המסוגלים להתאמן להתיצב למסדר־יציאה, כל עוד נפשם בם (מקוצר זמן). מה רב החסד של מפקדת הגדוד עם היילינו. חבל שיפסידו אימונים (והם, כמובן, „אסירי תודה“). אגב, לכשתעיין בדבר, תמצא שמספר החולים הוא אפסי, למרות האימונים בלבוש־קיץ קליל בחורף הקשה והשלוג. כל איש, כל קנה, כל חגור, כל כדור וכל ציוד — נבדקים ביסודיות מופתית ע"י מפקדי הכיתות, סרג'נט המחלקה והמ"מ. יוצאים להרים במסע מואץ של 15—20 ק"מ, מתאמנים 10—12 שעות וחוזרים. כך מדי יום ביומו.

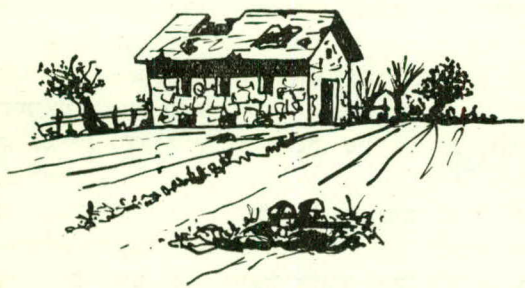
המסע, הלך וחזור, „מתובל“ בהיתקלויות, תצפית היקפית ודיווח, ומתן־אש חיה, כיתתית ומחלקתית. צינתי לעצמי: ניתן להעלות רבות את רמת הפרט והכיתה, תוך כדי היציאה לאימונים והחזרה מהם. שיעור „צליף ותך“ מודגם ע"י מחלקתנו לכל הפלוגה, כה צגה. החיילים מתרגלים, בשלב התרגול, לאזן את האויב לפי אשו הוא.

חושב אני: האמנם „לפי אשו הוא?“ — לאו, באַלף רבתי! והרי קצב ה„ברן“ של המציגים — 400—600 כדורים לדקה. קצב ה„שפנדאו“, אותו נשמע בשדה־הקרב, 1000—1300 כדורים לדקה. הכרחי להשיג מספר מקלעי „שפנדאו“. אגב, בהזדמנות זו אלמד את כל אנשי את השימוש בנשק האויב. מספר מקלעי שפנדאו „נחפרו“ מכמה תחנות־קרב־יגרי נידחות שבהרים. כל „ביומי האויב“ יורים עלינו מהם. ה„צליף ותך“ מקבל אופי גרמני טהור. מתרגלים לאט־לאט לקצב אש האויב, שתחילה סימר את השער והקפיא את הדם בעורקים. סבורים אנו, לבסוף: לא נורא!

„משה רבנו“ — הוא הקולונל הזקן, מפקד־הגדוד — צץ, בחינת „יש מאין“, בכל תרגיל, בכל שטח (ויהא אף זה שנבחר, במתכון, בריחוק רב), כשהוא מדדה עם מקלו הארוך מפלוגה לפלוגה וממחלקה למחלקה. גוער כאן, נוזף שם, מעודד, מתקן ליקויים, מחזיר יחידות ל„קו־התחלה“ על־מנת להיטיב ביצוע בשנית, בשלישית, ברביעית. ומה אינו נחשב אצלו (שלא לדבר כבר על המ"פ) לליקוי? אופן נשיאת הנשק בכוננות לירי; „היכון לקרב“; תצפית היקפית מתמדת; ניצול כל קפל בלתי־נראה בקרקע לתנועה בהסתר; מהירות התנועה; מהירות הפריסה; מהירות תגובת־האש; מהירות החלטה ומתן־פקודות; טיפול מהיר ב„הפרעות מן האגף“; תפישת עמדות במגע ע"י הפרט, הכיתה והמחלקה; שהיה

אומר הוא, "נתחלף ברצון. שלכם יותר נוחות, כי אינן בולטות וכבדות. אגב, חשבנו לרשת כמה פרצות בקיר הבנין. רק שלושם בא לכאן בלילה פטרול גרמני והשתעשע בזריקת רימונים לבנין. כשגמרו 40—30 רימונים, כנראה שהחלו להשתעמם והסתלקו להם". — "ומה עשיתם אתם?" — שואל אני. — "הרעש היה מחריד, אך גרוע ממנו היה האבק! אנו פשוט חיכינו שיסתלקו. לא רצינו סתם, להתחיל אתם שלושה ימים לפני פרידתנו מהם!" — והכל באורח דיבור רשלני ומשועמם.

החלטתי: אצלנו יהיה קצת אחרת. "נעורר" קצת את הגזרה השקטה הזו. שאם לא כן, לשם מה באנו לכאן? המחלקה נכנסת לעמדות. מספר מקלעינו הוכפל. ביצורינו הם גיבוב על גיבוב של כל המחלקות ששכנו בהם לפנינו: הודים, אנגלים, גורקאים, איטלקים, פולנים — כל אחד הוסיף מחפורת, תיל, מוקשים משלו. הכל מבוסס על הבקתה. ניסיתי

לארגן עבודת התבצרות (וכל כמה שתבצר תוכל לשפר עוד ועוד), לחפור מזקפיחוח בשדה מחוץ לבקתה. והנה, "מרד זוטא" במחלקה: "לא באנו הנה לעבוד כפועלים, העמדה מבוצרת דיה, תגדיר את העבודה ונגמור אותה בקבלנות ואל תאמר לנו שכל הזמן נוסיף ונתבצר". קבוצת-פקודות. אזני אטומות. להתבצר! למלא שקיות! לחפור עוד! לזרוע מוקשי-תאורה נוספים כאן... כאן... וכאן...! רשת-ברזל זו לכאן! כאן צופה-יום, כאן וכאן עמדות למוקפי-לילה!

האויב היה בעזרי, עוד באותו יום אחרי הצהריים, בהטיחו על עמדתנו מטחי-תותחים. המחלקה המשיכה להתבצר ולהתחפר, ולא חדלה מזאת במשך כל שהותנו בשדה-הקרב, בכל מקום שחנתה, אף בשחיתיה הקצרות ביותר. ציינתי לעצמי: חשוב לדעת שלא תמיד "קול המון כקול שדי".

חיזקנו כמה מקלעים על תלת-רגל בשקיות-חול. הטוח לאויב כאן כ-1300 מ'. מדי זמן בלתי-קצוב מטיחים אנו בו כמה צורות ארוכים. התגובה לא מאחרת לבוא. התפתחו כמה דיאלוגים אופייניים: טה-טה-טה-טה-טה — אומר ה"ברן"; ברר-ברר-ברר — עונה ה"שפנדאר".

פקודה לצאת לפטרול-סיור בלילה, "כדי לבדוק אפשרות שיפור עמדות בכיוון אל האויב". צפינו בטלסקופים של הצלפים הגדודיים במשך היום. היציאה, צביעת פנים וכל כיוצא באלו. עם חשכה יצאנו ארבעה. נתקשינו במעבר על פני תעלת מים. קורה מתאימה קורצת לנו מקרבת מקום. שנים מתכוננים לטלטלה. אני עוצרם מידית ובודקה, לכל אורכה, מתחתיה. נכון, "כנכון הלילה האפל": חוטר-תיל דק מחבר את הקורה

טוראי פ. הוא שגילהו ראשון. כמובן! הן רק ממקומו הוא, באגף המחלקה, ניתן היה לאכנו. דוחו מועבר אלי מידית. אנו משיבים אש מבוקרת-היטב אל מטרות-הדמות שהוצבו ע"י "האויב", בהתחמקו לאגף בתעלת-הקשר (תרגיל דו-צדדי באש חיה! מענין, אף פעם לא היו לנו אבדות באימונים!) פקודות קצרות. המחלקה באיגוף מימין. בריצה. השלג עד המתנים בשטח נמוך זה. המחלקה נעה בעקבותי. עבודת ה"בולדוזר" מתבצעת ע"י 3—2 הראשונים! מה יגעים אנו! קצב! קצב! קורפורל ה. נעלם, כאלו בלעתהו האדמה (אכן, הוא "נבלע" במהמורה עטוית שלג, ומעשה חילוץו לאחר המבחן מהזה פרשה כשלעצמה). אנו נערכים. רמוני-מגע ביד, כידונים מוצמדים. מסתערים! ה"טומיגנים" פוצחים רינה מן המותן. מטרות-הדמות רועדות קלות מרחוק. מטחים מן הרובים. זנק! זנק! גלמי-האימון נדקרים בכידונים, רימוני-המגע והעשן מתבקעים פה ושם בטיהור היעד. הוי, מה עיפים אנו. (לנוח! לנוח!) יותר מהר! זי-ני-ק! זנק! פתח רוחים! לא להצטופף! ריצה מטורפת. היעד מאחורינו. הת-ארגנות (לנוח! לנוח!) אתי-חפירה; חפור! חפור! חפור! בחיפוי המקלעים ה"רודפים באש".

אני מציץ בשעוני: נעצר הממזר הארור! בדיוק 15 דקות לאחר "האש היעילה". הבריגדיר מופיע מתנשם: "יפה בחורים, מלאכה נאה! התקפה כזו ברבע שעה!" (האמנם! שוא קיללתי את שעון-היד הזעיר של אשתי — התחלפנו בשעונים בהפרדנו). מחלקה זו, אכן מוכנה לקרב!

המחלקות מוכנות לקרב!

הפלוגות מוכנות לקרב!

קצינים ומש"קים נשלחים לקורסים קרביים מצוינים בבנבנטו. קצינים מסופחים כ"כפילים" ביחידות קורה-חזית בצפון, בגזרה שקטה.

הגדודים מוכנים לקרב!

הבריגדה זזה צפונה!

מלור"

נים לא נים, במשאיות נהוגות ע"י נהגי פלוגת-תובלה עברית, מתקרבים אנו לחזית. הדי דו-קרב ארטילרי נשמעים מקרוב, כרעם בגלגל. אומר אני "מקרוב"; לאחר זמן מועט מאוד למדנו שזה רחוק-רחוק. תהודת הפגזים המתפוצצים מעבירה רטט עולה בכפות הרגלים; הרטט מתעכב באיזור הבטן, מבחיל, ועולה לתודעה (התעמוד בנו רוחנו? איך זה יהיה "שם"? איך נתנהג, הכשפנים או כאריות?).

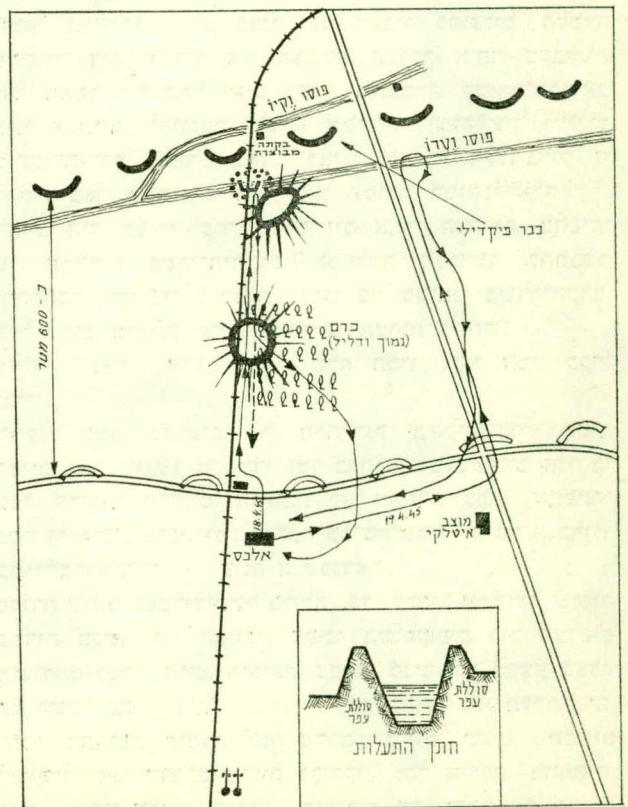
סגל המפקדים של המחלקה שוהה יממה בעמדה שאת אנשיה נחליף. הם טנקיסטים, והמשחק כאן נראה שקט מאוד. יש בינינו לבין האויב, הסכם ג'נטלמני של שמירה על השקט — כדברי קצינים. השטח מישורי. העמדה המחלקתית מבוססת על בקתת-אכרים המכונה "מלור" ומאבטחת שני גשרי-ביילי חשובים. תחמושת, רימונים, מוקשים לרוב. גדרות-תיל, שקיות-חול, רשתות-ברזל (אלו לשם מה?) — הכל בשפע. "נשאיר לכם 3—4 ברנים", אומר הקצין האנגלי, "לנו כטנקיסטים אין צורך בהם". שמת עיני במחסניות ה"טומיגנים" שלהם, הארוכות, המכילות מספר כדורים כפול משלנו. "בסדר",

למלכות-פתאים. צמרמורת! עברנו „על רטוב“. העמקו. לחדור, בין שני מוצבי אויב, ועוד כ-200 מ' פנימה. בבוקר מתחקר אותי קצין-המודיעין הגדודי, בנוכחות המג"ד. אני מתאר את הפטרול ומצפה לשבחים. פני שניהם מתכר-כמים: „התכנונו שתתקדם 200-500 מ' ואתה העמקת לכ-1500!“ ציינתי לעצמי: כדאי להגדיר במדויק משימתו של פטרול. אם אין מגדירים — על מפקד הפטרול לשאול. „עוררנו את הגזרה“; אך סברנו, עם עזבנו אותה, ש„זה עדיין לא זה“.

„אלכס“ - גזרת אלפונסיה

שלושה-ארבעה ימי שהיה מחוץ לעמדות, בעתודה; ושוב לעמדות. הפעם בגזרה מישורית אחרת. שם המוצב „אלכס“: בקתת-אכרים גדולה בנויה אבן, ליד מסילת-ברזל. המוצב מבוצר היטב ועמדותיו חזקות ומצויות בכל אגפי הבקתה. יש „גובה“ למוצב, והעמדות בכל הקומות. שכנינו מימין — איטלקים. הם נעשו, בשל עצבנותם, מטרה לפשיטות-אויב מדי כמה לילות. הם מוציאים, מדי לילה בלילה, כמויות ניכרות של תחמושת, בין אם הם מותקפים בין אם לאו. ממולנו „ככר-פיקדילי“ — צומת בו נפגשים מס"ב, כביש ושתי תעלות-השקאה ראשיות. אנו מתרגלים, לאט לאט, לרעש הגזרה. מתנסים אנו באש אויב באוקטבות גבוהות מאלה שב„מלוריי“.

מרשם השטח והסורים

אנו למדים לדעת: שהאפקט של פגיעת פצצת מרגמה בת 81 מ"מ על עלית הגג שלנו מצטמצם בפצפוץ מספר רעפים בלבד (ואבק, וריח, אבק-שריפה ועשן; אגב: בונים מחסות-ראש לעמדת עלית-הגג, וכן לכל העמדות, בבקתה ומחוצה לה); שמק"ב זה או אחר של האויב מכוון אך לנקודה אחת מסוימת, בקר-קבוע; שהתותחים הנ"מ שלנו (בפורס בני 40 מ"מ), המוצבים כקילומטר מאחורינו, מדייקים לקלוע כחוט השערה, ממש לחרירי מצדיות האויב; שזוג ארנבות, המשר-תעשע בליל אביב בסמוך למוצב, עלול להפעיל חלק ניכר ממוקשי-התאורה שלנו (בחורים! הרביצו, הרביצו הרבה — אולם רק כאשר תראו אויב! עד אז נצרו את האש!); שזריעת מוקשים נגד-אדם ומוקשי-תאורה נוספים היא מלאכה עדינה, אך אנו כבר בקיאים בה; שאש צלפים אוסטריים (דיביזית ה„ציידים“ ה-42) היא המסוכנת ביותר, כי היא שקטה ומדויקת להפליא; שעמדות טובות חסונות בפני אש ארטילרית (למזלנו, לא קיבלנו פגיעות ישירות); שלהוציא פטרולים ומארבים בלילות לשטח ההפקר — הכרח כנגד הפתעות; שאש ה„נבלורפר“* נשמעת יותר מאשר קוטלת; שכאשר שומעים יללת פגזות-תותח — אות היא כי חלף-עבר לאחורינו („חלף-עבר“ — ניהא, אולם „מה שבטוח בטוח“: הגופות מצטמרות צמים, מי בשלמות ומי אך בתנועת ראש קלה לתוך „מחסה“ בית-החזה); שבגזרה זו (ולאחר-מכן נוכחנו שגם באלו שבאו אחריה) אויבנו הנבזי ביותר הוא המוקש, ובמיוחד „מוקש-הנעל“, אשר נזרע כאן ברבבות רבבות; שבתוך ה„רעש“ הכללי, והרצוף כמעט, ניתן להבחין ולאכזב כלי-נשק זה או אחר ולצרף, מעשה-פסיפס, „תמונת קרב“ מדויקת וכמעט שלמה.

מעשה-„שניץ“, נוהגים אנו להתגלח מדי יום ביזמו על פי הבאר הסמוכה, כדי „להכעיס את האויב“ (כמה צורות שיירה ממקלעיו — הוא אינו פוגע בנו, אלא רק בחצובת הברזל שעל פי הבאר). אמנם בחזית אפשר שלא להתגלח — אך אנו, ב-15th platoon, עושים זאת!

צלצול טלפון, המ"פ (מיור סקוטי, שהחליף את המיור היהודי): „האויב נסוג מאלפונסיה. כל עמדותיו מולנו פנויות. שלח מיד פטרול-קרב לתפוש את „ככר-פיקדילי“. השעה 1400.

אני: „בסדר, אדוני. אני יוצא תוך כרבע שעה“. הוא: „לא אליך התכוונתי! שלח!“ כל טענותי אינן מועילות, הוא בשלו. ומוסיף: „הם יכולים לנוע גלויים. אין אויב“.

אני בוחר בקורפורל ה„תדריך מפורט ביותר — כ-5 דקות; כולל אותות בינו לבין „אלכס“. ה. מוביל את כיתתו, לפי כל כללי התנועה בהסתר, במהירות רבה ובחיפוי מתחום לתחום. בשעה 1430 אנו כבר רואים אותו על הסוללה הקרובה של ה„פוסרטור“, בעמדה הגרמנית הנטושה בהצי-טלבות התעלה עם מסה"ב. שקט מוחלט בגזרה (כנראה שהגרמנים נמים שנת צהרים. או שמא באמת נטשו עמדות תיהם מולנו? אם נטשו — מהי הסיבה לכך? אם יש סיבה לכך, אני אינני משיג אותה כלל ועיקר! לנטוש עמדות כה טובות! שוטים ארוכים!)

כל המחלקה, פרט לארבעה זקיפים שישארו ב„אלכס“, היכון לנוע! (מי יודע, שמא אקבל אישור להתקדם?). ואכן,

* מרגמה רקיסית רבי-קניית גרמנית.

האדמה רועדת תחתנו באורח רצוף. ה"שפנדאויס" יורים רצופות צרורות ארוכים. אין איש במחלקה ששלוש או ארבע פצצות לא נפלו סביבו בסמיכות של 3-5 מ'. הגם שהרוחים בין איש לאיש 5-6 מ', המחלקה מרוכזת בפיסת-אדמה של

כ-50×40 מ'; ונדמה שכל המרגמות והארטילריה של האויב בגזרתנו מתרכזות בפיסת-קרקע זו.

סרג'נט-המחלקה מוכה-הלם. קשר-המחלקה מיבב, אחוז פחד. אני רואה בשניהם סכנה למחלקה, תופש את מכשיר-הקשר ושולח את שניהם לאחור, ל"אלכס" (הוי, מי יתננו שנית ב"אלכס"!).

פקודה באלחוט מהמ"פ לסגת ל"אלכס", בחיפוי מרגמותינו, תותחנינו וה"ויקססים" שלנו. פגיעותינו דלילות ביותר, בעוד שקטר פצצות האויב סמיך. (הינתר אימי מן המחלקה בחיים?).

ה. וכיתתו ב"משמר ערפי" על התעלה. מוסיף לו מקלע ומחסניות. אני מורה לסגת. בצמוד לסוללת מסה"ב. עד אמצע הכרם הדליל והנמוך. האויב צופה את נסיגתנו וחוסם, באש מרגמות, מונחתת בדייקנות, בסמיכות וברציפות, את קו המסילה. רעיון במוחי: להמשיך לתוך העשן והאבק ו"לחתוך" בתוך הכרם, באלכסון שמאלה. עיני האנשים נעוצות בי בשאלת-תמהון ("הנשתגע המ"מ? לרוץ לתוך הפצצות?"). אני מציב את סג"ט. ש. שנצטרף אלינו כ"אורח", על נקודת-הפניה ומתדרך אותו כיצד יפנה את האנשים, אחד אחד, אל ריכוז הפצצות ואח"כ שמאלה. אל ה. אני רץ וצועק שיצטרף, חוליה, חוליה אחרי. המחלקה עברה את ה"תפנית" לפני, ה. וכיתתו אחרי.

השעה 1800. תם הגיהנום. אנו שוב ב"אלכס". רק שני פציר עים. והנה גם ח. מגרד בעכוזו, שולף קליע גרמני ומנופף בו בצהלה רבה. כולם רצוצים וממורטיר-עצבים. עברנו "טבי" לת"אש" רצינית ביותר. קציני-המרגמות הגדודי מעריך שהאויב "הציא" על המחלקה כ-1500 פצצות ופגזים. נתמזל מזלנו שהאדמה רכה וטובענית וכן היו נפלים.

בלילה — דיון במפקדת הפלוגה: הלהתקיף מחר, הוא ה-19 לחודש, שנית את "ככר-פיקדילי"?

הטעם: "נושאת-ברן" שלנו טעונת תחמושת נסעה, בטעות, לשם — ויש לחלצה. פלוגה ב' באגפנו על ה"פוסרטור" ולנו כדאי להתקיף מימינה. כולם סבורים שאין טעם לחזור, באותה השיטה ולאור היום, על הקרב של היום. אין סיכום. ב"אלכס" שוקעים כולנו, פרט לזקיפים, בשנת-חידולן ברוכת-אלהים.

טלפון מהמ"פ: "מפקדת הפלוגה נעה ל"אלכס". נוע אתה אל ה"פוסרטור"!

המחלקה אחרי. התנועה בהסתר. מעבר מקומות חשופים בריצה (מרבית המקומות חשופים). המחלקה ערוכה על הזוית שבין הסוללה הקרובה של התעלה לבין סוללת מסה"ב. מתחפרים במרץ. אני ניגש לקפל. ה: מדוע אינו עובר? סג"ט. ש., החבלן, מגובב ערמה של כ-10 מוקשי-נעל, אשר פינה (בעזרת הדקר שבידו, בו גילה אותם) בשטח של כשני מטרים מרובעים. ברור לנו: העסק יארך זמן רב! המחלקה! תצפית היקפית! להתחפר!

אני מביט אחורה ועיני חושכות: "משה רבנו" נע, עם "פמליה", בכיוון אלינו, על-גבי סוללת מסה"ב. מקלו בידו, ידו השניה מתנופפת לכיוונים שונים (יש משהו שאנו היהודים לימדנו אותו, הגוי!). "מה נשמע! מדוע אינכם מתקדמים?... אה, כן, מוקשים! יפה, יפה! מלאכה נאה, בחורים, פנו את המוקשים והמשיכו! אין אויב, אין!" הפמליה חוזרת אחורה, על סוללת מסה"ב.

מפנים מוקשים. שקט פסטוראלי. כיתת קפל. ה. עוברת אל הסוללה הקדמית של תעלת-המים.

כדור גרמני בודד מטיח נתזי עפר לח בפני אחד האנשים. עוד אחד. עוד שניים. מדויקים להפליא! קו סוללת-התעלה ישר; וכובעי הפלדה שלנו, הגם שהם "עטורים", בולטים מעליו. להוריד ראשים! פ. וב. צופים! האש הבודדת מרתקת מחלקה שלמה. כל נסיון לצפות ולאפן מושך כדור בודד. צלפים ארוכים! שני "שפנדאויס" מצטרפים. הנה נתגלה צלף גרמני בטוח כ-100 מ'. הממזר! עומד הוא "גלוי" בפתח הבקתה הקטנה, במרכז השחור (המושחר!) של הדלת, מפעיל את בריח-הרובה בתנועות אטיות בלתי-נראות ויורה אל כל ראש מתגלה (עד כמה נתקשינו באיפנונו!). בחלון הבקתה מטרטר ה"שפנדאו". כל מאמציו של ח. להעלות את הבקתה "על הכונת" של ה"פיאט" עולים בתוהו — הוא ממש נרדף באש עם כל העלאת-ראש. ה"פיאט" עובר לידי המנוסות-יותר של סג"ט. ש., החבלן. תוך הרמת מספר כובעי-פלדה, על לועי הרובים, מעל ל"קו הרכס" של הסוללה, נורית פצצת ה"פיאט". הצלף סולק! חגורת-הכדורים של ה"שפנדאו" בחלון נעה אילך ואילך, כפתיל-כד ברוח, כולה מעבר לחלון מזה. הבקתה מתכסה ענן אבק.

(הפמליה הגבוהה הארורה! הם "בא, ראו (נראו) ונצחו". ואנחנו מתחילים כאן לאכול את "הסרחון" שהשאירו בעק-בותיהם! "אין אויב").

קפל. ה. מגלה צלף שני, כ-30 מ' ממנו, הרץ לרוחב הגזרה. ה"שפנדאויס" הנוספים, שנתעוררו, "תופרים" את הסוללות מימין לשמאל ומשמאל לימין. ה. זורק עליו רימוניד, ועוד אחד. הוא ממשיך לרוץ. ה. מתרומם, עובר לצד הקדמי של הסוללה, חשוף כולו לאש מקלעים סמיכה (ה. איש אבוד! אבוד!), יורה בו צרור מה"טומיגן" והגומר" אותו. מכוסה באבק ממכונת-ה"תפירה" הקטלנית קופץ ה. בחזרה לצד הקרוב של הסוללה.

ממשיכים בפינוי המוקשים. מקלעינו מטיחים צרורות באויב. אש צלף גרמני מאחורינו. יללה צורמנית — ומטח של פצצות-מרגמה 81 מ"מ נוחת במרכזנו. וכאן החל הגיהנום לפצוח שירה. יללות הפצצות ושריקת הפגזים הופכים רצופים.

התרגיל „פרוץ וכבוש!“

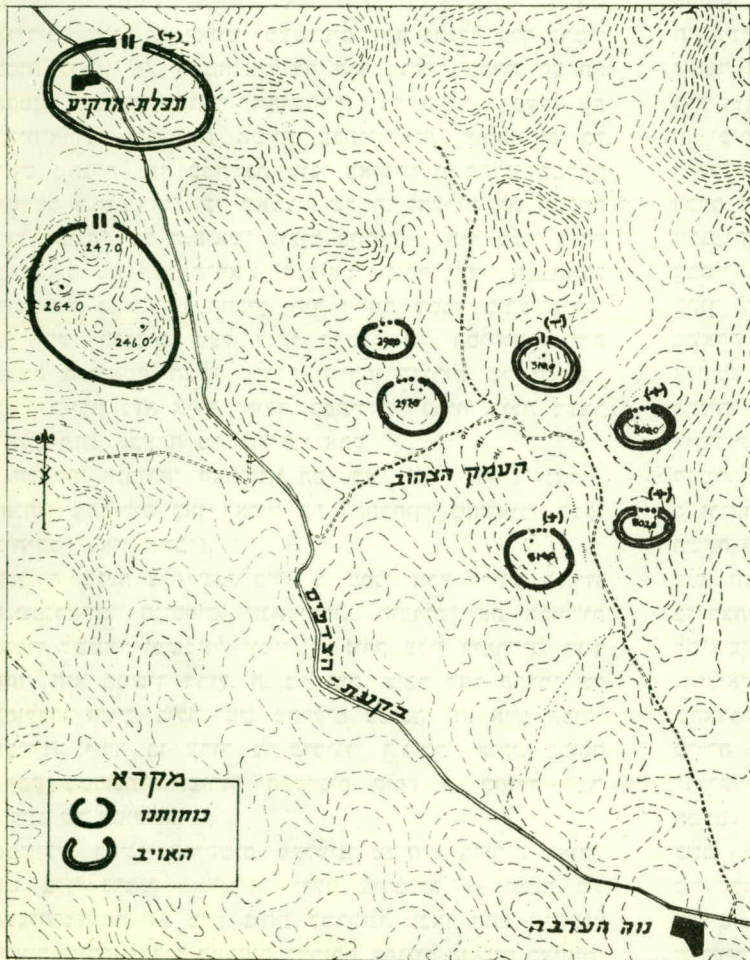
ט"ו ל. אר. ב

אישים במרחב נערך איפעם תרגיל שעיקרו: התקפת צות-קרב פלוגתי על יעד-מבוצר. יש כמובן להניח כי התרגיל תוכנן ונערך לאור כל הדרישות שפורטו לעיל. מה נתוניו של אותו תרגיל?

סיכור הגעשה

השטח — מדברי למחצה והררי, ובחלקו סלעי. הגבעות, בגובה שבין 300 ל-340 מ', חולשות על ציר התנועה מדרום לצפון — מ„נוה-הערבה“ ל„עמק-הצהוב“ (ראה מרשם למטה). את הגבעות מכסה בחלקן צמחיה דלילה. פה ושם מצויים על פני מדרונותיהן שרידי חורשים קטנים.

מרשם כללי של מצב שני הכוחות

עיקרים

יעד מבוצר הוא מוצב שאורגן להגנה בהתאם לעקרונות-הגנה, תוך ניצול גורמי הקרקע והאש במידת-המכסימום. מה שמציין בדרך-כלל יעד הרי הם: עמדות ושוחות לרובאים ולנשקי-יחידתי — החפורות היטב והמצוידות, בחלקן לפחות, במחסה-ראש; תעלות-קשר עמוקות — לחיבור העמדות וכהשלמה למערך-העמדות; גידור היקפי; מיקוש בין הגדרות ולפניהן; העובדה — או ההנחה — כי הכוח המחזיק במוצב ארגן את כלי-נשקו באופן שדרכי-הגישה אל המוצב מכוסות במשימות-אש.

כיבוש יעד-מבוצר דורש תיאום מדויק בין החילות השונים. הצלחת ההתקפה על יעד-מבוצר תלויה בגורם-מים כגון: סיור מדוקדק — במגמה להכיר את אופיו של האויב, עצמתו ומיקומם המדויק של כוחותיו ונשקו; עדיפות בכוחות ובאמצעים; שיתוף-פעולה ותיאום-פעולה הדוקים; ניצול גורם ההפתעה; ולבסוף — אימון מעורב לה של הכוחות התוקפים.

חיל-הרגלים — כחיל הנלחם במגע בלתי-אמצעי עם האויב — הנו הכוח המכריע בהתקפה על יעד-מבוצר. הודות לתכונותיו מסוגל הוא, לרוב, בסיוע חילות אחרים לחדור לתוך יעד-מבוצר, להשמיד את האויב ולטהר מכוחו תיו את החפירות, תעלות-הקשר והעמדות.

הארטילריה הנה האמצעי הבסיסי של האש המשתקת בהתקפה על יעד-מבוצר.

יעודו העיקרי של הטנק בהתקפה על יעד-מבוצר צר הוא מתן סיוע לחיל-הרגלים המסתער, על-ידי פיצוח עמדות מבוצרות. את היעד-המבוצר מציין ריבוי המכשולים למיניהם, המכוסים באש המגינים. על-כן מחייבת ההתגברות על מכשור לים בהתקפה על יעד-מבוצר הפעלה מוגברת של חבלנים — ולפעמים פלסים — בכל שלבי הלחימה.

המסקנה המתבקשת מכל אלה היא — כי התקפה על יעד-מבוצר הנה צורת-קרב קשה ומורכבת ביותר, הדורשת מן הכוחות ומפקדיהם החלטיות, יזמה ותקיפות בפעולות, כמו גם תכנון וארגון מעולים.

פלוגה ב' — תתקוף את הגבעה 302.0 מדרום-מערב.
 פלוגה ג' וד' — תתקופנה את הגבעה 310.0.
 ד. פלוגתך (פלוגה א') — תתקוף ותשמיד את ה"אויב"
 בגבעה 300.0 ותתבסס בה.

פלוגה א' תקבל, כסיוע, כיתת טנקים וכיתת תותחים נ"ט.
 כסיוע ארטילרי תקבל היא שתי הנחתות אש-שיתוק של 2
 כיתות מרגמות בנות 81 מ"מ וסוללת מרגמות בנות 120 מ"מ.

עם נסיגתו התבסס ה"אויב" בגבעות 300.0, 302.0 ו-310.0 ועצר את התקדמות כוחותינו. תוך רדיפה, ניסו היחידותינו לכבוש את הגבעות הנ"ל. נסיונותיהם לא עלו יפה ולא נשאו פרי; וכתוצאה מכך נאלצו להיערך להגנה אל מול פניו של ה"אויב" על המדרונות המזרחיים של הגבעות 314.0, 297.0, 290.0 ועל רכס הגבעות 246.0, 247.0 ו-264.0.
 ה"אויב" אינו מאפשר לכוחותינו תנועה חופשית בציר "נוה-הערבה" — ה"עמקהצהוב". אך גם כוחותיו אינם יכולים לנוע בציר זה.

ה"אויב" התארגן במערך-ההגנה שלהלן:

מחלקה מוגברת — בגבעה 302.0

מחלקה מוגברת — בגבעה 300.0

פלוגה מינוס — בגבעה 310.0

שאר כוחות ה"אויב" העיקריים חולשים על ציר הכביש הראשי (שממערב למערך) בסביבות "תכלת-הרקיע", הנמצאת כ-4-5 ק"מ מצפון-מערב לגבעות הנ"ל.

לאחר התארגנות החליטה מפקדת כוחותינו — כדי לעקוף את מערכי ה"אויב" החזקים, החוסמים את ציר-הכביש שעובר ב"בקעת-הצדפים" — לפרוץ בציר דרך-העפר העוברת בין גבעה 300.0 וגבעה 310.0.

התכנית

מפקד פלוגה א' של כוחותינו נקרא ביום ה"ע" בשעה 0830 אל מפקד הגדוד, אל גבעה 314.0 וקיבל ממנו את עיקרי הפקודה הבאה:

א. ידיעות לגבי הקרקע, ה"אויב" וכונת כוחותינו (תמצית הובאה לעיל).

ב. הגבעות 302.0, 300.0 ו-310.0 מאורגנות כיעדים-מבוצרים.

מטעמים מובנים אין הצבאות נוהגים פירוטייתר בניתוחי אימוניהם הטקטיים השוטפים — מחשש „עינא בישא“ כתוצאה, פרט לתקופות מלחמה אין לרוב הזדמנות לנתח כיאות מצבים טקטיים מעניינים באימוני הגייסות, להסיק לקחיםם ולהצביע על הטעוין שיפורי. ממצב-דברים זה נובע הנסיון הנועז שיעשה כאן: להעזר בתרגיל מלפני שנים, עוד בימי „ערב-סיני“, שמעלתו העיקרית לצורך זה הנה כי אמנם נערך במציאות — ונתבצע כפי שנתבצע, על ההישגים ועל הפרצות שנתגלו בו. אמנם, יוגד בודאי: „כגון-אלה כבר השארנו מאחורי-גבינו לפני כד-וכך שנים — ומה התועלת לשוב-ולדוש בהם!“ אך נסיונם של צבאות (ושל מלחמות) מלמדנו שוב כי השגיאות, הליקויים, — והצורך ללמד-מחדש — חוזרים-ונשנים בדרך-כלל בעקשנות מפתיעה מדי מלחמה במלחמה; שכן, כנראה, טבע האדם ועצם סוגי המצבים על פתרונותיהם השונים, מעוררים מחשבה ונותנים למפקד דחיפה (ואולי גם מקצת-יותר יכולת) לחסוך לעצמו משהו מן ה„לימוד-מנסיון“ המחודש, העולה לעתים ביוקר. העיקר, כמובן, אינו לדידנו בעצם תיאור מהלך-התרגיל, כי אם בהערות המושמעות כאן בשולי אותו דו"ח, שדפיו כבר הצהיבו, בו סופרו נושא התרגיל ומהלכו. ענין רב עשוי להיות בהערותיהם הנוספות של הקוראים, אשר יתכן מאד שיהיה להם מה להוסיף ולהעיר בסוגיות שהועלו כאן.

עד כאן — תיאור תכניתו של התרגיל.
 המטרה שעמדה בפני החניכים היתה: לימוד תכנון ההתקפה על יעד-מבוצר והפעלת כוחות ואמצעים בהתקפה כזאת.

המוקפים שלוש גדרות דו-שיפועיות וביניהן מיקוש צפוף (ראה מרשם בעמ' 42).
 ג. הגדוד יתקוף את מערך ה"אויב". שעת ה"ש" — 2200.

נושאי התרגיל

- הנושאים, שצריך היה לתרגל בהם במסגרת תרגיל זה, היו:
- בחירת מקום הפריצה ושיטתה;
 - ארגון כוחות-המשנה בפריצה אל היעד ובלחימה עליו;
 - פריצת מכשול עמוק;
 - טכניקת הלחימה בטיהור היעד.

ארגון התרגול והכנתו

אופן ההדרכה — תרגיל-טקטי ללא-גייסות בצוותים; משך השיעור — 3 שעות. החניכים יוצאים לשטח בבוקר ועובדים בו בפיקוח המדריכים. הם עורכים סיור בשטח, וכל אחד — בתור קצין בפלוגה א' — מתכנן את הפעולה ומקבל החלטה בדבר ההתקפה על היעד-המבוצר. החניכים מקבלים ערב התרגיל הוראות, תכנית כללית (סיפור-פתיחה) ומרשם של היעד.

שלב' התרגיל

- שלב א' — הקדמה: התמצאות בשטח ומתן נתוני התרגיל;
שלב ב' — קביעת מקום הפריצה ושיטתה;
שלב ג' — קביעת מקום ההיערכות וצירי התנועה;
שלב ד' — ארגון הכוחות לפריצה וללחימה על היעד; סיכום.

עבודת החניכים-המפקדים והחלטותיהם

המדריכים הסבירו את מטרת השיעור. תוך זמן-מה התמצאו החניכים בשטח באמצעות המשקפת, המצפן והמפה וציינו בדיוק את מקומם ואת מקומו של ה"אויב". יש להעיר כאן כי החניכים, המופיעים בתור מפקדי הפלוגה, לא פעלו בזהירות הדרושה בשעת הסיור: הם יצאו באור

היום אל המדרון המזרחי של גבעה 314.0, שממול לעמדות ה"אויב", בלא להשיגח בתנאי ההסוואה ב"שדה-הקרב. התוצאות היו: אי-שמירה על תנאי-קרב ממשיים; קבלת תמונה בלתי-נכונה של שדה-הקרב — שהרי הם מתבוננים הרי טב בעמדות ה"אויב", ויכולים לפע"נח אותן בקלות-יחירה על-ידי התקרבות אליהן, מבלי להביא בחשבון שהם נמצאים בטוח יעיל של אש-הרובאים של ה"אויב"; ואילו ה"אויב" יכול עתה לגלות את כוונותיהם. היינו: בכל אלו ישנה סתירה בולטת לכללי-סוד, הקובע, כי יש להקפיד בתרגיל כולו הקפדה גמורה על תנאים דומים ל-תנאי-קרב ממשיים.

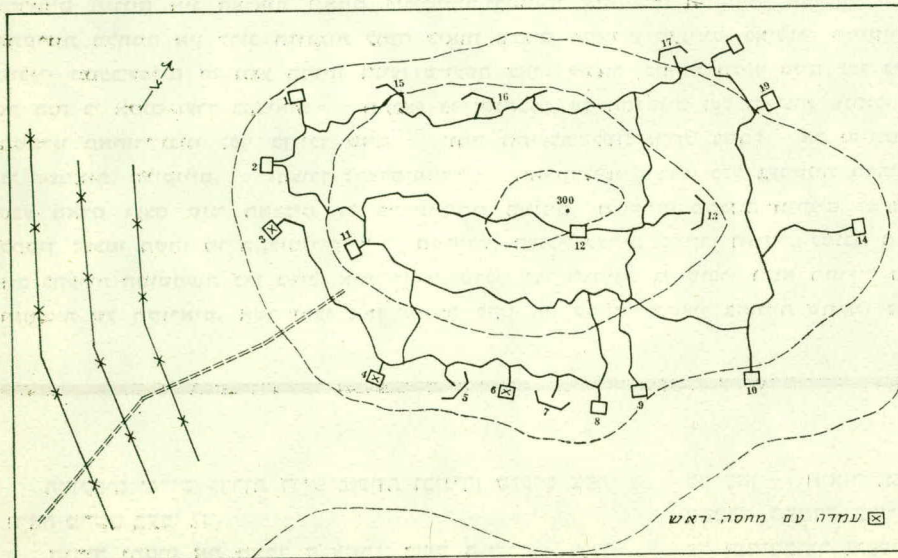
בתום הסיור קיבל מפקד הפלוגה את החלטתו להתקפה: לפרוץ באמצעות צינור ארוך פרצה בגדרות-התיל, ובשדות-המוקשים שביניהן, בין עמדות מספר 3, 4, לחדור דרכה בשלושה כוחות-כיבוש אל פנים היעד-המבוצר — ולטהרו מן ה"אויב".

החלטתו של מפקד-הפלוגה היתה הגיונית ומתאימה לכונתו של מפקד-הגדוד. בקביעת-ההחלטה יצא מפקד-הפלוגה מן השיקולים הבאים: הכוחות צריכים להגיע ליעד מצד מערב, בדרך הקצרה ביותר, כדי לאפשר לכוחות-הכיבוש להיכנס לשלוש תעלות-הקשר החפורות ממערב למזרח. הפרצה בגדרות-התיל עוברת בקו הקצר-ביותר מקורה-התחלה אל היעד-המבוצר. הפרצה מקבילה לדרך-העפר, ועובדה זו מקלה על התמצאות הכוחות בשעות-לילה.

מפקד-הפלוגה החליט לפרוץ פרצה אחת, על אף המגבלות הכרוכות בביצוע כיבוש היעד בדרך זו — וזאת מן הטעמים הבאים: היעד עצמו קטן למדי; באש בכינון-ישייר יוכל להשמיד את העמדות החולשות על המעבר דרך המכשולים; העומק הניכר של הגידור הממוקש מחייב שימוש בצנור ארוך דוקא, בכדי ליצור פרצה, לכל עומקו של המכשול, ולבסוף — הפלוגה אינה מוגברת, ואין עליהן ביכולתה לערוך פריצות נוספות.

לביצוע הפריצה הקצה מפקד-הפלוגה צות בן 19 איש, וכעתור דה להם עוד 7 לוחמים. לאבטחת החדרת הצינור הוקצה ככוח-רתק, 2 קבוצות-חיפוי בשני האגפים, כל אחת בערך בעצמת 2-3 מקלעים, 1-2 רובים המצוידים במטילי-רימונים נגד-טנקים. לכיבוש היעד-המבוצר וטיהורו אירגן המפקד, כאמור, שלושה כוחות (בהתאם למספר התעלות) — כל אחד בן 20 לוחמים בממוצע. על מנת להבטיח תנופה מהירה של כוחות-הכיבוש, בעת כיבוש היעד עצמו, תכנן מפקד-הפלוגה וקבע שכשיעברו כוחות-הכיבוש דרך המעבר — יהוו כוח-הפריצה וכוח-הרתק תגבור לכובשים, וישתפו עמם פעולה בהתבססות ביעד. הפתרון כשלעצמו היה תכליתי ומעשי. יש רק להצביע כאן על העובדה, כי במהלך כיבוש היעד

מרשם של יעד מבוצר

וטיהורו איחרו במקצת כוחות-תגבור אלה ועלו על היעד עם השלמת כיבושו.

לעומת זאת, יצוין כי לאבטחת שטח-ההיערכות השאיר מפקד הפלוגה כיתה בת 7 חיילים; אך הוא לא קבע להם תפקיד נוסף — וכוח-אבטחה זה השתהה ללא תפקיד ברור בשטח שהיה שטח-ההיערכות. במקרה מעין-זה רצוי לקבוע-מראש לכוח-האבטחה משימה חדשה שיבצעה עם גמר תפקידו; הוא יכול היה דרך-משל, להיות תגבור נוסף לכוח הכיבוש, וכיו"ב. ובמצבים ידועים הרי יכול להיות לכוח כזה גם יתרון מיוחד, בהיכנסו לתוך שטח-היעד, תמיד בעקבות הכובשים, על פני הקרקע — אילו נערך אז נסיון התקפת-נגד ע"י כוח-אויב ביעד או כוח נוסף, הבא מחוץ ליעד; שכן אז עשוי היה כוח-התגבור להדוף מכת-נגד כזו, ולחפות בזה על הכוחות-המטהרים.

שיחוף-פעולה ותיאום

בתוך פלוגת-הרובאים ארגן מפקדה שיתוף-פעולה בצורה טובה. למפקדי הטנקים וצוותי התותחים נ"ט ציין את עמדות האויב שיש לפצחן — והללו אוכנו במדויק. על המקלענים הוטל לעזור לאש הנשק-המסייע בכינון-ישיר ע"י ירי בכדור ריס-נותבים אל מטרות-הנקודה. התיאום בין פלוגה א' לבין הפלוגות השכנות, שפעלו משמאלה ומימינה — אורגן על-ידי מפקד-הגדוד שחילק גזרות-אחריות וקבע את תפעול הכוחות בשעת כיבוש היעד ובמקרה של התקפת-נגד אפשרית מכיוון צפון-מערב. מלבד זאת בא מפקד פלוגה א' במגע ותיאום עם הפלוגות השכנות בענין פרטים נוספים, כגון המגע בין הגזרות בשטח, אבטחת האגפים וכיו"ב.

על גבו של כל חייל הותוו סימן לזיהוי בשעות הלילה — אלא שלא היה ברור כל-יצרכו. מפקד הפלוגה חייב היה לדאוג לכך שהסימנים יהיו בולטים וברורים — ואין להסתפק בכך שמשאו תלוי על שכם החייל.

תכנון האש

ברשותו של מפקד הפלוגה היו, כאמור, סוללת מרגמות בנות 120 מ"מ, שתי כיתות של מרגמות בנות 81 מ"מ; ולאש בלינון-ישיר — כיתת טנקים וכיתת תותחים נ"ט. בעריכת תכנון-האש פעל מפקד הפלוגה לפי השיקולים הבאים: ממדי היעד, לרבות עומק הגדרות — 200×100 מ'; את העמדות החולשות על קטע-הפריצה יש לשתק ולהשמיד; 2 הנחתות-האש המוקצות לפלוגה — מספיקות לגמרי. על סמך שיקולים אלה החליט מפקד-הפלוגה: במשך 5 דקות יש להשמיד 5 עמדות (3, 4, 5, 6 ו-7) באש כינון-ישיר של טנקים ותותחים נ"ט; כדי לאפשר פגיעת הטנקים במטרות-נקודה, תופעל תאורה על-ידי מרגמה בת 81 מ"מ. לאחר מכן תיערך בשלב-ראשון, הנחתת אש על השטח הקדמי של המוצב, לרבות העמדות הקדמיות ושטח המוקשים שבין הגדרות — וברובזמן תתקרב קבוצת-הפריצה אל המקום שנועד למעבר, תרכיב שם את הצינור הארוך ותפעילו. עם התקדמות הפלוגה לגדר — תועתק האש אל תוך היעד. משך אש-השיתוק צריך להספיק אף לכך שביצוע הפריצה במכשולים יוכל להיעשות עדיין תחת חיפיה של אש זו.

תכנית-האש היתה הגיונית בדרך-כלל. אולם בתכניתו זו לא חזה מפקד-הפלוגה מראש אפשרות של ביצוע התקפות-נגד מצדו של ה"אויב" מאיזה כיוון שהוא — ולא תכנן אש לשיתוק עתודותיו של ה"אויב", העלולות להגיע מצפון-מערב, מאיזור "תכלת-הרקיע".

מתן הפקודה

לאחר קבלת ההחלטה מסר מפקד-הפלוגה, שהיה בשטח, את הפקודה למפקדים הכפופים לו ולמפקדי יחידות-הסיוע. חבל שהמפקד לא ניצל את עובדת הימצאותו בשטח למתן הפקודה. הוא הייב היה להצביע בפירושו על כל פרט ופרט בשטח — ולא להשתמש רק במפה או במרשם. זאת לא עשה. והלא לשם כך בא לשטח! הסיבה העיקרית לנסיעתו היא העובדה, שיש הכרח בהתמצאות מדוקדקת בכל עצמי השטח, כדי שאפשר יהיה לתכנן, ולבצע, את משימת-הקרב כראוי.

הביצוע

בשעות הלילה התקרבה הפלוגה בהסתר גמור אל יעדה ותפשה עמדות בשטח-ההיערכות. האנשים היו נתונים במתח נפשי ורוחם מרוממת. בשעה הקבועה נורה לפתע פגז תאורה — והשטח הואר למדי. הטנקים והתותחים נ"ט פתחו באש בכינון-ישיר, ואחרי דקות אחדות פגעו במטרות והשמידו את עמדותיו של ה"אויב" ששלטו על ציר-התנועה של כוח הכיבוש. הנחתת אש המרגמות כסתה את היעד. ברובזמן התפוצץ ה"צנור" — הדרך היתה חופשית! כוחות הכיבוש נכנסו דרך המעבר ונערך קרב נמרץ. האויב החזק הוכה וכוחותינו כבשו את היעד-המבוצר. המשימה בוצעה.

עם זאת לא היה הביצוע המוצלח של התכנית נקי משגיאות וליקויים. ויצוין אחד מהם: האויב אמנם לא ניסה להאיר מצדו את השטח שלפני היעד, כנראה משום שאמצעי-התאורה שלו, בין אם היו אלה זרקורים ובין מרגמות נפגעו עם ראשית אש-השיתוק, אך הכוח התוקף החל בהתקדמותו משטח-ההיעדר כות אל היעד עוד בטרם נסתיימה השפעתן של פצצות-התאורה שנורו ע"י מרגמותיו הוא. כתוצאה — נע הכוח כשהוא מואר למדי, דבר שהיה מאפשר לאש האויב פגיעה מוחשית במתקדמים. הדבר הנכון היה, כמובן, להמתין לגמר השפעת התאורה — ולהתקדם במחפה אש-השיתוק.

בסיכום, ניתן לציין כי מטרות התרגיל הושגו. החניכים רכשו לעצמם ידע בסוגית התקפת יעד-מבוצר. אכן, ידועה האמרה: העיקר בתרגיל, מבחינת לקח-למחר (בין לאימונים ובין למלחמה), הוא לא ההשגים המתגלים בו אלא הליקויים בהם הנך נתקל בהודמנותו ותודות לו. הפגמים שהופיעו חוסלו רובם תוך כדי התרגיל על-ידי המדריכים. בתקופה שלאחר אותו תרגיל נתחוללה כבר מלחמה, אס-גם קצרה — הלא היא מערכת-סיני — והוסיפה משלה על הלקחים והצייויים. אך לקח-יסוד מתמיד אחד נשאר אף מתרגיל זה, כמתרגילים אחרים — לקח, וצו בצדו: בכל אימון ותרגיל יהיה תמיד על המדריכים להשגיח בשבע-עיניים על הצגת תמונה נכונה של האויב ונתוניו, הצגה נכונה של שיטת הלחימה של כוחותינו וקיום תנאי-קרב ממשיים — ועל ביצוע שישאף לשלמות נוספת ומלאה.

מחשבות

„בור שתית ממנו - אל תירק לתוכו“

ומשתדלים להפיק ממנה את מלוא הלקחים. כן ישנה סדרה דר- צדדית בה ניתנת מלוא האפשרות להניך לפתח את מחשבתו ויזמתו בהתאם לרצונו, כמובן במסגרת אותם יסודות שניתנו לו ועליהם דברת במאמרך, ושהם למעשה יסודות החשיבה הצבאית.

טיפוח יזמה, אחריות ומשמעת פנימית. למרות אופיו המסודר של בית-הספר ישנה עבודה רבה המוטלת על הצוערים, ועל עבודה זו מתבססת כל צורת הארגון המושלמת. האמת היא שלא תמיד מצליחים הצוערים למלא את המוטל עליהם, ומובן שגם בנושא זה ישנה הדרכה בכדי למנוע שגיאות ולימוד הצד השלילי. היוזמה אינה מתבטלת בפני אותו „שוט“ — הנקרא הרחקה מהקורס. להפך — החשש מפני ההרחקה מחזק לעתים את אוירת הלימוד בבית-הספר ומשמש גורם מדרבן. מתח זה מכון לתחרות והגנת חברית, ומתוך עזרה הדדית ולא לתחרות של „דריסה על גויות“. שיתוף בין החילות. לא כאן המקום לפרט מהות נושא זה, אך מן הראוי לציין שמאז גמרתי אני את בית-הספר, חלה השתפרות ניכרת בנושא לימודי זה. שיפורים נוספים מותנים באמצעים יקרים שאינם תלויים במפקדת בית-הספר.

לגבי הצוערים מחילה-השריון אין לותר על לימוד נושא החי"ר. שהרי עד היום נחשב חילה-הרגלים ל„מלכת שדה-הקרב“.

לדעתי החשיבות העיקרית של קורס הקצינים היא בהקניית יסודות הלחימה, תפיסת שטח נכונה, ניווט לטווחים ארוכים, דברים המר- חיבים את אופק ראייתו של הקצין. ואשר לבזבוזו אותו הזכרת — תקופת החתימה של שנה אחת היא המינימום היכול להתקבל על דעתם של מוסדות הצבא. תקופה זו אינה מהווה אלא פשרה בין תקופה ארוכה יותר אשר היתה רצויה לצבא, ובין רצונם של צוערים רבים. הרי תסכים אתי שאין הצדקה לכך לשתף אנשים בקורס יקר כזה ולשלחם אח"כ לבתיהם ללא קבלת תמורה כלשהיא. לסיכום — נסה נא שנית לבדוק את טענותיך ואולי תגיע למסקנות שונות.

סגן אליהו לנדאו

כותרת זו לרשימת-תשובה, אשר ראיתי עצמי חייב לכתוב לך, אינה דנה בגופו של ענין. לפני שאדון באותם סעיפים עליהם עמדת אתה, רוצה אני להקדים מספר מלים: נדמה שבכל-זאת למדת „משהו“ במסגרת הזמן הקצר בו שהית בביה"ס לקצינים. חושבני שהשקיעו בכך מאמץ, רצון ואמצעים רבים, ולפחות מטעם אותו מושג המתקרא הגינות, מן הראוי היה להשקיע יותר מחשבה רצינית במאמך הדן למעשה בכל אותם נושאים עיקריים עליהם מושתת ביה"ס לקצינים.

אנסה אף אני לעבור נושא נושא מאלה שצינת במאמרך ולסקור אותם מנקודת ראותו של מדריך אשר נפגש בנושאים אלה בעבודתו היומיומית, בראיה של התחלת הקורס ובראיה של סופו.

כושר מנהיגות, שליטה וארגון. רואה אני לפני קבוצת צוערים ביומם הראשון בביה"ס לקצינים, בעמידתם לפני מחלקה. חוסר בטחון וארשת עלובה למדי ניבטים בפניהם. ואותם צוערים בסופו של הקורס (אלה המגיעים כמובן אל הסוף הנכסף), חל בהם שינוי ניכר: פקודה הניתנת על ידם הנה פקודה וביכולתם להשתלט על אנשים מגלים הם סימנים ראויים של מנהיגות צבאית. אינני אומר שהצוער הופך להיות מנהיג, אך כאן הוא מקבל את אותם יסודות חשובים אשר עליהם חייב הוא להסתמך בעתיד.

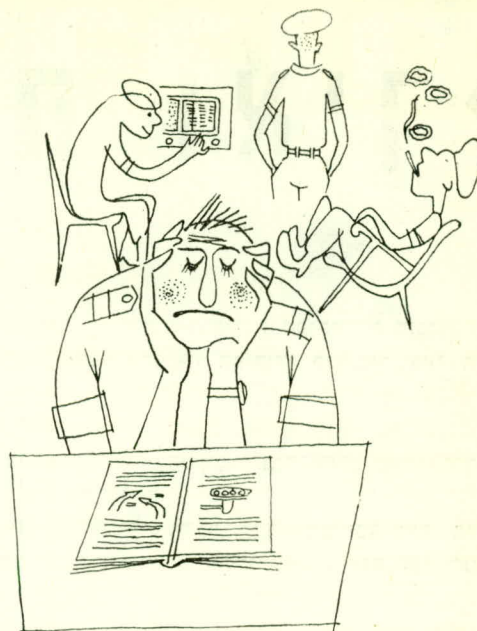
פיתוח יכולת חשיבה. כנראה שמלכתחילה לא הבנת מטרה זו. אין מתכוונים כאן ליצור גנרלים קטנים, בעלי מחשבות אסטרטגיות חדר- שות, מגלי גילויים סנסציוניים (אך אם יהיו כאלה, מה טוב!)! אלא להקנות את יסודות החשיבה הצבאית כמו שהם — תורה שגובשה במשך שנים מתוך נסיונם של מפקדים בצה"ל ובצבאות אחרים. בטוחני שבאם ייקלט כל אותו חומר הנלמד בבית-הספר, במוחם של הצוערים — דיינו. עם זאת אין בית-הספר מגביל עצמו והניכיו רק לאותה תרגולת סכמתית של חשיבה צבאית. לכל תרגיל המבוצע בבית-הספר ישנן אפשרויות-ביצוע אחדות. אמנם ברוב רובם של המקרים פתרון בית-הספר הנו הטוב ביותר, אך כאשר מוצע פתרון שונה ע"י אחד החניכים ונמצא נכון, אף הוא, מנותחת ההצעה

הטלת אחריות אישית - והעמדה במבחנים אישיים

מושלמת תוך דיון וויכוח פוריים על התרגיל. ברוב המקרים זה נשאר בגדר „לכאורה“. בתרגילים הראשונים מסוג זה ניתן עדיין לראות מאמץ כן מצד כל אחד ואחד מאנשי הצות לדון בבעיה מכל בחינותיה. אולם מאחר והעבודה היא משותפת, מתפתחת, במרוצת הקורס, „לא אכפתיות“ מסוימת אצל חלק

הסיבה העיקרית שביה"ס לקצינים אינו ממלא יעודו בטיפוח יכולת החשיבה והיוזמה העצמית (לפחות אינו ממלא יעודו בשלמות) נעוצה לדעתי בצורת ביצוע התרגילים הטקטיים ללא-גייסות ושיטת עבודת הצות בתרגילים אלה. לכאורה צריכה עבודת הצות להתבטא בזאת, שכל אחד מאנשי החוליה מוסיף משלו ליצירת תמונה

המצוערים והם מניחים לראש החוליה, "לשבור את הראש" לבדו. המדריך עצמו אינו יודע באופן כזה מהי יכלתו של כל אחד.

היות ותפקידי הביצוע המועטים המוטלים על כל אחד מהם, אינם דורשים גילוי כושר מחשבה והחלטה ולמען האמת — גם לא כושר ביצוע רב.

כתוצאה מכך יוצאים לעתים את הקורס קצינים שאינם ראויים לשמש בתפקידם ואשר לא נבחנו במידה מספקת. תוצאות השיטה הזאת באות גם לידי ביטוי בכשלונות בבוחן הטקטי בסוף הקורס. לדעתי חייב בית הספר להעביר יותר את הדגש על הבוחן האישי. בתחילת הקורס — מסעות ניווט יחידים במקום מסעות חוליה; ובהמשכו, לאחר שתרגילים טקטיים-ללא-גייסות אהדים בוצעו בע"ב ודת צות, בא תורם של תרגילים מסוג זה בהם ישב כל צוער לחוד. הוא, לבדו, יעלה לתצפית וירשום הערכת-מצב שתוגש למדריך. למחרת יתקיים סיכום מחלקתי בו ידונו בהצעות ובדרכים

השונות שהועלו. באופן כזה יובטח מאמץ אישי ופיתוח יזמתו ומחשבתו של כל אחד ואחד. נוסף על כך יהיה בשילוב עבודת הפרט בדיון מחלקתי ענין רב לכל אחד, משום שכל אחד השקיע מאמץ כנה לפתרון הבעיה, והיא ברורה ונהירה לו על כל אפשרויותיה.

בשיטה זו יטיב המדריך להכיר את הצוער ולבחון את כושרו. וזו תהיה התקרבות למטרת האימון: השגת תנאים דומים ככל האפשר לתנאי הקרב, שם יבחן המפקד מבחן אישי.

★

בהמשך הקורס יש, לדעתי, להרשות קיצור יתר של הערכת-המצב ושימת דגש על אותם פרטים בו המשפיעים באמת על השגת המטרה. בנוהג הקיים מחייבים צוערים להכניס לשיקוליהם פרטים, אשר ממבט ראשון ברור שאין לקחת אותם בחשבון לשם הביצוע. הם באים רק להשיג מבנה מושלם — ומסורבל — של מערכת שיקולים קטנים בלתי נחוצים (הדברים אינם אמורים כמובן על נוהלי-קרב הפז).

★

ולבסוף אני מציע להכניס לבית-הספר תרגיל שאכנה בשם "שח" מט קרבי": שני צוערים יועמדו במרחק מה זה מזה ולפני כל אחד שולחן-חול קטן בעל מבנה-שטח זהה. לכל אחד יהיו כלים שיסמנו חיילים, כלי-נשק, מסך עשן וכו'. לכל אחד ינתנו נתונים ראשוניים וביניהם יהיה מדריך או צוער "מתווך", אשר יסמן לכל צוער את אותן פעולות שעושה "יריבו", כפי שהוא רואה אותן מנקודת תצפיתו.

הצוער השני יפעל בהתאם לזמן ולמרחב שברשותו המבוסס בקנה-המידה של שולחן-החול. "המתווך" יקבע לאן הספיק צוער אחד להגיע כאשר השני ביצע את מהלכו. מהירות התנועה לשעה תהיה שווה אצל שניהם כמובן, וכך יימשך ה"משחק" תוך הצגת נתונים ומאבק דו-צדדי. בסיום יסבירו שני החניכים את מהלכיהם.

אם תפוח שיטה זו, שאני מציע כאן, היא תוביל לדרך שלדעתי ביה"ס צריך ללכת בה: הטלת אחריות אישית והעמדה במבחנים אישיים — מבחנים שידרשו יזמה ומאמץ מחשבתי רב ככל האפשר.

אפרים שטיינמן

והשניה — שבעצם, פרסומה נעשה עתה בשנית: "לפי תכניתו של חיל-האוויר האמריקני צריך לקום כוח של 700 מפציצי B-52 (עד שיתרבו, ויכנסו לשירות, מפציצי B-58, המשוכללים-מהם), אשר ישאו טילי אויר-קרקע מסוגי האונד-דוג' וסקאי-בולט' (העומד עדיין בפיתוחו)". וסגן מיניסטר-ההגנה האמריקני (רוזאל גילפטרק) העיר: "יהיה בחיל-מפציצים זה כדי לתת לארה"ב עצמת מפציצים מספקת למשך שנות-הששים של המאה".

אלא שגם הודעה שניה זו נתפרסמה לפני מפגן-האוויר הסוביטי הגדול מ'9 ביולי (ראה בחוב' זו עמ' 28). לנוכח תמונת-המצב החדשה שנתגלתה בו — המוכיחה כנראה כי מוקדם עדיין לחילות-אוויר להשליך את עיקר-יהבם על הטי"ל דוקא — החלו להישמע באמריקה רמזים לכך כי בצד כ-600 מפציצי B-52 יורה הנשיא קנדי להאריך את זמן השימוש במפציצי B-47, ה"מבוגרים"-מהם.

ארה"ב

לאלתור מערכת-נשק: מטוס וטיל-למרחק

ענין אקטואלי ישנו בצירופן של שתי ידיעות — אשר בין פרסומן (באביב 1961 — ובאמצע הקיץ) הפרידו רק חודשים מעטים:

הראשונה:

"בפברואר ש.ז. נערך בסביבת כף-קאנאורל שבפלורידה ירי-נסיוני, מעל מפציץ אמריקני מסוג "B-52", של הטיל "האונד-דוג" — אשר השיג טוח של 960 ק"מ ופגע במטרה שסומנה לו באוקיינוס-האטלנטי. היה זה המרחק הגדול ביותר עד-כאן לטוח-תעופתו של טיל אויר-קרקע מסוג כזה, העשוי לשאת בתוכו ראש-נפץ אטומי. טיל זה יוכנס במפציצי "פי-קוד-האוויר האסטרטגי" האמריקני, כחימוש התקיף".

בית-חולים-שדה -

למה ואיך?

סרן יהודה בן-ישראל

זה עתה נסתיימה ישיבת מטה הפיקוד להכנת תרגיל „פנצ'ר”. נושא הדיון — מיקום היחידות הפיקודיות והעוצבתיות העורפיות. הקצינים התפוררו תוך שיחה ערה. קצין-האג"מ הפיקודי ביקש מקצין-הרפואה הפיקודי להישאר אתו דקות אחדות להבהרת הענינים.

והנה מתפתחת בין השניים שיחה מעין זו:

קצין-אג"מ: „ראה, אני חדש בתפקיד אג"מ, כידוע לך, והנה — משהזכרת את המלים, בית-חולים-שדה ודרשת מיקומו דוקא במקום מסוים במערך, נתעוררו בי פקפוקים, אפיקורסיים לגבי כל הנושא.

זכורני שביקרתני, במסגרתו של מחזור פו"מ שלי, בהצגת ביה"ח-שדה, ואז נראה לי הדבר כבד ומסורבל, אף מיותר להחריד. אז, בפר"מ, לא הוקצה זמן לויכוח על כך — ואף לא היה עם מי להתווכח — ואילו עתה מרשה אני לעצמי להטרידך בדעותי, האפיקורסיות!...”

קצין-רפואה: „אדרבה.”

קצין-אג"מ: „הבט, נראה לי כי כל המרחקים האפשריים — ולו אף מסביב לגבולותינו (ונתעלם כרגע מאילת). הינם, נניח, כ-100, 120 ק"מ בין החטיבה לבין ביה"ח המסודר הקרוב — כי הרי כל ביה"ח אורחי יקבל גם חיילים. מה, אם כן, גדולו של המרחק הזה — שעתים, שעתים ומהצה? קח אמבולנס בחטיבה, הכנס אליו את הפצועים, העבר אותם לביה"ח בעורף, וזהו זה!”

קצין-רפואה: „אתה מתעלם מהעובדה, שבעת פעילות, בהתחשב בעומס בכבישים ובסתימות הבלתי-נמנעות, עלול מרחק של 100 ק"מ (ובכיוון שמן החזית פנימה במיוחד!) לגזול אצלנו לפחות 3 שעות — אם לא יותר. והרי לא תרצה לתת עדיפות לפינוי מעל להספקה הזורמת לחזית. אף אני, בעל התפקיד, ההומניטרי, לא הייתי דוגל בכך. ואילו שלוש שעות הן פרק זמן מסוכן ביותר להשהית נפגעים לפני הטיפול היסודי.”

קצין-אג"מ: „הרי מצויות כיום תרופות — אנטיביוטיקה — ושיטות חדישות.”

קצין-רפואה: „שאלתך זו מעידה על אי ידיעה ברפואה, אף כי יש להודות שרבים סוברים כמוך. תרופות חדשות או שיטות חדישות יכול שתמנענה זיהום (אינפקציה) או אף שתעצורנה תהליכים מסוימים. אך אין בכוחן של אלה

לבוא במקום טיפול יסודי ומוקדם. קח לדוגמה שטף-דם פנימי, או פגיעה באבר פנימי.

כאן עשוי לעזור דבר אחד בלבד — התערבות חירורגית במהירות מירבית, בגבולות

של חצי שעה — שעה. בלא שינותח עלול הנפגע למות תוך כדי העברתו, או שיגיע

לבי"ח עורפי לאחר יאוש. לעומת זאת — נתח אותו בזמן, דהיינו, תוך אותה שעה,

והוא יצא מן הענין, ואף יוכל לחזור ולהיות חייל. או קח מקרה של כויה רצינית, או

כל מצב אחר הגורם להלם קשה. הטלטול — מגביר את ההלם. יגיע הנפגע למקום-

מבטחים תוך זמן קצר ויקבל שם את הטיפול הדרוש — יחיה, לא יגיע — ימות.”

קצין-אג"מ: „אתה אומר חצי-

שעה, שעה. טוב, כיום ישנם אמ-

צעי תחבורה מודרניים, המשמ-

שים כבר לפינוי נפגעים. אזכיר

לך הליקופטרים ומטוסים, בהם

תוכל להעביר את נפגעיך ישר

מהדרג הקדמי לבית-חולים בעורף.”

קצין-רפואה: „על השגותיך אלה

אשיב לך שתי תשובות:

• ראשית, גם בצבאות משופ-

רים ביותר, עדיין אין לחשוב על

פינוי כל הנפגעים לעורף בדרך

האוויר. דבר זה מצריך אמצעים רבים מאוד. אצלנו — ודאי שעוד רחוק הזמן. כמו כן עליך לזכור, כי מטוסי תובלה, אלו המסוגלים, אמנם, להעביר כעשרים נפגעים ויותר — ובבת־אחת — אינם עשויים, על כל פנים, לנחות ולהמריא בכל מקום שהוא. פלוגה רפואית חטיבתית תיאלץ ודאי להסיע את נפגעה לשדה התעופה הקרוב במשך כ־15 עד 20 דקות לפחות. הליקופטרים ופייפרים טובים להעברת בודדים בלבד.

• ועוד גורם — חשוב למדי — קיים בבי"ח־שדה, שבו ידוע אילו מבתי־החולים העורפיים עומדים לרשות הפינוי הרפואי מאותה גזרת חזית. כן אפשרי הוא להפנות מכאן נפגעים בודדים, עם פגיעות נדירות יותר, למוסדות המחזיקים מומחים מאותו סוג, וכך למנוע גם טלטול וגם בזבוז של זמן יקר.

קציר־ראג"מ: „אם כך, יש לי הצעה. הבה נאפשר מצד אחד הכוונה נאותה, ומהירות מירבית למקרים הזקוקים לכך, ומצד שני נוותר על כל אותו מתקן עצום ומסורבל, המתקרא, בי"ח־שדה. איך? ניצור, צותי מיון רפואי על צירי הפינוי ובקרב החטיבות, אשר ינוהלו ע"י רופא הפיקוד עצמו. בצותים אלו יעבור כל רכב המפנה נפגעים, כשהרופא שם ייכנס לכל רכב וימייין את המקרים הזקוקים לטיפול חירורגי מהיר ביותר. לרשותו של אותו רופא יעמדו כמה הליקופטרים, ואת אותם מקרים יוציא הוא מהרכב וישלחם בהליקופטר. הרי לא כל מקרה הוא קשה ולכן יספיקו לו שניים עד שלושה הליקופטרים שיערכו טיסות הלוך־ושוב. אח"כ יורה אותו רופא לנהג הרכב, להיכנן להעביר את יתר הנפגעים, והרכב ימשיך בדרכו.

אפשר — כמו כן — שיימצא לידו גם חובש עם תרמיל או ארגז, ובמקרה הצורך יתקנו משהו בטיפול הראשוני שניתן בחטיבה.

קציר־רפואה: „לפני שאציב טענות־שכנגד, אציין תחילה כי בקווים כלליים נראית לי הצעתך פבריאה וראויה לבדיקה וניסוי. אעביר אותה, איפוא, לממונים על כך, ובטוחני כי יבדוקה בתשומת־לב.

ואילו עתה — מספר הערות לדברייך גופם: ואף אלה — רק בחינת התיחסות וראיה ראשונית; שכן, אינני מוסמך, ואף לא מסוגל, לנתח — כאן, בינינו, ומיד — את רעיונך עד סופו. אך — ממבט ראשון הרי הערותי:

• לא נראה לי, כי ניתן להשיג מיון יעיל בתוך רכב צפוף, ולעתים בתאורה קלושה ובלחץ של זמן. שהרי הרכב עמוס נפגעים וצריך לזוז הלאה.

• רכב הפינוי יימצא על הכביש, בדרך הלוך וחזור, כ־6 שעות לפחות. מכאן שרכב רב מאוד צריך שיועמד לרשות רופא־החטיבה, וממילא מסרבל הדבר את מטה החטיבה אשר אליה מצורף אותו רופא. הוא אף אינו יכול להחזיק את נפגעיו. שכן, נתון הוא תחת לחץ ושומה עליו לשלחם באופן שוטף. לפיכך יהא הוא זקוק ל־12 מכוניות לפחות. לעומת זאת, מרחק בי"ח־שדה מהחטיבה, הוא, בדרך־כלל, כ־15 ק"מ. נניח כי ישתרע המרחק אף עד 25 ק"מ, הרי בכל זאת מסוגל רכב החטיבה להגיע לבי"ח־שדה ולחזור ממנו תוך שעה וחצי, לכל היותר שעתיים. דהיינו, רופא החטיבה יסדר עם 4 מכוניות.

• פלוגה רפואית בחטיבה משתמשת לשם פינוי, מטבע הדברים, לא רק ברכב אורגני שלה (שהוא מצומצם ביותר), אלא אף בכל רכב אחר החוזר לעורף. רכב זה עובר ממילא את בי"ח־שדה, הממוקם על הציר, ומסוגל למסור שם נפגעים ולהמשיך בתפקידו. אך, כמובן, שאין לדרוש מנהגי רכב זה להזניח תפקידם העיקרי, ולהעביר את הנפגעים למקום שאינו בלא־הכי יעדם.

• עוד הערה, וחשובה מאוד. בי"ח־שדה מסוגל, במקרים רבים, להעביר חייל ישירות, לאחר המיון — ואולי טיפול קצר — למחנה־אשפוז־החלמה. זהו מחנה במתכונת רגילה, המאפשר יחד עם זאת טיפול רפואי עוקב, והשהית חיילים פצועים וחולים תקופת־מה, תוך העסקתם בהתאם לכשרם. דבר זה מונע כמובן העברת אותם מקרים לבי"ח עורפי, שיהיה בלא־הכי עסוק למדי.

לפיכך, אם נרצה לפתור את בעית המרחק בין חטיבה לבי"ח עורפי, הן מבחינת הסיכון לנפגע, והן מבחינת הרכב המועסק, יהא עלינו לדאוג לקיום הסדרים הבאים:

• הטסת המקרים הזקוקים להתערבות חירורגית דחופה. כאן קיימות מגבלות כגון הקצאת כמות מספקת של כלי־טיס, וכן למי העליונות האווירית;

• מאגר רכב, על מנת לתת לחטיבה את הדרוש ובזמן הדרוש, מבלי להכביד עליה בעודפים בעת תזוזה.

• אפשרות השהיה למקרים — בעיקר משני סוגים: א. פצועים, שאמנם אינם דורשים ניתוח מיד, אך נמצאים במצב האוסר המשך טלטולם, והדרוש טיפול בהלם, קיבוע נוסף, או העברה בצורה נוחה יותר. ב. מקרים קלים יותר, שאין רכב מספיק לשלחם למרחקים, ואפשר להשהותם עד שתתאסף מעין „נאגלה" מאותו סוג לאותו כיוון.

• נוסף לכך קיימים מקרים, אמנם בודדים, שזקוקים לניתוח דחוף ביותר, אך מבחינה רפואית אסור להטיסם. אלו הן המגבלות, העולות על דעתי ברגע זה, בשמעי את הצעתך על, צותי מיון. נראה לי, שיחידה כזו בסופו של דבר לא תהיה קטנה כל־כך, ולמרות זאת לא תוכל למלא את כל הפונקציות שממלא כרגע בי"ח־שדה.

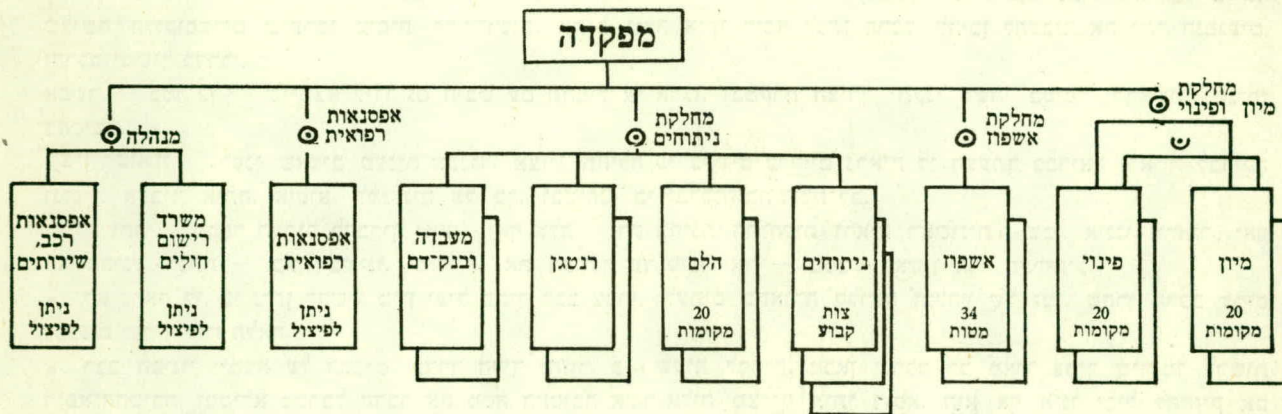
אתה רוצה עוד „סגוריה" על בי"ח־שדה? אתן לך:

• השפעה על מורל היחידות הלוחמות, היודעות כי במרחק קצר מאחוריהן עומד לרשותן מתקן רפואי, שעם כל ארעיותו, אינו צריך להתביש בפני כל מוסד מפואר.

• בי"ח־שדה קולט נפגעים, לא רק מהדרג הלוחם, אלא גם ממתקנים עורפיים בסביבתו, ובעת לחימה — אין חסרים מתקנים כאלה במרחק של 15—20 ק"מ בעורף החזית. כן לא חסרות, כידוע, תאונות דרכים.

• אוסיף לכך כי ב"ח"שדה מאפשר אף מתן טיפול רפואי לשבויי מלחמה, שיש, אמנם, לפנותם בהקדם מקרה-חזית, אך לא רצוי לשלחם לבית-חולים עורפי.
קצין-אג"מ: „מספיק ידידי, כמעט שכנעת אותי לחלוטין! אלא שנתר עוד ערעור אחד ועיקרי: מדוע חייב כל זה להיות גדול כל כך ומסורבל? כל יהדות צה"ל ומתקניו משתדלים להגיע לצמצום ולניידות מירביים, וכאן — אוהלים, ציוד כבד, ארגזים לרוב...“
קצין-רפואה: „עליך לזכור ידידי, כי עם כל הרצון הטוב לצמצם ולהקטין — זה ב"ח, ב"ח ממש! ודבר כזה אין מטענים על טנדר ויליס, יחד עם זאת כבר צומצם והוקטן בהרבה ממה שהיה קודם. בעבר, למשל, קלט ב"ח-שדה גם פצועים קל וחולים. כיום כל אלו מועברים לעורף, לאחר קבלת העזרה הראשונה ההכרחית.“
קצין-אג"מ: „אמור נא לי, ב"ח זה, מה הוא מכיל ולמה?“
קצין-רפואה: „נתחיל במבנה: ראשית — מיון...“

מבנה בית-חולים-שדה

ציור תוך ויותר קטן על דיוק — זטובת הפשטות

קצין-אג"מ: „שוב מיון? כמה פעמים ממינים כל מסכן כזה? בגדוד ממינים, בחטיבה — ממינים, בב"ח-שדה — שוב מיון, ובב"ח עורפי, לאן הוא מתקבל? לחדר מיון!“
קצין-רפואה: „לאט לך, אם כל כך הרבה ממינים, כנראה שיש לזה איזה תפקיד. ואסביר לך אותו. ביחידה רפואית בחטיבה עובד הרופא תוך לחץ, דבר המצמצם את מיונו — ובצדק — לדברים החשובים ביותר. לפעמים אין הרופא בחטיבה יכול להקדיש זמן לאיתור רסיסים שטחיים, לעתים אין הוא יכול לטפל בשברים יותר מאשר קיבוע בסד, וכדומה. בב"ח-שדה — נעזר המיון ע"י רנטגן, ע"י מעבדה, ועוד; כך שמתקבלת תמונת פגיעה שלמה למדי. הרי הרופא הממין אינו חייב למהר. בב"ח עורפי המיון מכונן להפנית מקרים למחלקות מתאימות, ומלבד במקרי אסון בקרבת ביה"ח, כשהפצועים מגיעים בלתי ממוינים — הרי חדר המיון נוצר יותר לתועלת המוסד מאשר לתועלת הנפגע. מלבד זאת, פצע — הנו דבר שעלול, תוך פרק זמן מסוים, לא רק להחלים, אלא אף להשתנות לרעה. ואז המיון החוזר יעזור לגלות שינוי זה לרעה בעוד מועד, ולטפל בו כראוי.“
קצין-אג"מ: „ומלבד המיון, איזה מחלקות בב"ח-שדה? הזכרת רנטגן...“
קצין-רפואה: „כן, שתי יחידות רנטגן...“
קצין-אג"מ: „שתיים? מדוע שתיים?“
קצין-רפואה: „תזכיר לי לחזור לנושא זה. הוא קשור בניידות, שאתה כה משתוקק לה. נחזור למבנה: רנטגן, הלם...“
קצין-אג"מ: „חזור, רנטגן — הרי זה מצריך חשמל, לא כן? ואם אין עובר בסביבה קר-חשמל?“
קצין-רפואה: „כל ב"ח-שדה מצויד בגנרטורים להפקת חשמל. ולרנטגן יש גנרטורים נוספים מיוחדים.“
קצין-אג"מ: „היה לי הכבוד להכיר רנטגן בב"ח. וזה, מריח' בשולחנות כבדים, חדרי איפול, ואתה בא ומוסיף גנרטורים. מה בנוגע למשקל ולנפח?“
קצין-רפואה: „תתפלא, אבל לא נורא. כל הענין מתפרק ומתקפל, ואת שתי יחידות הרנטגן, כולל פיתוח פילמים, גנריטורים, אוהלים ואפילו הסגל על ציודו האישי — אפשר להטעין כולם יחד על משאית 3 טון, הן מבחינת המשקל והן מבחינת הנפח, ועוד נותר הרבה מקום.“
קצין-אג"מ: „לא רע. נמשיך, הלם — אמרת?“
קצין-רפואה: „כן, שני אוהלי ההלם, שבהם מטפלים במקרים של שוק, חוסר נשימה, איבוד נוזלים. וזהי חוליה חיונית, הן בשביל נפגעים שהמשך העברתם לעורף מותנה בהוצאתם ממצב ההלם, והן בשביל אלו הזקוקים לניתוח

מיד. כעת, אחד היסודות החשובים בבי"ח-שדה: חדרי ניתוח עם כל הכרוך בהם (מקומות הכנה לניתוח, סטריליזציה, התאוששות).

לד זה קיימת מעבדה המשמשת גם כבנק דם' בועיר-אנפין. אגב, הברור לך, כי כל היחידות הרפואיות בשדה צורכות כמויות עצומות של דם טרי ופלסמה? וזהו חומר שיחד עם ציוד רפואי נוסף יש לספקו באורח רצוף ושוטף ליחידות הקדמיות. דם זה מסופק לצה"ל ע"י בנק-הדם של מד"א. לפיכך לחצתי על אלוף הפיקוד (אתה זוכר, זו היתה ישיבתך הראשונה במפקדה) כי יוציא את החוזר ההוא על התרמת הדם, ועל דוגמתו האישית של המפקד. אך על מנת שנחזור לנושא:

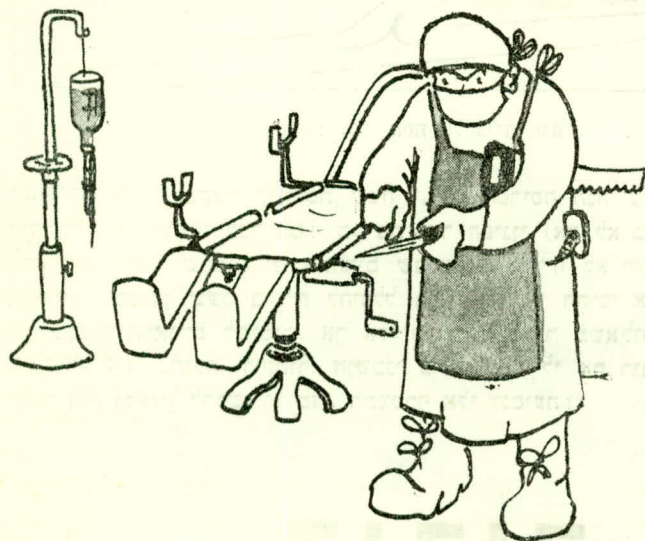
קיימים אח"כ גם אוהלי אשפוז, עם מספר מטות המספיק להשהית המנותחים, עד שיהיו יבילים. כעת נגיע לשתי חוליות הפינוי, בהם שוהים אלה הזקוקים ומסוגלים להעברה לעורף, כמובן שהם ממוינים לפי דחיפות הפינוי, ולפי המקום אליו יש להפנותם. מלבד זאת קיימים כל יסודות המנהלה — משרדים (הן לרישום ודיווח נפגעים, והן לטיפול בעניני הסגל) אפסנאות, מטבח ושירותים, רכב ועוד.

צריך להזכיר את האפסנאות הרפואית. מלבד סיפוק צרכי ביה"ח עצמו, תפקידו הנוסף והחשוב הוא — אספקה רפואית סדירה ושוטפת לדרגי חיל-הרפואה הקדמיים. הדבר ניתן לביצוע בעזרת הרכב החוזר לחטיבות לאחר מסירת הנפגעים בביה"ח. הרי לך טבלה סכימטית המדגימה את מבנה ביה"ח. (ראה תרשים מבנה "בית-חולים-שדה" בעמוד הקודם)

קצינ'אג"מ: "טוב ויפה, אולם כל זה הנו רחב ומסורבל, ואף מצריך אינסוף של רכב, בעוד שאנו מצדנו רוצים היינו לראות את יחידותינו קלות וניידות."

קצינ'רפואה: "הנה, זהו הדבר אליו ביקשתי להגיע, וכבר הזכרנו זאת קודם, בעת שפירטנו שמכל חוליה קיים זוג, בחינת, שניים-שניים יבואו אל התיבה, כפי שמתבטא הדבר אף בתרשים המבנה.

וזהו החשוב מכל בתפיסה אודות בי"ח-השדה. המתקן בנוי 2 פלגות המורכבות בדומה לצות-קרב, והוא מופעל עפ"י העקרון של רגל אחת על הקרקע, רגל אחת באויר. דהיינו — פלגה אחת, המורכבת מחולית מיון אחת, חולית הלם אחת, חולית ניתוח אחת, חולית אשפוז אחת וכו', תעמוד פרוסה ותקבל נפגעים, בעוד שהפלגה השנייה, המורכבת מהחוליות בנות-הזוג של ניתוח, מיון, הלם וכו' — תשאר טעונה על משאיות. ברגע בו יוחלט, כי ביה"ח יזוז ויתמקם במקום אחר — בהתאם לתנועת הגייסות שאותם הוא משרת — הרי ינוע אותו חלק המוטען, יתמקם במקום

חדר ניתוח עם כל הכרוך בו...

חדש, יתפרס ויחל בקליטת נפגעים — בעוד שקודמו, החלק השני, יחדל לקבל נפגעים, יחסל עסקיו, ובמהירות האפשרית יתקפל ויוטען על אותן משאיות, החוזרות ריקות ממקום ההתפרסות החדש. עתה יעמוד חצי מטען זה, כשהוא ארוך, על המשאיות, בצפותו להוראות תזוזה — וחוזר חלילה. ממש דילוגי, כפי שאמרתי: רגל אחת באויר ואחת על הקרקע. היתרונות הם ברורים: ניידות, מהירות תזוזה והתמקמות; חסכון ברכב-תובלה; פריסה מינימלית; אפשרות מנוחה לחלק מן הסגל (למעשה 1/3) ועבודה במשמרות.

מלבד זאת מקנה לנו עצם הכפילות בכל חלקי המתקן, עוד יתרונות חשובים:

• במקרה של אובדן חוליה או קלקול חלק מסוים, נעזרים ב"פילו", ואין הפעילות הסדירה מופרעת בשל כך. בינתיים יש שהות לדאוג להשלמת החסר;

• היסודות השונים של ביה"ח ניתנים לצירופים רבים. הנה לדוגמה — אפשר לצרף לפלגה רפואית חטיבתית מסוימת, שעלולה להגיע לתנאי ניתוח, חולית ניתוח, ובצורה זו להבטיח טיפול רפואי מלא גם בעת הניתוח. או אפשר להקציב עבור חטיבה הפועלת בציר מרוחק, כעין בי"ח-שדה זוטר.

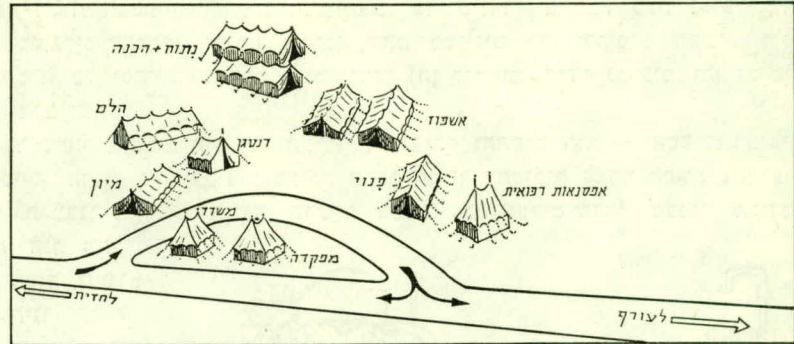
כן ניתן לעשות דבר נוסף: לקחת צות חירורגי מוכן, מאלו הנמצאים תחת ידיו של קצינ'הרפואה הפיקודי — והמיועדים לבי"ח שדה — ולתגבר בו ב"ח עורפי הזקוק לכך (אלא שאג, כמובן, ללא הציוד)."

קצינ'אג"מ: "מודה אני כי הנושא מתחיל למשוך ולעניין. מנין נוטלים אתם את כוח-האדם, ואיך הוא מאומן אצלכם?" קצינ'רפואה: "הסגל — כולו מילואים. חלקם אנשים העובדים במקצועות זהים או דומים בחייהם האזרחיים. כך, שבשבילים כמעט לא קיימת בעית השתלמות מקצועית, כמובן חוץ מנושאים ספציפיים של רפואה צבאית, שאינם קיימים מחוץ לצה"ל, ושאותם אנו מלמדים. כן אנו דואגים להשתלמות בשדה המסוים, בו האיש משובץ (כגון רופא-ילדים — במיון, וכדומה), אותו חלק מהסגל, שבהייו האזרחיים אינו עוסק במקצועות בהם הוא משובץ, נשלח, לאחר הכשרתו

המקצועות בקורס מתאים, להשתלמויות בבתי-חולים (בחדרי-מיון, חדרי-ניתוח וכדומה). נשארים שני שטחים בהם יש לאמן את הסגל: אימון צבאי טהור, דהיינו: נשק, אלונקאות — ו„ניירת“, מקצועות הנלמדים בהשתלמויות תלת-חדריות, כנהוג בצה"ל. ושנית — הכרת הצותים, הכרת הציוד והשימוש בו, ועבודת צוות. זהו יסוד חשוב, והתכלית מושגת ע"י אימון יחידתי, שבו יוצאים האנשים לשדה על ציודם המלא, פורסים אותו, מתאמנים לפי חוליות מקצועיות (וגם עם פצועים מדומים). ממש כפי שראית את הדבר בפו"מ.

ברצוני להוסיף שביחידות אלה, ובמיוחד בכמה בבתי-חולים-שדה ותיקים, שהופעלו כבר במבצעים רבים, תמצא את אותן

התופעות, שכה מאפיינות יחידות מ"לואים ישראליות. אותה קבוצת ותיקים מגובשת, המרכזת סביבה את כל החד-שים מקרוב באו, אותן תופעות של אנשים המסרבים לעבור לפנסיה, אותה התיצבות של קרוב ל-100% בעת הצורך, אותה גאות-יחידה והת-לוצצות על חשבון יחידה מקבילה, אותה משמעת מתוך רצון טוב. "קצין-אג"מ: „כעת תגיד לי עוד, אם כי אצטרך תיכף לעזוב, וגם זמנך קצוב — כמה שטח תופס, עסק' כזה, איך הוא מתפרס, איפה רצוי למקם אותו, ולמה?"

פריסת פלגה אחת של ב"ח-שדה

קצין-רפואה: „בקשר לתפיסת שטח וצורת הפריסה הנה ציור סכימטי (למעלה) המדבר בעד עצמו; ובנוגע למקום אידיאלי — התנאים לכך הם: בקרבת ציר הפינוי (אך לא כדאי שישב על הכביש ממש), רצוי בקרבת שדה-חניה למטוסים, ורצוי שהמתקנים האחרים שבסביבת ביה"ח לא יהיו מסוגם של אלה המהווים דוקא נקודת משיכה להפצצות והפגזות. וכמובן שעל ביה"ח להיכלל ברשת הקשר החוטי או האלחוטי בשני הכיוונים. אם יש חורשה — תנוצל ברצון, וכן מבנים הראויים לשימוש. אך אלו הן יותר בגדר משאלות ולא תנאים או נתונים שבהכרח.“

קצין-אג"מ: „תודה, דוקטור. חושבני כי הבהרת לי את רוב הנקודות החשובות לי, ואף הוספת לי ידיעות, שפשוט כדאי היה ומענין לרכשן וללמדן. התצטרף אלי לנסיעה?"

„דיבוק המתח“

סא"ל ז'י' ישראל מהריק

הנגועים העיקריים במחלה זו — עסקני ציבור, עובדי הרוח, בעלי תפקידים חשובים למדי, מנהיגים ועוד.

האיש עובד ששה ימים בשבוע, שעות ללא-ספור ביממה. לשפת הוא קובע ישיבות, בערבים יש לו דיונים, בשעת הצהריים הוא שוכח לאכול, בשעות הקטנות של הלילה הוא נופל למשכבו, בידיעה ברורה שלא הספיק לעשות הכל... את החופשה השנתית הוא מחלק ומפצל. בביתו יש טלפון וגם תיבת דואר ישנה. והיות ולא כולם יוצאים לחופשה באותו זמן — הרי מזמנים אותו לישיבות גם בעת חופשתו; והוא אינו יכול שלא לבוא, שהרי בלעדו לא ייעשה דבר... ובאם במשך יומיים לא קראו לו — הרי משהו אינו בסדר: צריך לגשת ולראות. והעתון מזכיר לו על בעיות לאלפים, שעדיין יש לפתור.

וכשיש חג ומשרדו סגור — בפקודה — הרי יש לו כל כך הרבה לכתוב: מכתבים; תכניות; סידורי עבודה; דברים שלא

לפני זמן מה קיבלנו מכתב מידיד בחו"ל. כותב שברצונו לעזור במשהו למדינה, לצה"ל. ומציע שנקבל ממנו — כמתנה צנועה — סרט להצגה בקולנוע, על הנושא: „איך להימנע משכרות“.

עניתו לו בידידות, וביקשתי ממנו במקום סרט זה — משהו יותר אקטואלי, למשל — „איך לגלות מים מתוקים בערבה.“ על זה לא קיבלתי תשובה...

*

בעית שכרות לא היתה ולא תהיה בארצנו. גם השתעבדות לסמים משכרים אינה מהוה בעיה חמורה. מורפיניסטים בארץ — מתי-מספר; מעשני אופיום אנו רואים רק בסרטים; ואפילו בעית ה„חשיש“ אינה למעשה קיימת.

אך בשנים האחרונות הופיע שיעבוד חדש לגמרי, המתקדם והולך, הגורם לנכות ומפיל חללים לא-מעטים.

וזהו — השיעבוד למתח.

ואורך חייה יקוצר. ועוד זמן רב לפני הסוף יתחיל המנוע לזייף...

ואתו דבר עצמו קורה לגוף האדם.

*

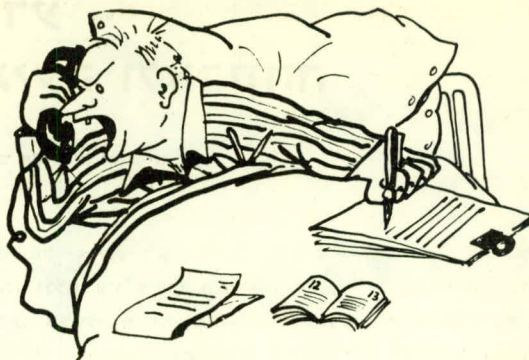
נדמה שהאבחנה הרפואית „אינפארקט הלב“ מזמן יצאה מרשות הרופא והפכה ל„רשות הרבים“. מי לא יודע מה זה? זוהי מחלה רצינית ביותר — קטלנית לכל הדעות — הנגרמת ע"י העמסתייתר (פיסית, רוחנית, אמוציונלית, כאחד) על מערכת הלב וכלי-הדם. ועל כן מסוכנת „עבודת המתח“ בהרבה מכל שיעבוד אחר של האדם המשכיל בן-זמננו. והטרגדיה של הגורל (או שחוקו) היא — שדוקא אדם יעיל, נחוץ וחיוני לחברה, מייצר ערכים ציבוריים ומדיניים — הוא המנצל ניצולייתר כזה את עצמו בדרך זו של „Stress Addiction“.

רק מעטים הם היודעים את „סוד החיים“ הנכון. הם עובדים הרבה, מייצרים ערכים עצומים לטובת הכלל — ומאריכים ימים. אלה הם האנשים שהנם נבונים מתוך אינטואיציה בריאה ביותר, היודעים מתי ואיד להעביר את תחום פעילותם ממסלול אחד לשני — וזאת למשך זמן מתאים ולפי נוסחה מתאימה.

איש כזה ימסור מכוחות הגוף והנפש שלו את המכסימום לטובת הציבור והזולת; אך אחר זאת יפסיק בזמן הנכון, פעילותו המאומצת, יתמסר לכתיבה שקטה ממושכת, לעיון או מחקר — ויתן לרקמות גופו ולמחזור דמו, בלא-יודעין, את הסיכוי והאפשרות לשקם אותו חלק מאבריו הפנימיים הזקוק לשיקום; באותו זמן יפעיל הוא אברים או רקמות אחרים שלא אימצם לפני-כן — ואילו המיוגעים יספיקו לנוח בינתיים.

על כן למדו האנשים להמציא להם תחביב לזמן רגיעתם וחופשתם — תחביב השונה תכלית שינוי מתעסוקתם העיקרית. אך גם לתחביב זה יש לתת זמן ממושך למדי — כדי לשחרר את הגוף מהעייפות האחרת, שנוצרה עקב תעסוקתו העיקרית.

רק בזמן האחרון התחילה להתגבש, בקרב הציבור בארצות שונות, המחשבה על הטלת „מנוחת חובה“ על האנשים היעילים והחשובים בחברתם, על מנת „לחייבם להאריך ימים“. והמדובר הוא באותו חלק האנושות והציבור שכבר הפך ל„עבדי המתח“ או אלה המתקרבים למצב זה. שונה לגמרי המצב ביחס לאלה, הדואגים בעצמם ל„חובת המנוחה“ שלהם. לאלה — מספיקה בהחלט דאגתם העצמית... אך לכל היתר — והם הרוב — חובה היא לדאוג בעוד מועד.

הספיק, אינו מספיק, לא יספיק לעולם. וכשהוא חולה ושוכב במיטה — הוא אינו שוקט: איך יסתדרו בלעדיו? הרי הכל ייהרס...

ובאם תשלחו אותו, נגד רצונו, למרגוע — הוא, ללא ספק, יהיה חולה שם.

בלועזית קוראים למצב זה „Stress Addiction“.

*

נאמר שאין מכונה העובדת תמיד („Perpetuum Mobile“). יש מכונה כזאת: זהו לבו של אדם.

הלב מתחיל לפעול בהיות האדם עובר בן 5 חודשים. כשהוא נולד — פועם הלב במלוא המרץ. כשהוא עובד, הולך, מתרגש — דפיקות הלב מתגברות. כשהוא ישן — פעולת הלב נעשית אטית יותר — אך הלב פועל. ורק עם מותו — נפסקת פעולת הלב...

הלב מזרים את הדם לכל חלקי גופו של האדם. והדם אינו אלא שליח בלבד: מעביר ממקום למקום חומרים החיוניים לקיומו — חמצן, מזון, מים, מלחים; והוא מסלק ממקומות ייצורם חומרים אחרים, המזיקים לקיומו — דרתחמוצת הפחמן, פסולת, מלחים זרים, רעלים, הנוצרים בתאי גופו. חלק מפעולת הלב ומחזור-האדם נחוץ לעבודת האדם — לעבודה פיסית ורוחנית כאחת. חלק אחר מיועד לשירות הגוף עצמו. ועל מנת שיהיה מסוגל ליצור „תוצרת“, חייב הוא מדי-פעם להקציב מפעולת הלב לטיפול במצב-גופו ולשיקומו — סידור הדומה בהחלט ל„יום טיפול“ המונהג לגבי רכב — לפי פקודה...

ומה קורה לרכב כשמונעים ממנו את יום הטיפול? זה ידוע לכל: ניצול המכונה והבלאי שלה, יוגברו —

המדע - לפגיעה ולאבטחה

חיפושים אטומיים וכימיים

המכלול של אמצעי הפגיעה ה"חדשים" (אם כי לא אמצעי הנחנתה) נדלה ע"י צירוף האותיות "ABC" — לציון הלוחמות האטומיות, הביולוגיות והכימיות. כל אחת מאלו הגיעה, בתחומה היא, ליכולת כה עצומה ומחרידה, שהחיפושים הנוספים בכל השטח הזה מתנהלים עתה בשני כיוונים בעיקר: שילובי פגיעות ובקשת אמצעי מגן. צירוף הידיעות ה"כרונולוגיות" הקצרות שלהן מדגים נמצא בדברים זה של חיפושים קדחתניים אלה המתנהלים בשני המחנות הגדולים גסי-יחד.

מרח נגד גרעיני

מחוגי ה"התאגדות האמריקנית לביולוגיה-נסיונית" נמסר כי ניתן לחסן בפני השפעות הקרינה בעלי-חיים, ויתכן גם בני-אדם, באמצעות טיפול כימי שאינו מסוכן. ניסויים, שנערכו ביחס לבעלי-חיים, הוכיחו כי את "מנת" הקרינה, אשר הגוף מסוגל לקלוט ללא-אנוק, אפשר להגדיל פי-שלושה ואף פי-ארבעה — באם ניתן לפני זה הטיפול בתרכובות מסוימות, המגינות על הגוף בפני השפעות הקרינה.

ג.ק. - נגד קרינה

לפי העתונות-הצבאית האמריקנית מודגש בברה"מ המחקר בפיתוח חומרים-כימיים שיחלישו, או יסכלו כליל, את ההשפעה ההרסנית של הקרינה על גוף האדם. ידוע כי איזוטופים מאינים ("ionizing") תוקפים חלקים מסוימים בגוף — כגון הדם, העצמות או הבלוטות. סבורים כי יתכן שהקניית חומרים-כימיים מסוימים לגוף (כנראה בצורת גולות או בדומה — ולא בזריקות) תגן על חלקים אלה של הגוף מפני הינזקות עד שיורשו האיזוטופים מתוכו ע"י פעולת הגוף התקינה והטבעית. עתה מתנהלים ניסויים בבעלי-חיים על-מנת לקבוע את החומרים המקנים הגנה כזו בפני קרינה (למשל — הקרינה הנגרמת בעקבות פיצוץ-גרעיני).

הנשק המשולש

ידיעות בעתונות הצבאית האמריקנית מספרות על צירוף קטלני חדש, שטופח לדבריהן בברה"מ: תשלובת של חומרים רדיואקטיביים, חומרי מלחמה-כימית וחומרי מלחמה-ביולוגית. הללו שלובים יחד בתוך, "תא-תחמושת" אחד, שאפשר לשבצו לתוך פגזים ארטילריים, או מוקשי-קרקע, או פצצות-אוויריות. צירוף-החומרים הנ"ל עשוי להיות מופעל בצורת עשן, או אבקה, או ריטוס; והוא גורם לאנשים ולבעלי-חיים פגיעות, אשר כמעט שאינן ניתנות לאבחנה רפואית. החומר הכימי מביא לידי נקבים בעור, שדרכם חודרים לגוף נושאי-הפגיעה הביולוגיים. ואילו החומר הרדיואקטיבי מרפה את כושר-ההתגוננות הטבעי של הגוף ומגביר ע"י כך את מידת רגישותו לפגיעות מהסוגים האחרים — וצושה את ה"מחלה" של הנפגע נמרצת עוד יותר.

זרוע-הטילים האמריקנית בהתארגנותה

עם הסימנים להתלקחות מחודשת של מרוץ-ההודינות בין שני הענקים — ברה"מ וארה"ב — יש ענין רב בנתונים שנתפרסמו על תכנית מאמץ-החימוש האמריקני בתחום טילים בין-יבשתיים, כפי שהיא נקבעה זמן לא-רב לאחר עליית קנדי לנשיאות. התכנית מושתתת על ייצורם של ארבעה טילים ברה"מ: 3 של חילה-אוויר ואחד של ציה-מלחמה.

טילי חילה-אוויר הבין-יבשתיים

"אטלס". עם השלמת התכנית יעמדו במערך 132 טילים כאלה. זהו הטיפוס המוקדם-יותר של טיל אמריקני בין-יבשתי — ותחילה הוצבו משגריו בעמדות "בלתי-מחופות" (ראה הסקירה "קליעי ארה"ב — מה טיבם" ב"מערכות" חוב' קט"ן). במצב כזה יימצאו 60 מטילי "אטלס" — ואילו בשביל 72 נבנות מלכתחילה "עמדות-עומק", מחופות כהלכה. בסיסי-שיגור לטילי "אטלס" נמצאים במערבו ומר-כזו של מרחב ארה"ב: במדינות קליפורניה וושינגטון שבחוף האוקיינוס-השקט, ואיומינג שבפרייה-הסלעים ונברסקה וקנזאס שבמערב-התיכון.

"פיטאן". כל 126 הטילים מסוג זה (המאורגנים ב"14" "טייסות" בנות-תשעה) יוצבו במתקנים תת-קרקעיים. בתור הראשון נבנה-הוולך בשבילם בסיסי-רי ליד ליטל-רוק הידור עה שבארקנסו (בדרום מרכז ארה"ב).

"מיניטמן". הכונה היא ליצר כ-600 טילים כאלה, שיהיו מאורגנים ב"14" "טייסות", 30 עד 50 טיל בכ"א. 9 "טייסות" תקבלנה כניישיגור קבועים ונייחים (עד סוף 1962 יהיו כבר מוכנים בשבילם 150 "פיריירי") — ואילו 5 תוצבנה ברכבות, 10 רכבות לכל טייסת. יתכן שנוסף על "טילי רכבת" אלה תוצבנה מספר יחידות-מיניטמן על גבי כנים ניידים ממונעים (ראה בחוב' זו במדור "חידושי נשק וטכניקה"). מניחים כי הטילים הראשונים יהיו מוכנים לתפ-עול ב"1962, בסיסי-הירי הקבוע הראשון לטילי "מיניטמן" שבמדינת מונטנה; ואילו ב"1963 מקוים להפעיל בשירות את הרכבת הראשונה שתשמש ככנייניד לטילים.

במידה שתכנית זו תקוים ותוצא לפועל — יעמדו לרשות ארה"ב ב"1956 למעלה מ-850 טילים בין-יבשתיים: 132 מסוג "אטלס", 126 מסוג "פיטאן", ו"600 מיניטמן".

טיל-תתי-מימי של הצי

"פולריס". מספרם של טילים אלה יגיע ל-236, ב"21 צוללות מיוחדות-לכך. בשל היותם מוסתרים מתחת לפני-המים וניידים, תולים בהם תקוות רבות יותר למילוי תפקיד הרתעה (או, במקרה של מלחמה — לביצוע יעיל של הרעשה) מאשר בטילים אחרים בעלי טוח דומה, או אף ארוך-יותר ("טילים לטחי-ביניים", המוצבים בבסיסים קבועים וגלויים בבריטניה ובדרום-אירופה). טיל "פולריס" המשופר (A-2X), אשר שוכלל בזמן האחרון, הגיע לטוח 2500 ק"מ, והוא יהיה מוכן לתפעול החל מראשית 1962.

כוחות האויר וה"טיליה" הצרפתיים

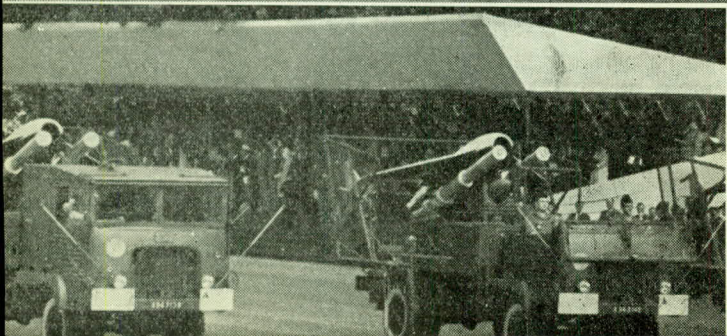
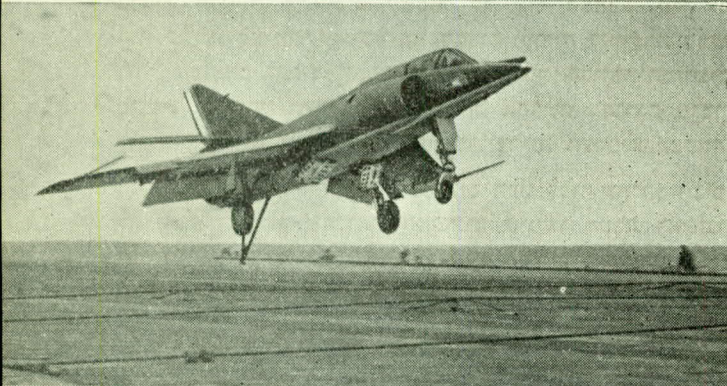
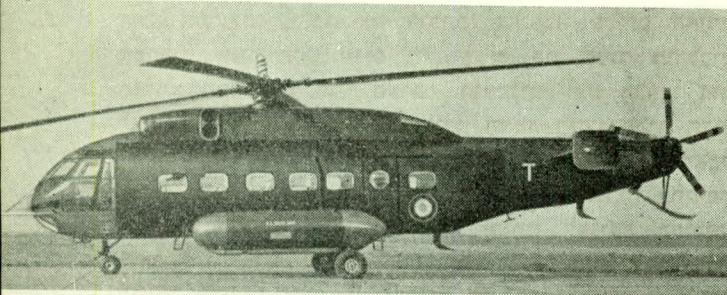
6 מיליון	לכלי-טיס אחרים —
827 מיליון	ההוצאה בתחום "אויירי-טהור" —
950 מיליון	למטעני-נפץ גרעיניים ומערכות הנחתה להם —
950 מיליון	ההוצאה בתחום "גרעיני-טילי" —
225 מיליון	לבניה ציית ופיתוח טילי-צי (כולל טילי-זוללות) —
225 מיליון	ההוצאה בתחום "גרעיני-טילי" בחלקו —
	לציוד לחיל-הצבא (בודאי כולל טילי
356 מיליון	קרקע-קרקע וקרקע-אוייר) —
356 מיליון	ההוצאה בתחום "טילי" בחלקו
	סה"כ הוצאות לפיתוח אמצעי-לחימה אויריים — 2,353 מיליון דולר

מלמעלה למטה:

ההליקופטר הרב-תכליתי "פראלון" SA-3200 — בעל 3 מנועים טורבוטאקא (200 כ"ס כל אחד)

"אטנדאר", מטוסי-הקרוב החדש של הצי, נוחת על סיפון נושאת-מטוסים. שים לב לוו הגדול המזדקר כלפי מטה; תפקידו להיאחד באחד מארבעת כבלי-העצירה

הטיל הסקטי קרקע-קרקע, "קאסאר" SE-4200, מוצב על גבי כלי-רכב

חיל-האוייר. לפי "תכנית ארבע-השנים" (1961—1964) לפיתוח כוחות תיה-המוזונים של צרפת מקבל חיל-האוייר הצרפתי סה"כ של 276 מטוסי-קרב חדישים — וכתוצאה יינצר בו — כמצופה — הרקע לכינון כוחי-ההלומה גרעיני ממש. המטוסים החדשים יהיו: 226 מטוסי-קרב "מיראז' III" ו-50 מטוסי-קרב-מפציצים "מיראז' IV" (מהירות אלה האחרונים — 2.2 מאך). מטוסי "מיראז' IV" יחומשו בטיילי אויר-אוייר "מאטרא", ובמשך הזמן גם בטיילי-גרעיני אויר-קרקע, המאפשר הרעשה-מן-האוייר מטוחים גדולים מאוד (מאות קילומטרים), הנמצאים מחוץ לטווחם של טילי-הגנה נ"מ. ראוי לציין כי לפי הידיעות המצויות ישאו המטוסים החדשים התקנים "נגד-מכ"מים". יתכן כי הללו הנם פרי המשך-פיתוחו של התקן-ה"הצדמה" האלקטרוני "קארסינוטרון", שעל קיומו נודע כבר לפני למעלה משנה.

מחקר-חלל מטאורולוגי. למחקר החלל הוקצו (ל-4 השנים) 26 מיליון דולר, וב-1961 כוללת התכנית כ-12 שילוחי-טילים לגבהים גדולים. רבים מאלה ייעשו באמצעותו של הטיל "ורוניק", שנורה לראשונה ב-1953, ובמרס 1959 נשא אתו לחלל את "מטען" המכשירים-המדעיים הראשון שלו. זהו טיל חדיש-לבי, בעל דלק נוזל, אשר את חודו ניתן להחזיר לאדמה, ולהשתמש בנתונים שנרשמו או נצטברו בתוכו. מיחסים לו סייגירום של 200 ק"מ לפחות.

ההליקופטרים. בתכנית-ארבע-השנים — הוספת 220 כלי-טיס "סביי כנף": 150 מן הדגם הקל "אלואט" ו-70 ההליקופטרים מסוג "פראלון" (שבחלקם נועדו לשימוש הצי). אוירית-הצי. תוספת מטוסי-הצי תכלול: 50 מטוסי-קרב "אטנדאר IV-M", בשביל נושאות-המטוסים — ו-27 מטוסים לסוירים מעל לים, מסוג "אטלנטיק-1150" (שנתקבלו גם כמטוסי-הקן למדינות-נאט"ו).

טיילים קרקע-אוייר. מתנהל פיתוחו הנוסף של הטיל הנ"מ "פארקא", אשר גרסתו, הנמצאת בשימוש כיום, הגיעה למהירות של 1.7 מאך וסייג-הרום שלה 25 אלף מטר, גם טוחה האלכסוני הוא כ-25 ק"מ. נראה שעתה עומדת בפיתוחה גירסת "פארקא" חדשה, אשר תגיע למהירות 3.0 מאך.

טיילי קרקע-קרקע. יוגדל בהרבה מספרם של הטיילים-הסקטיים מטיי פוס "קאסאר" ("Caisseur" — Sud-4200) — טילים-מונחים מסוג "סילוני-המגח", שטוחם כ-100 ק"מ ומהירות-השיוט שלהם 0.9 מאך. את משגר הטיל ניתן להציב במשאית או ברכב-זחלי. כיום ישנו לצבא-צרפת גדוד של טילי "קאסאר".

★

על משקלם-היחסי הרב (אפשר לומר — המכריע) של אמצעי-הלחימה האויריים — בצירוף מטעני-הנפץ ואמצעי-שיגור גרעיניים — בתכנית-הפיתוח ל-1961—1964 אפשר לעמוד בנקל מתוך התבוננות בתקציב-הפיתוח לארבע השנים (במיליונים של דולרים), מתוך הסה"כ של 2,358 מיליונים דולרים הוקצו: —

679 מיליון	לציוד ומחקר לחיל-האוייר —
142 מיליון	לציוד-אויירי לצי-המלחמה —

זרקור על המזרח התיכון

צבא קע"מ בעיני מפקדו

נאום מרשל עאמר בוט'ידת האיחוד-הלאומי

צבא קע"מ, יעודיו ההיסטוריים והשימותיו האסטרטגיות

למען ביצורו של השילוב הבינ-ערבי הנכסף, והגנת הלאומיות הערבית והחברה הדמוקרטית-סוציאליסטית-שיתופית, עומדים כוחות-המזוינים על המשמר, — מתוך אמונה מלאה במולדת הערבית והישענות על כושר גיוס-הפוטנציאל, המחזק אמונה זו שמביאה לנצחון.

כוחותיכם, החונים בגבולות קע"מ מקצה הצפון לקצה הדרום, מעריכים נכונה את חובתם שהטילה עליהם האומה הערבית. הכוחות-המזוינים של קע"מ היו תמיד מורכבים מחיילי המאבק העממי הערבי, הנאמנים לעם הערבי ולא לאימפריאליזם או לסוכן או רודן. הצבא המצרי היה חלוץ בהפיכה הלאומית בשנת 1952, ששימשה נקודת-מפנה במאבק הערבי. ואילו הצבא הסורי עמד על משמר סוריה בתקופה קשה, עת ריכוז האימפריאליזם כוחותיו לפגיעה בסוריה, בהיותה מקור-ההשראה של הלאומנות הערבית. עתה מתכבדים הכוחות המזוינים לשמור על פרי המאבק. פרי זה הוא קע"מ, שאיחדה בתוכה את מצרים וסוריה והפועלת למען גורל הערבים וכבוד האדם הערבי וקיומו. הכוחות-המזוינים מבינים כי עמם האדיר הטיל עליהם אחריות החורגת מגבולות ארצם, וחובה להגשים את הסולידריות הערבית המקווה. האויב מעריך את החשיבות שמייחס העם לכוחות-המזוינים. לא יפלא, איפוא, שהכוחות-המזוינים שימשו מטרה ראשונה לכל מזימה נגד האומה הערבית. קיום המונופול על הנשק — היתה המזימה הראשונה; ואילו ההתקפה המזוינת ב-1956

היתה האחרונה. התקפה זו, אשר מסמכיה פורסמו והופצו ברבים — מטרתה הראשונה היתה למגר את הצבא המצרי ולמנוע הקמת כוח צבאי ערבי פעיל במזרח-הים-התיכון. תכנית התקפה זו, על כל פרטיה, לא היתה אלא נסיון להצר את צעדי הכוחות-המזוינים שלנו ולהרוס את הפוטנציאל שלהם.

ואם גם נכשלה תכנית זו, הרי האויב לא יחדל מנסיונותיו ולא יאמר נואש. כן אין מכירת הנשק לישראל באחרונה — ובכלל זה טנקים, "צנטוריון" מבריטניה, ומטוסי-סילון, "מי-ראג" מצרפת — אלא המשך של אותו נסיון. ואם נבצר מהאויב להשיג כוחות-המזוינים בעת שריכוז כוחותיו והפנה אלינו את מהלומתו, הרי עדיין מנסה הוא להחליש את כוחותינו העומדים מול בסיסו, שכבש בלב המולדת הערבית וכינהו בשם "ישראל" — אך הנסיון החדש סופו להיכשל. אזרחים! כוחותיכם-המזוינים יוסיפו להיות הכוחות הצבאיים המנצחים, שיש להתחשב בהם באזור זה של העולם — ביבשה, בים ובאוויר. יהיו אשר יהיו מזימות האימפריאליזם, אנו נמצא תמיד את דרכנו לכות, הואיל וגמרנו-אומר לנצח. הכוחות-המזוינים של קע"מ ישארו נאמנים לתפקידם וישמרו על כושרם לביצוע תפקידם. כן ישארו הם בעמדותיהם שנקבעו להם ע"י האומה הערבית — כדי להלחם, יחד עם העם הערבי, אדונם ומפקדם, עד להגשמת התקווה הערבית לשחרר את אדמתם, עד אשר לא יונפו עוד על אדמה זו דגלים בלתי-ערביים.

כוחותיכם-המזוינים מבינים כי השתלשלות המאורעות תבטא

נאמר על פרוסיה של המאה ה'ח"ח: "יש מדינות, ולהן צבאות. פרוסיה — זהו צבא, אשר לו מדינה". מבחינה זו, לפחות — וספק אם מבחינות אחרות רבות! — ישנו דמיון בין קע"מ ופרוסיה ההיא. על-כן דברו של המשנה-לעבד-אנ-נאצר, המרשל עאמר, איננו רק דבר שליטי-הצבא, אלא גם מבע למגמות-יסוד כלליות. והן מענינות, כקו-אופי לתכונה המחשבתית, למושגים חברתיים, לאמצעי-ההיפנוזה כלפי ההמונים, המציינים את הכת החולשת על קע"מ. אך בראש-וראשונה, כמובן, רב הענין שבמושג-בניית-צבא שבדבריו אלה — אשר נאמרו לפני שנה בוועידה הראשונה של ה"איחוד הלאומי", המתמיר להיות ביטוי לדמוקרטיה-הפרלמנטרית במנגנון-הממשל הקע"מי, ואשר לא הפסידו אף כיום דבר מן האופייניות, והאקטואליות, שבהם.

בכל מיני צורות של התגרות — באשר האויב שממולנו, היינו האימפריאליזם והציונים, לא יחסוך מאמץ בנסיון לארוב לנו, אלא אס-כן נהיה דרוכים תמיד.

ראיתם כיצד באה ההתקפה הגלויה בשנת 1956. התקפה זו היתה נגד הקוים הקדמיים של גבולנו. וראיתם כיצד ניסה האויב לחדור לאדמות מפורזות, על-ידי הסתננות שעל-אחרי-שעל. כן ראיתם כיצד ניסה לחדור למימי נהרותינו, על-ידי נסיון להטית אפיק הירדן, ועקבתם אחרי תמרוניו שמטרתם להשתמש בנתיבינו הימיים כדי להשתחרר מהמצור שהוטל עליו. אך ההתקפה הגלויה נכשלה, והובסו הצבאות והציים שהשתתפו בהתקפה. כן קיבל עתה האויב את עונשו בנסיונו הבוגדני נגד קווינו הקדמיים. עקב הלקח שלמדו הכוחות הישראליים מצד הארמיה-הראשונה הסורית הגיעו הם למס-קנה כי הסתננותם תיתקל בעירנות ודריכות מצדנו. כן נוכח האויב בהחלטתם הנחושה של כוחות-המוזינים כי מימינו ישארו ערביים, כשם שתעלת סואץ תישאר ערבית. כן נוכח הוא כי עמנו מוכן לשפוך את דמו בעד המים שלנו, ומסוגל לסכל כל מזימה של האויב להשתמש בתעלת סואץ. יתר על כן, מסוגל הוא בסופר-שלב-דבר להשמיד את בסיסי ההת-קפה — ולהחזיר את הזכות השדודה.

אחדות המטרות הערביות, והעובדה כי העם הערבי במצרים וסוריה הבחין במזימות האימפריאליזם ובסכנת ישראל, הבי-או ב-1956 לחתימת הסכם ההגנה-הקיבוצית. ואמנם, כשבאה ההתקפה המשולשת על מצרים חש צבאה של סוריה להכנס למערכה, ללא התחשבות בתוצאות, מתוך אמונה כי מערכה אחת וגורל אחד לשתייהן. הצבא הסורי עמד בתוקף להכנס למע-רכה — אך מצאנו כי האינטרס מחייב אי-הסתבכות הכוחות הסוריים באותו זמן במערכה מחוץ לגבולות סוריה. שכן היינו בדעה כי השמירה על עצמאות סוריה ועל המצב הפני-מי בתוכה היא בעלת חשיבות עליונה במערכת הלאומיות הערבית. אולם, בכל זאת, פיצצו כוחות אלה את צנורות-הנפט העוברים דרך סוריה, דבר שהיה לו השפעה מרובה. אחד המאורעות החשובים היתה העזרה שהגישו הכוחות המצריים לכוחות הסוריים בסתו 1957, שאז עמדו בפעם הראשונה הקצין והחייל המצרי לצד אחיהם הסוריים, נגד האיום התור-כי. זו היתה התמונה שכנגד עיני הכוחות-המוזינים בכל-אחד משני החבלים לפני האיחוד. רוח זו, שהיתה מפעמת בקרב הכוחות-המוזינים לא היתה אלא ביטוי לרגשות העם. למעשה, איחוד הכוחות-המוזינים היה קיים עוד לפני הכרזת האיחוד המדיני. ואחרי-כן באה ההחלטה ההיסטורית של העם במצ-רים ובסוריה להקמת האיחוד וליסוד קע"מ — וע"י כך בוצעה התכנית המהפכנית הגדולה-ביותר בדרך לאיחוד הערבי. מנקודת-ראות צבאית היתה להחלטת האיחוד השפעה מרחי-קה-לכת, באשר התאחדו כוחות-המוזינים העומדים מול ישראל. כן התאחדו מפקדותיהם ותכניותיהם, הוכפלו הכוחות המוזינים הערביים והתאפשר לכוחות בשני חלקי קע"מ חופש הפעולה התמרון — דבר שגרם להגברת המאמץ המלחמתי של ישראל, הביא לכך שכוחות-התוקפנות יצטרכו לפעול בשתי חזיתות בעת ובעונה אחת. האיחוד הטיל על מפקדת כוחות-המוזינים משימות חדשות וחייב אותנו להשיג לאר-מיה-הראשונה עצמאות בשטח השירותים והמנהלה, ולהמציא

בסיסים ימיים ואויריים מתאימים כדי לשמור על חופש התמ-רון בין שני החבלים.

השלמת איחוד כוחותינו הימיים והכשרת הצי-הימי שלנו, בכלל זה הצוללות המוכנות כבר כולן ליציאה למבצע-ימל-חמה, איפשרו לנו לחלוש על אזור המזרח-התיכון — כשם שאיפשרו לצי שלנו לפעול מבסיסיו שבחופי החבל הצפוני והחבל הדרומי במלוא הגמישות והכושר. כן הושלם מיווג כוחות-האוויר והצנחנים בפיקוד משותף. והיה צורך להחזיר את שיווי המשקל בכוחות הארמיה-הראשונה, ולחזקה ע"י כוח-אווירי ויחידות-ארטילריה ובכלל זה ארטילריה נ"מ. מפקדת הארמיה-הראשונה עשתה מאמצים גדולים להגשמת מטרה זו, והפעולה הסתיימה במהירות ובכשרון רב. עקב זאת החלו כוחות-האוויר לפעול מהבסיסים האויריים בשני החבלים במלוא הגמישות והכושר, ולחלוש על המרחב האווירי של קע"מ. כוחותינו המאוחדים לא זו בלבד שמהוים איום על ישראל אלא הם משמשים גורם-ש-ל-נצחון לערבים בכללם. דבר זה בלט בתמיכתנו להפיכה בעיראק, 14.7.58, כשהכריז עבד-א-נאצר כי כל התקפה על עיראק כמוה כהתקפה על קע"מ. כוחות קע"מ עמדו לצד הכוחות העיראקיים והצליחו, בזכות גמישותם שהושגה אחרי האיחוד, לשלוח מטוסי-קרב לבסיס חבאניה שבעיראק, כדי לפעול לצד כוחות-האוויר של עיראק. כוחות-היבשה שלנו שימשו תגבורת לכוחות העירא-קיים בנשק, בציוד ובכוח-אדם. כן הועמדו שירותי הכוחות המוזינים של קע"מ לרשותה המלאה של עיראק.

בנין הכוח הצבאי

לנוכח התוקפנות המשולשת של שנת 1956, נעשה מאמץ עליון כדי לחמש את הכוחות-המוזינים המצריים בד-בבד עם כוחות הצבא הסורי. ברם, ההבדל בין סוריה למצרים, והק-מתה של קע"מ, הביאו בעקבותיהם הגברת הדרישות של מפקדות הכוחות-המוזינים. היה הכרח ללכת בעקבות ההת-פתחות הצבאית, ולפתח דוקטרינות חדשות, אשר יתאימו למצב ולאורח-המבצעים שלנו. על-כן עובדה מיד לאחר האיחוד תכנית שמגמתה היתה לארגן ולחמש את כוחותינו ולהקנות להם אימון צבאי חדש. השלב המכריע התגשם במשך השנים הללו: המנגנון של מפקדות הכוחות-המוזינים אורגן מחדש, והמפקדה-הכללית הושתתה על בסיס חדש, שיבטיח ביצוע ושליטה במצב. כן אורגנו מחדש העוצבות של כוחות היבשה, הים והאוויר, וכן הוגברו כוחות-המחץ, כדי לשמור על גבולותינו ועל המרחב האווירי והימי שלנו. באותו פרק-זמן נמשך המאמץ לבנית מנגנון-ההגנה שלנו, במגמה להבטיח את מרכז קע"מ בפני כל מבצע אוירי. רש-תות ההתראה וההכונה שופרו, וכן הוטבו אמצעי הקשר. למטרה זו הוכנסו לשימוש המכשירים החדשים ביותר, בעלי טוח ארוך — דבר שסייע לגלות מטרות אויב כבר ממרחקים. למטוסי-הקרב שלנו היה תפקיד רב בהדיפת כל תוקפנות, והם הצליחו לעמוד בפני האויב עוד לפני התקרבות הסכנה. הדבר התבלט בכל המקרים שהישראלים ניסו לפגוע בתחום האווירי של קע"מ. מטוסי-הקרב של קע"מ עמדו בפני המטר-סים הישראליים והצליחו לפגוע באויב בכל קרב אוירי שהתפתח מעל החבל הדרומי או הצפוני. אין ספק שקרבות

מדעי. בד"בכד עם זה הוקמה בקולג' מחלקה לימיה מסחרית. גוסף לקציני ימית-מלחמה מסיימים שם את חוק לימודיהם קציני ימית-הסוחר, ומהנדסים לעניני ימיה מסחרית. כן הושקעו מאמצים עליונים לכוון את קולג' העופה על יסודות חדישים ביותר, במטרה לעמוד בדרישות ההרחבה וההתפתחות המתמידה והולכת של חיל-האוויר. לאור הדרישות של הכוחות המזוינים הגדלים והולכים, ומתוך ההתחשבות בבחינה הטכנית, הוקם הקולג' הטכני-הצבאי — כדי שיכשיר את הקצינים הטכניים והמהנדסים ובעלי המקצועות השונים. באותו זמן דאגה קע"מ גם לתיעוש המדינה.

מוסדות-הלימוד והקולג'ים הצבאיים בשני חבלי קע"מ אורגנו וחולקו מחדש והואחדו הלימודים הצבאיים בהם. במשך שנה זו ייפתח בחבל הסורי המכון לקצינים בכירים, אשר יכשיר קצינים משני חבלי קע"מ.

אשר לקולג' לקציני-מטה, הרי הוכנסו שינויים רבים ועיקריים בכל הנוגע לשיטת בחירת המועמדים לקולג' זה. עתה חייב כל קצין לעבור — לפני קבלתו לקולג' — מספר בחינות מדעיות, גופניות ופסיכולוגיות קשות-ביותר. כן נבדקה מחדש תכנית-הלימודים, והושם הדגש בלימוד המעשי. הקולג' הפך למוסד המכשיר לקע"מ קצינים מצוינים, המיועדים למלא תפקידי מטה. אני שמח לציין כי בקולג'ים הצבאיים של קע"מ ישנם קצינים חניכים ממדינות ערביות וממדינות אפריקאניות. הכוחות-המזוינים זקוקים כיום ליותר בעלי-מקצוע וטכנאים בחילות השונים, בשביל להפעיל את הציוד החדיש ולהחזיקו. לנוכח העובדה שהסקטור האזרחי אינו מסוגל היום לספק לכוחות-המזוינים את צרכיהם, הקימו מר"כזיהכשרה מקצועית, אליהם יתקבלו חניכים ברמת-ידיעות שונה. החל בכתות-המשך שלאחר בי"ס עממי וגמור בבוגרי בית-ספר תיכון. חניכים אלה עוסקים ב-130 מקצוע בקרוב. מחנות-החניכים האלה מופנים למציאת פתרון למחסור בפורעלים המקצועיים, הדרושים לתכניות-הפיתוח הכלכליות של קע"מ.

תחזוקת הכוחות-המזוינים

בקרב ייהפכו מרכזי-הדרכה אלה לנקודת-מוצא לפיתוח מוסדות ההדרכה בשני הסקטורים, הצבאי והאזרחי — כדי לעמוד בפני הדרישות של ההגנה והתיעוש גם יחד. קע"מ השקיעה את כל מאמציה כדי להבטיח את הקמתו וקיומו של מנגנון טכני זה, תוך שיתוף-פעולה עם הקולג' הצבאי וברשותם של גורמים שבתוך קע"מ ומחוצה לה. משלחות-מדע נשלחו כדי לחפש ולבדוק אפשרויות של העסקת פרופסורים גדולים. אלוהים עזר לנו לספק לכוחות-המזוינים כלי-מלחמה חדישים, דבר שהביא בעקבותיו את הדרישה למצוא את הכוחות הנחוצים להחזקתם של כלים אלה ולהפעלתם על הצד הטוב ביותר. בתור מדינה צעירה, עלינו לשמור על ציודנו במצב תקין, ולדאוג שיהיה שמיש למשך פרקי-זמן ממושכים, בהתאם לדוקטרינות ולשיטות הטקטיות החדישות. אי-לואה, דאגנו להקים לכוחות-המזוינים בתי-מלאכה בקנה-מידה רחב, שלא היה דוגמתו בעבר, וסיפקנו את המכשירים החדישים ביותר כדי להחזיק ציוד זה במצב טוב ותקין. כן דאגה קע"מ לייצר את רוב חלקי-החילוף והציוד העיקרי

אלו הוכיחו בעליל את כשרון הטייס הערבי, על אף העובדה שישראל השתמשה בכל מקרה במטוסי-הקרב הצרפתיים החדישים ביותר. בכל הקרבות הטילה ישראל מטוסים רבים, ברם כשרונות הטייס הערבי, והחלטתו הנחושה ורמתו הגבוהה בקרב, הביאו תמיד נצחון לקע"מ.

תאמץ ההדרכה והאימונים

אשר לשטח ההדרכה, הרי השקיעו בכך הכוחות הערביים תאמץ ממושך יומם ולילה, בתנאים הדומים לקרב ממשי וחדיש, בהשתמשם בתחמושת חיה. מאמצים אלה תורגמו לשפת המעשים בקרב כפר-תואפיק. כן בלטו מאמצים אלה כאשר ניתנה, בעקבות קרב תואפיק, הפקודה למספר עוצבות לנוע לעבר סיני, לעמוד הכן ולהכנס מיד למערכה ברגע שתבוצע תוקפנות נגד החבל הצפוני. המהירות המכסימלית של התנועה, הארגון המשובח ושיטות הלחימה המעולות נתנו את אותותיהם. קע"מ הקדישה תשומת-לב יתרה ללימודים הצבאיים, ועל כן עיבדה היא תכנית לימודים לכל אנשי הכוחות-המזוינים, על דרגותיהם השונות. היא שיגרה משלחות-לימודים בקנה-מידה רחב ולמספר רב של מדינות ידידותיות.

הקולג' הצבאי

יתרה מזו, קע"מ דאגה ליצור דור מוכשר של קצינים. היא דאגה למוסדות להכשרת הקצינים-החניכים — הקולג' הצבאי, כולל שדות האימונים והמעבדות שם, הגיע לשיא השלימות.

קצין מאחת הארצות האפרו-אסיאתיות — לומד בקולג' הימי

כך קיים כיום בקע"מ המוסד הצבאי הגדול ביותר במזרח-התיכון, אשר לקולג' הימי, הרי הוקדשה תשומת לב להרמת רמתו המדעית והטכנית. לאור זאת הוקמו בו מעבדות לחקר

חוק בענין תנאי-השירות וההעלאה לקצינים המשרתים בכר חות-המזוינים; וחוק בענין פנסיה, פיצויים, ביטוח ותגמולים לקצינים אלה. חוקים אלה נוסחו בצורה שתבטיח את עתידם של הקצינים ותעודד אותם לעבוד וליצור.

בקשר להעלאות-בדרגה לקצינים, נקבעו עקרונות וכן מדיניות קבועה-מראש בענין הכשרה ומבחנים, שיחולו על כל פרט

יחידת "אלדאסקה" (קומנדו) במצעד

בהתאם לדרגתו. וכתוצאה יעלה בידנו להבטיח כי אמנם נמנה לתפקידי הפיקוד קצינים בעלי רמה גבוהה ויכולת צבאית. כן הוצא חוק בענין ארגון שירותם, והעלאות-בדרגה של תת-קצינים, רבי-סמלים, מש"קים וחיילים המשרתים בכוחות המזוינים.

בחוקים אלה התחשבנו במבחנים כגורם העיקרי להעלאה בדרגה, לגבי כל דרגות המש"קים ורבי-הסמלים. יצוין כי לקבוצות הללו לא היו לפני כן תקנות פנסיה, שתאפשרנה חיים של כבוד לאחר סיום תפקידם, או לאחר פציעתם במשך השירות או בגללו.

בכדי להסדיר את מצבו של תושב העובר ממחוזו למחוז אחר במדינה, וכדי לאפשר לתושבים למלא ללא-קושי חובתם הלאומית בשירות הצבאי — פורסם חוק הנוגע להוצאת פנקס השירות-הצבאי לכל תושב, והקובע את הגורם המטפל בתושב בסביבת מגוריו בפועל, מקום שם הוצא לו פנקס-הזהוי — ולא במקום לידתו.

כפרי-הגבול החדשים

ועזרת הצבא לפיתוח המדינה

אני מדגיש כי הכוחות-המזוינים בקע"מ הם יסוד מיסודות העם, הנובע ממנו וחוזר אליו, והם תמיד פועלים בשירותו, והשתתפותם במילוי צרכי הסקטור האזרחי היא חובה, כל עוד אינה נוגדת את החובות הצבאיות.

אנו מאמינים שחובת הכוחות-המזוינים היא לשרת את העם בכל השטחים. הכוחות המזוינים הגישו במידת יכולתם, סיוע רב במובן זה בשני חבלי קע"מ. ואני שמח להזכיר אחדים ממעשים אלה:

בחבל הסורי הוקמו הכפרים הקדמיים בקו-ההגנה, וכן בתי-ספר ובתי-חולים המשמשים את התושבים שם — כדי שלכם

הדרושים לה — דבר שיחסוך למדינה מטבע קשה. במסגרת תכנית זו יוקמו בתי-מלאכה מסוג זה בשביל כוחות היס, היבשה והאוויר — וביחוד ובעיקר למטוסי-סילון — עד שתגיע קע"מ לאוטרכיה בשטח זה.

כוחות המילואים, ה"משורי-הלאומי"

וכוחות, המאבק-העממי

קע"מ דואגת גם להעלות את רמת כוחות-המילואים, המשמרי-הלאומי וכוחות-המאבק-העממי. ננקטו כל האמצעים לארגן כוחות אלה ולהדריכם לפי הנדרש, כך שיהיו מוכנים לכל משימה שיטילו עליהם. יש לציין בסיפוק רב כי הנסיונות לקריאת אנשי-מילואים באזורים השונים עלו יפה, דבר המעיד על רוח והכרה גבוהה אצל בני-העם. ראוי לציין כי כוחות המשמר-הלאומי בחבל המצרי אורגנו-מחדש, על מנת להבטיח גמישות וחסכון בהוצאות. על-כן הוקמו מרכזים קבועים ומחנות-הדרכה ניידים. כן אורגנו-מחדש כוחות "המאבק-העממי" בחבל הסורי על יסודות נוכחיים, כדי שיוכלו למלא את חובתם בשיתוף-פעולה עם הכוחות-המזוינים. ראוי לציין בסיפוק את שיתוף-הפעולה ההדוק שהכוחות-המזוינים זכו לו מצד החוגים הממשלתיים האזרחיים במדינה. כן יש לציין בסיפוק את הקמת קולג' קציני-המילואים, אשר יכשיר את הקצינים הדרושים לחיל-המילואים — בדומה למפעלו של הקולג' הצבאי לגבי הצבא הסדיר. במוסד זה הותוותה מדיניות לטוח-ארוך להכשרת החניכים, והועמדו לרשותו כל האפשרויות למימוש מטרה זו. זו הפעם הראשונה שפורסם חוק לשירות קציני-המילואים, ובו דאגה להבטחת רמתם הצבאית, וכוונתיהם ותפקידיהם האזרחיים, בקביעת פיצויים ופנסיות במקרה של מות, פגיעה או נכות תוך תקופת קריאתם לשירות הצבאי, בדיוק כמו לגבי הקצינים הסדירים.

הכשרת הנוער

לתפקידים הצבאיים בעתיד

כדי להפיץ את הרוח הצבאית ולחזקה, ועל-מנת לאפשר לנוער להצטרף לכוחות-הצבא, הוצא צו על אימוני-הפרט הצבאי כמקצוע-עיקרי בשלב-הלימוד התיכוני, וכן בבת"ס מקצועיים-תיכוניים. צו זה יקיף בנות ובנים כאחד. אימונים אלה הצליחו ביותר, והוקמה יחידת צנחנים מתלמידי בתי-ספר תיכוניים. כן הוחלט כי נוהל אימוני-הפרט יקיום גם באוניברסיטאות ובתי"ס גבוהים, החל משנת-הלימודים הבאה. כן השתתפו הכוחות-המזוינים בטיפול בנוער והכנת דור ער, הרחוק מסטיות, שיוכל לבצע את משימתו במפעלי-הבניה. הכוחות-המזוינים הגישו עזרה למשרד-החינוך-והתרבות להקמת מחנות-קיץ למספר גדול של תלמידים ותלמידות וציידו את המחנות במכשירי-אימון, נשק ותחמושת ממחסניהם. כן סיפקו למחנות קצינים וחוגרים שיפקחו על ביצוע האימונים.

תנאי השירות

למען שמור על רמה גבוהה בסגל הפיקודי של הכוחות-המזוינים, וכאות הערכה לאנשי כוחות אלה, הצלחנו להוציא את החוקים דלהלן, הדנים בעניני שירות והעלאה-בדרגה:

לשכה להכוונה-מקצועית, בכדי להקל על הנחית הלוחמים-הותיקים הלומדים במרכזי-ההדרכה-המקצועית שליד הכוחות-המזוינים. הכוחות המזוינים דאגו למוסד זה, לסניפיו ולשאר המוסדות הכפופים אליו; הם סיפקו לו רופאים, מומחים ואנשי-מנהלה מבין אנשי-הצבא. בשנה הבאה (1961/62) ייחנך באל-מעאדי*** בית-חולים בשביל אנשי הכוחות-המזוינים. בית-חולים זה יהיה הגדול והחדש ביותר מסוגו, הוא יכלול ענפי החירורגיה השונים ויפעל לפי השיטות החד-דישות ביותר בהן משתמשים בארצות אחרות. הוא יכלול במיוחד מחלקה לניתוחי מוח ועצבים, שתהיה הראשונה במינה במזרח-התיכון. כעת מתכוננים להכשיר רופאים ומומחים הדרושים למחלקות בית-החולים הזה, אשר יהיה פתוח לאנשי הכוחות-המזוינים וגם לעם.

הצבא ופיתוח המדבר - תכנית-חומש לסיני

משרד-המלחמה ראה חובה לעצמו להקדיש תשומת-לב מיוחדת לשטח המדברי, והוא נטל על עצמו את התפקיד של פיתוח המדבר וניצול מקורותיו הטבעיים. רשות-הפיתוח-לשטח המדברי ערכה את הסקר הדרוש, ואחרי-כן החלה בבני-צוץ תכניות-הענק הללו למעשה - דבר שתהיה לו השפעה חשובה על חיינו הכלכליים.

המשרד הקדיש תשומת-לב מיוחדת למדבר סיני בשל חשיבותו הצבאית, וכן כדי שפיתוחו יושתת על בסיס אשר ישרת את כל צרכי האסטרטגיה והכלכלה; ונקבעה לצורך זה תכנית, במסגרת תכנית-החומש.

התעשייה הצבאית

צבאנו סבל בעבר מקשיים בהשגת תחמושת ונשק, והיה חסר את הנשק והתחמושת הנחוצים להגנה על המולדת הערבית. נציין את מה שאירע במלחמת-פלשתינה, כאשר חיילינו הגיי-בורים עמדו לא בפני האויב בלבד, אלא גם בפני בגידות ובפני ספסרי-המלחמה. התחמושת היתה קלוקלת והתפוצצה בקרב שורות גיבורינו, מבלי לפגוע באויבים. זה היה מצב שלמדנו ממנו לקח.

החרושת המלחמתית הופנתה להבטחת נשק ותחמושת טובים לצבאנו ולחיסול מדיניות-הזכויות הנקוטה ע"י האימפריאליזם. היא מייצרת עתה תחמושת לנשק-קל ותחמושת נ"מ, וכן כלי-נשק-קל, חומרי-גלם מתכתיים וחומרי-נפץ.

הייצור הגיע לרמה גבוהה של טיב ואפשר להשוותו לתוצרת המעולה של ארצות ותיקות בשטח התעשייה. החייל של קצ"מ נעשה בוטח בנשקו ומאמין בתחמושתו. המהנדסים הערביים תכננו את הרובה-האבטומטי החדש, והפעלים הערביים יצרו אותו. הנסיון עלה יפה, והוכיח עליונות על נשק דומה של תעשיית-חוץ. התכנית שנקבעה לייצור-מלחמתי אינה מצטמת צמת בנשק-קל בלבד אלא מכוננת גם לנשק וציוד כבדים. כבר הוחל בייצור רכבי-שריון שיעבור מבחנו בימים הקרו-

יהיה סמוך-ובטוח לגבי עתידם וחייהם. הכוחות-המזוינים השתתפו ביחד עם המיניסטריונים השונים במספר תכניות-פיתוח חיוניות, כגון שאיבת מים לצרכי השקיה במספר אזורים, סלילת כבישים, הקמת גשרים ובפרט באזור-החזית - דבר המסייע ומעודד את החיים הכלכליים והחברתיים. את ביצוע מפעל כסות-החורף בחבל הסורי יש לזקוף לזכותה של הארמיה-הראשונה, וכן את השתתפות העם ומידת הענותו למפעל זה. המפעל הקיף אזורים שונים בחבל, וראוי לציין את אחת הפעולות העיקריות של המפעל - והיא הקמת מוסד לטיפול בבני החללים, השואף להעלות את הרמה של תושבי אזורי הגבול מבחינה חומרית ומוסרית. תרבותית וחברתית - וללמד בני החללים מקצועות שיבססו אותם בתור אזרחים פרודוקטיביים. כן הוקם מרכז חברתי בחזית הדרום-מערבית (חזית סוריה מול ישראל), אשר מגיש שירותים שונים בשטח הבריאות, החברה, החקלאות וההשכלה לטובת תושבי אזור זה.

אשר לחבל המצרי, השתתפה מנהלת חיל-ההנדסה בהקמת מספר קוי מסילות-ברזל שם - וגם בתכנון מסילות-הברזל בחבל הסורי. סדנאות-ההנדסה סייעו לגורמים האזרחיים השונים, למשל בהתקנת קרונות-דואר גרורי-מכונית ומשרדי-דואר ניידים. מחלקת-המדידות הצבאית השתתפה בקידום הפיתוח התעשייתי, והיא נענתה לבקשות הסקטור האזרחי לגלות אוצרות-טבע ומחצבים במדינה. היא העמידה את מומחיותה לרשות העניין, בהיותה הגורם היחידי במזרח-הערבי שמוסגל להכין מפות באמצעים חדישים, בצורה הנחוצה לחברות ולמוסדות העוסקים בחיפוש אחר אוצרות ומחצבים. כן ביצעה המחלקה צילומים מן-האוויר באזור העתיקות שב-נוביה*, וסייעה למשרד החקלאות בביצוע ניסויים להפקת ידיעות, באמצעות צילום-אווירי, לצורך חקלאי. כן עיבדה היא מפות מצולמות של אזור שקע אל-קטארה, וכן מפות מתארים (קונטורים) לאזור עין-מוסא**, שנועד להפקת פחם. כן תכננה המחלקה תכניות לעיבוד מפות של תצלומי-אוויר, כדי להשתמש בהן לצורך התכנון הכפרי; בין אלה - מפות הדרושות לקביעת האדמות שרוצים להכשירן במסגרת תכנית הקמת הסכרה-גבוהה. המחלקה לענייני מלחמה-כימית תיאמה את פעולותיה עם הגורמים האזרחיים כדי להבטיח את ההגנה על חיי התושבים מן ההשפעה ההרסנית של הקרינה האטומית. כן השתתפו טייסות חיל-האוויר בחיפוש אחר חמרי-גלם אטומיים, במלחמה במזיקים בחקלאות ובסיוע למשרד הפנים בגילוי מבריחי סמים-משכרים וכו'.

טיפול בותיקי צבא ומלחמה

אשר לאגודת הלוחמים הותיקים ונפגעי-המלחמה, הרי הגשנו לה את כל העזרה האפשרית בכדי שתוכל לבצע את משימתה בצורה הטובה ביותר. אחת התופעות החשובות בפיתוח פעולתה היא הקמת איחוד ערבי שכולל את כל אגודות הלוחמים-הותיקים בדמשק, חלב והחבל-המצרי. פעולה אחרת היא הקמת ביח"ר לייצור גפיים מלאכותיות (ראשון מסוגו במזרח-הת), שצויד במכונות החדישות ביותר ובטכנאים מומחים. תכנית ההרחבה כללה כמירכץ מרכז להכשרה מקצועית שאליו צורפו מומחים לריפוי-בעיסוק. אל המרכז צורפה

* הצפוי להצפה עם הקמת סכר-אסואן. - המער.
** בדרום מערב סיני. - המער.
*** אחד מפברברי קהיר.

בים וייקרא בשם „וליד“. זהו נושא גייסות, הדומה בכוחו ובחוקו לכלים דומים בעלי הרמה הטובה ביותר בעולם.

ערך הייצור-המלחמתי של התעשייה הגיעה ל-16 מיליון ל"מ, פרט למה שנשלח למדינות ידידות. אשר לייצור מטוסים, מייצרת החרו"ש של שלנו מטוסים דר-מנועים, ומאז שנתיים הוחל בשלב חדש — ייצור מטוסי סילון. תכנית זו הצליחה מאוד, כאשר טס לראשונה מטוס-האימון הסילוני של קע"מ, ששמו „אל-קאהרה“. תוצרת המפעלים החדשים אינה מצטמצמת בייצור מלחמתי גרידא, והם מייצרים גם לצרי-כת השוק האזרחי בנצלם את עודף פוטנציאל-

התפוקה שלהם. דבר זה מוסיף רוח וייצור למדינה.

בזמן ההתקפה המשולשת ב-1956, ובזמן המצור הכלכלי, סיפקה החרושת המלחמתית שלנו לצריכה המקומית חלק מחלקי-החילוף, חומרי-הנפץ וחומרי-הגלם הדרושים.

תפוקת המפעלים המלחמתיים לצריכה-האזרחית תתרחב בהדרגה ותהווה חלק בתכנית התיעוש. מספר המפעלים החדשים, המייצרים לצריכה האזרחית, מגיע ל-22; והם עלו כ-16.5 מיליון ל"מ. הערך השנתי של ייצור זה מגיע ל-13.5 מיליון ל"מ. כעבור שנתיים תהיה מרבית הייצור מכוונת לצריכה אזרחית; והחשוב שבמוצרים — מנועי „דיזל“, על כל סוגייהם, והם טובים לכל שטחי התעשייה וכגנרטורים. כיום מעיינים המפעלים בתכניות חדשות, שתעלינה כ-6 מיליון ל"מ — אשר יתנו תוצרת שנתיית בסכום של 4.5 מיליון ל"מ.

ישראל והאימפריאליזם

ישראל התקיפה אותנו ב-1956, והיא לא היתה מעיזה לעשות זאת לבדה, בלי קנוניה עם מדינות האימפריאליזם, והשתתפותם הפעילה בפעולה זו באותו זמן. תכלית ההתקפה היתה לחסל את כוחות-המזוינים — ואת בעיית פלשתינה. אולם כוחות ישראל לא השיגו נצחון כל-שהוא על כוחותינו והם נכשלו בהתקפתם, מ-29.10.56 ועד 2.11.56 — כאשר פורסמו הוראות לכוחותינו לסגת משם, ולתקוף את כוחות האימפריאליזם*. והאמת ההיסטורית — שאין עליה עוררין — היא שאף חייל ישראלי לא הניח כף רגלו על אדמת מוצבינו כאשר היו כוחותינו בתוכם.

* הכונה — לאזור פורט-סעיד. — המערב.

כאשר הרגישה ישראל כי כוחות-המחץ של קע"מ, הכוללים שריון ורגלים, נמצאים בדרכם להשמדת כוחותיה הכוללים — פנתה בחרדה להתערבות הכוחות-המזוינים של האימפריאליזם, כדי להצילה מגורלה הנחרץ. ולוא התעכבה ההתערבות של כוחות האימפריאליזם, היינו מוחצים את כוחות ישראל במשך 48 שעות מאז התחילו כוחותינו, כוחות-המחץ של קע"מ, להתקרב אל כוחות ישראל. היות וידענו ששאיפותיה של ישראל אין להן גבול, כי היא מתקימת על מדיניות תוקפנית, בשאפה להשיג נצחונות חומריים ורוחניים על חשבון הערבים, בשיתוף-פעולה עם האימפריאליזם — היינו מוכרחים לחזק את כוחותינו המזוינים, ולהגיע לרמה אשר תבטיח כי נוכל להדוף כל תוקפנות — ואפילו להדפה לתוך לב ישראל עצמה. כוחותינו, אשר הדפו את התוקפנות של שנת 1956, מצטיינים כיום בכוח-מחץ ובדריכות רבה לתנועה ולקרב, אף בתנאים הקשים ביותר. כוחות קע"מ חזקים כיום פי-כמה מאשר היו בשנת 1956. הם השלימו את ההכנות להדיפת התוקפן — בכל זמן, ובתקיפות. כוחותינו נחלו נצחון גדול בזירה המחשבתית והרוחנית. אנשי הכוחות-המזוינים לחמו זה לצד זה בזמן התוקפנות המשולשת. דם רב של בני פורט-סעיד נשפך. חיילי החבל הסורי שפכו אף הם את דמם. אותו דם זורם בעורקיהם של בני סוריה ומצרים. וקע"מ איחדה אותם למען השלום, הלאומיות הערבית, והסוציאליזם הדמוקרטי השיתופי.

כיום פועלים הכוחות-המזוינים במסגרת אחת, כדי לשרת את העם ולהגן בחירויות-נפש על קיומו. זוהי הסיסמה, וכן החובה הקדושה, שאנו מאמינים בה. כוחותינו יהיו תמיד הראשונים במאבקנו הקדוש, למען החופש ולמען זכויות הערבים שנשדדו.

משבר פווייט

ב־25 ביוני 1916 הציג ראש ממשלת עיראק, הגנרל עבד־אל־כרים קאסם, בצורה חריפה ביותר את הטענה כי כוויית היא חלק אינטגרלי של עיראק („נפה במחוז בצרה”) — יחד עם הדרישה לסיפוחה לאלתר. „אם לא יקבל שליט כוויית את המינוי של מושל נפה, המוצע לו”, הכריז קאסם, „ייחשב כמורד וייענש בכל חומר הדין”. קאסם ביסס את תביעתו בטיעונים היסטוריים מלפני מלחמת־העולם הראשונה.

בין מניעיו של קאסם תפס, כנראה, מקום ראשון הצורך להפגין לקראת יום־ההפיכה (14 ביולי), הצלחה שתרום את יוקרתו — אשר ניוזקה קשות בשנה האחרונה. אין ספק כי הוא מאמין בקבילותם (“acceptability”) של הטיעונים ההיסטוריים שהציג. אפשר כי רצה להקדים את העליה הצפויה בפעילותה החתרנית של קע״מ בכוויית. הרגע נראה לו נוח — בין סיום חוזה־החסות הישן עם בריטניה לבין קבלתה של כוויית לליגה־הערבית ולא״מ. אין ספק שלא העריך נכונה את התגובה, לה זכו דבריו.

הצהרתו, שלכאורה היתה הכרזת מלחמה על שכנה שלוה, עוררה בהלה בעולם כולו — ובעולם הערבי בפרט. שליט כוויית פנה בזעקה לעזרה אל בריטניה (בהתאם להסכם־הידידות החדש בין שתי המדינות) ואל הליגה־הערבית, ותבע את קבלתה המידית של כוויית לא״מ. בשלב זה לא מצא קאסם כל אוהד לתביעתו. **בריטניה** מיהרה להכריז על החלטתה לכבד את הסכמה עם כוויית והחלה בשיגור כוחות חזקים לנסיכות. **סעודיה** הפליגה בהצהרות סוליי־דריות (תוך הדגשה, דר־משמעית במקצת, כי „סעודיה וכוויית הן מדינה אחת!”), ושלחה את הרמטכ״ל שלה לכוויית „לתיאום ההגנה”, בתוספת כוחות־צבא סמליים. **קע״מ** הגיבה בגילוי־דעת שקול־היטב, על כי היא מתנגדת ל„סיפוח המבוטס על איומים” — אם כי היא מצדדת ב„איי־חודים המבוטסים על רצון ההמונים” (ברמזה, כי „רצון ההמונים” עשוי לפעול למען קע״מ — אך לא למען עיראק). **תוניסיה**, בת־בריתו הנאמנה של קאסם בזירה הבינערבית בכל תעתועי ששת החודשים האחרונים, הוקיעה את הדרישה ואת הצורה שבה הוגשה. **הודו, ארה״ב** — ולפליאת רבים אף **סינ־העממית** — הכריזו כי הן מכירות בריבונות כוויית. **בריה״מ** שתקה בשלב זה; וחוסייין מלך **ירדן** הסתפק בהודעה סתמית, מחשש פן ירגיז את קאסם, שבו הוא תולה תקוות בתור בן־ברית נגד עבד־אנ־נאצר.

שלב הבהלה נמשך כשבוע ימים. תוך תקופה זו נתברר כי אין, ולא היו, לקאסם כל כונות להגשים את איומיו בכוח־

הזרוע; כי צבא עיראק לא יצא משגרתו כמלוא הנימה; וכי מכל־מקום אין כל סיכוי לכך שיעלה ביד עיראק לחטוף את כוויית. הרוחות נרגעו; והזעקות, שהוסיפו לעלות השמימה בזירות הבינלאומיות והלאומיות המתאימות, חזרו אל גוניהן הידועים־מכבר. בריה״מ יצאה בקריאת תגר נגד נפנוף הדגל הבריטי במפרץ הפרסי, והסילה „ויטו” על הצעת המערב במועצת־הבסחון, הצעה שביקשה להכיר בריבונותה של כוויית. בטאוני קע״מ, בהתקפותיהם על ההתבססות הצבאית הבריטית בכוויית, שילחו חצים מורעלים נגד קאסם, שאיפשר התב־ססות זו. ידידיו של קאסם באיזור החלו להימנע מלהציק לו על תוקפנותו. ממשלת בריטניה התעוררה לסכנה הכרוכה בלחיצת קאסם אל הקיר יתר על המידה — והודיעה כי הסכנה המידית חלפה וכי התחילה בפינוי כוחותיה מכוויית. דוברים עיראקיים, וקאסם בראשם, טרחו להדגיש את האופי השקט של תביעות עיראק, ועשו כמיטב כוחם להוריד את המתיחות ולהפנות את הציבור לנושאים אחרים — תוך מאמץ להציל כבודם בכל הנוגע לפוויית.

על אף התנגדותה החריפה של עיראק החליטה הליגה הער־בית, במושב שנערך בקהיר ב־20 ליולי, על קבלת כוויית כחברה. ההחלטה נתקבלה ע״י כל חברות הליגה בהעדרו ההפגנתי של הנציג העיראקי מההצבעה. במגמה שלא לדחוף את עיראק לעמדה קיצונית, ממנה קשה יהיה לה לסגת, הוכנס לנוסח ההחלטה סעיף מיוחד, המאפשר לכוויית להצטרף בעתיד לאיחוד קיים או להקים איחוד כלשהו עם מדינה אחרת. נראה כי אין בדעת עיראק לפרוש מהליגה, כמחאה על קבלת כוויית, אם כי קרוב לוודאי שהיא תחריס לתקופה מסויימת את מושביה.

המשמעות העיקרית לפרשה היא בעצם יצירת בעיה ששמה כוויית, עם השלכה אפשרית על גורלן בעתיד של יתר נסיכויות המפרץ הפרסי. מדינות ערב, ובראשן קע״מ, החלו לאמץ את הרעיון, אותו פיתח המזכיר הכללי של האו״מ בשנת 1959, של הצורך בשילוב ההון העודף של נסיכויות המפרץ הפרסי בתכניות פיתוח נרחבות, המיועדות לטובת כל ארצות האיזור. (את קבלתה לליגה הערבית קנתה כוויית ע״י הצעת מלוות כספיים גדולים לכמה ממדינות ערב). רעיון זה נתמך בהת־להבות ע״י ארצות המערב, ובראשן בריטניה, הרואות בו אמצעי חשוב להשגת יציבות במוזה״ת תוך כדי שחרורן מהמעמסה, הכרוכה בהחזקת המשק של מדינות דוגמת ירדן.

למרות שהמשבר המיידני חלף, מוקדם עדיין לסכם סופית את פרשת כוויית מבחינת השפעתה על מעמדו של קאסם הן בתוך עיראק הן במישור הבינ־ערבי והבין־לאומי. יחד עם זאת ניתן להצביע על הנקודות הבאות:

- נסיונה של קע״מ ליצור חזית ערבית מלוכדת נגד קאסם — נכשל.
- כל הסדר למציאת פתרון לשאלת כוויית יצטרך לקחת בחשבון את תביעותיה של עיראק.
- התגובה השלילית, שהתעוררה לגבי האיום העיראקי בשיי־מוש בכוח, משמשת כשלעצמה גורם בולס ומרתיע לנסיון קע״מי לחדש את חתירתה להשתלט על הנסיכות.

"מחוך" דקטי לחייל ה"קפצן"

בין ההמצאות החדשניות של הזמן האחרון ביותר, הנראות כאילו הגיחו במישרין מעמודיו של אחד הרומנים הנמנים על "סיפורת המדע הדמיונית" ("Science-fiction" בלע"ז), בולטת במיוחד ה"חגורה הרקטית". אכן, ההגדרה שנותנת סוכנות ידיעות אמריקנית מכובדת לאופן תפעולה של המצאה חדשה זו עושה רושם דמיוני-ממש: "תפנית-מה של משנק, סיבובו של מנוף-יד — והאיש מזנק אל-על מהקרקע, כשחגורת-הרקטות האישית שלו מחוברת ברצועות סביב גבו וחזהו. הוא מרחף באויר, הוא טס מעל לנהרות, הוא גולש במעלה גבעה, אשר אילו טיפס עליה — היה נשאר חסר-נשימה".

והרי כל אשר מחזיקו באויר — הוא פליטתו החזקה של קיטור תחמוצת-מימן, המתבצעת דרך מפלט-כפול.

בתור ראייה לכך כי כל טענות אלו הנן עובדות, פירסמה חברת "בל" שפיתחה את "חגורת-הפלא" בשביל פיקוד מחקר-התובלה של צבא-ארה"ב — תצלומים של מהנדס-בחנים, אחד הרולד מ. גרהם, בשעת טיסותיו בעזרת "הרקטה-האישית".

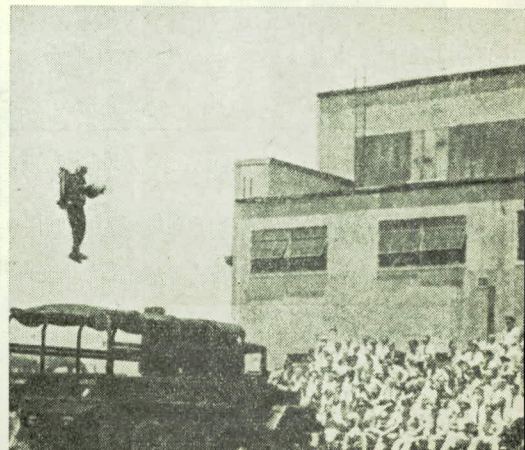
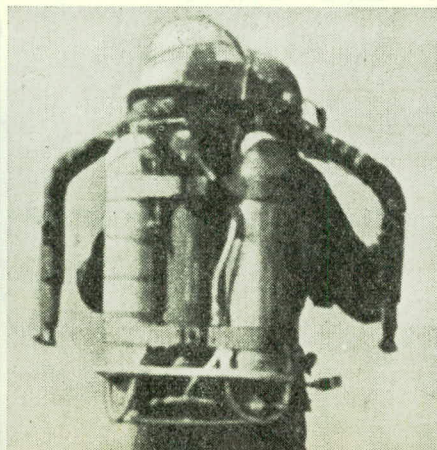
בתצלום נראה האיש מדלג בקלות מעל למכונית-כבאים גדולה, מעופף בזרירות במעלה של גבעה תלולה, מקפץ כלאחר-יד מעל לנחל רחב. לדברי החברה השיג גרהם ב־30 טיסות-המבחן המוצלחות שלו במשך אביב 1961 מהירות של כ־35–30 ק"מ לשעה. אורך-הטיסה האופקי הגדול ביותר שלו היה כ־110 מטר. הוא לא ניסה להתרומם לגבהים גדולים, אך החגורה נשאה אותו בקלות ב"דליגה" מעל לגבעה זקופה, קרוב ל־10 מטר גובהה.

תחמוצת-המימן, שבאמצעותה מופעלת ה"חגורה", נלחצת לתוך גנרטור-גזים — ונפגשת שם בקטליזטור, המפרק אותה והופכה לקיטור. קיטור זה המופלט החוצה דרך שני מפלטים המכוונים כלפי הקרקע, הוא היוצר את כוח-הדחף הדרוש.

מקומם וכיוונם של המפלטים, המתבלטים משני צדיו של ההתקן החדש, וכן רמת-החום הנמוכה של הקיטור הנפלט, מונעים בעד הצורך בלבוש-מגן מיוחד בשביל ה"קפצן".

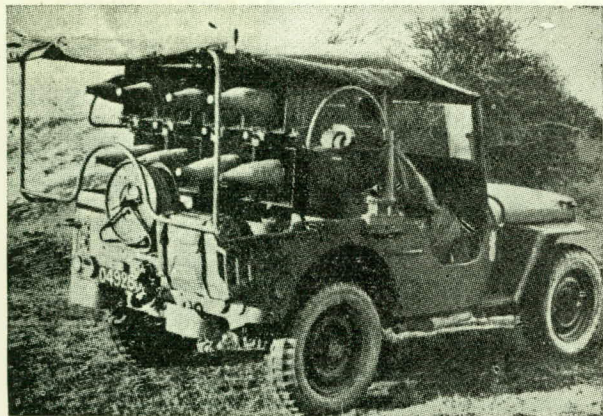
מערכת-הנעה מקורית זו מותקנת על מעין "מחוך" עשוי זכוכית-סיבים, אשר תצורתו נקבעה באופן כזה שייצמד היטב אל גבו וירכיו של לובשו. שתי חגורות-בטחון, מהירות-התרה, הנסגרות בצד הקדמי של הגוף, מהדקות את ה"מחוך" במשך זמן השימוש בו.

גם כשחסרים עדיין פרטים נוספים על המצאה זו — אשר סבורים כי נודע לה ערך צבאי שימושי — נקל לראות מדוע חלה עתה "תזוזה" לגבי מקום תפעולו של הכוח-הרקטי הנושא את ה"קפצן". בידיעות המקוטעות שנתפרסמו עוד לפני שנים אחדות על חיפושים במגמה זו, לקראת לוחם-פרט המסוגל לדלג ולרחף באויר — דובר על "פרעוש", דהיינו על איש שכושר-הקפיצה של רגליו יוגדל באופן מלאכותי בעזרת אמצעים מכניים או רקטיים). אולם ברור עד כמה גדלה יציבותו של האיש בשעת "טיסה" כשמרכזו המנגנון נמצא גבוה יותר, באזור הגב והירכיים. ויש להניח כי לא יארך הזמן — ויתפרסמו ודאי פרטים מחכימים נוספים.

חידושי נשק וטכניקה

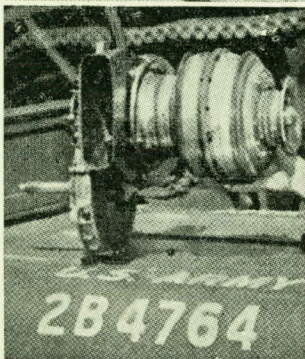
סוללה נ"ט מרובת-טילים

הטיל הנ"ט הצרפתי "אנטק" (Engine Tactique — "Entac") טיל מונחה-תיל, חלול-מטען, משקלו כ-17 קילו (יחד עם מיכלו — כ-36 ק"ג). טווחו למעלה מ-2000 מטר — מוצב עתה ב"סוללות" בנות 8 טילים כ"א על גבי "משאית רבע-טון" (קרי — ג"פ). ולא זו בלבד, אלא שכרכרת-הגרר, שניתן לחברה אל אותו כלי-רכב עצמו, יכולה לשאת עוד 3 טילי-"אנטק" נוספים. סידורים אלה מתאפשרים, כמובן, ע"י מימדיה של הטיל, שהנם מצומצמים יחסית (0.33 מטר אורכו, ו-0.38 מטר מוטת-כנפיו). צות בן שני אנשים מספיק לתפעולו של כלי-זינון זה. נתון טקטי חשוב של הטיל הנה מהירות-תעופתו — המגיעה ל-305 ק"מ לשעה. מידת-מהירות לא-גבוהה זו מאפשרת מצד אחד, הנחיה; — אכן, היא מניחה גם, לעומת זאת, שהותמה לתמרונו וחמיקתו של הטנק-המטרה. גודע כי צבא-ארה"ב בוחן אפשרות הכנסתו של טיל זה לשירות.

„על מים יהלכו“

מעשיי-נסים על ים כנרת לפני כאלפים שנה (לפי המסורת הנוצרית) מתרחשים עתה כמעשיי-ימי חול, בתוקף הישגי הטכניקה החדשה. „חמרי-פלא“ חדשים (צירופי חמרים-פלסטיים וזכוכית-סיבים) איפשרו ייצורם של נעלים שניתן להלך בהם על פני מים. משקל כל „נעל“ כ-3 ק"ג, ואורכה 1.7 מטר. בשעת הליכה — אין להרים אף רגל; והתנועה קדימה מתבצעת ע"י הווה (בדחיפה) של נעל-אחר-נעל, לסירוגין, בצמוד למים — כהליכת אדם הנועל נעלי-בית חסרי-עקבים, והחושש פן יישטו מעל רגליו. לפי עדותם של אלה שהתנסו בדבר, המאמץ הכרוך בהליכה כזו על גבי המים פחות מזה הנדרש מן המגלשן.

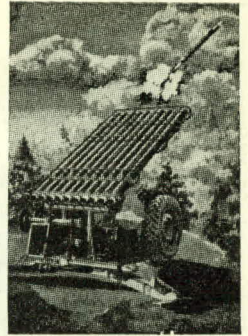

להיטס: ג'יפ מוקל וטורבינת-גז

המגמה לשיפור ול"יבילות-אוויר" מוגברת, הולידה את „משאית-רבע-טון" (קריא — ג"פ) האמריקנית החדשה, שכבר הוזמנה (שבעה-שמונה אלפים) בשביל הצבא ממפעלי „פורד", „M-151" זו שוקלת 400 ק"ג פחות מקודמתה, טוחמת-סעה ארוך יותר, נפחה-העמסה רב-יותר — ויש טוענים כי הנסיעה בה נוחה יותר. שיפור זה של הרכב נעשה בדבבד עם המצאת צורות חדשות, וקלות של אמצעי-הנעה. וכאן בא ענין טורבינת-הגז.

טורבינת-גז נסיונית אמריקנית להנעת ג'יפ שוקלת כ-18 ק"ג — אך עצמתה מגיעה ל-75 כ"ס. זוהי הקטנה בטורבינות-הגז שהורכבו אי-פעם בכלי-רכב, והיא נועדה להחליף בג'יפ את מערכת-ההנעה הנוכחית שלו: מנוע-בוכנה בן 4 צילינדרים, הרדיאטור, ומערכת-הקירור — אשר משקלה-היתר שלה לעומת „ההתקן" החדש מתבטא במושגים לא של עשרות כי אם של מאות קילוגרמים. החברה המפתחת טוענת כי טורבינות-הגז ידועות בשל „אורך-החיים" שלהן ויכולתן להשתמש בסוגי-דלק מגוונים ביותר. מנגנון-היסוד, בלי תיבת-ההילוכים ואבזרים נספחים — רוחבו רק כ-25 ס"מ, ואורכו כ-48 ס"מ.

קטיושה" תוצרת שביצריה

לעומת „סוללות קני-הרקטות“ הרוסיות (או הצ'כיות), המצויות כידוע גם בשכונתנו, במצרים — והאמריקניות, הישנות והחדשות — מצוי עתה נשק מעין-זה גם מייצורן של ארצות קטנות — כגון שביצריה. כלי-היריה הטקטי הרברקני (10 קנים, בדיוטה אחת) מתוצרת מפעלי „היספנו סואיזה“, מדגם „לאסקא“, משגר רקטות למשימות-ארטילריה ומשימות-חי"ר, בעלות ראש-נפץ בן 6 ק"ג, לטוחים עד 10 ק"מ, במהירויות-ירי שונות עד למכסימום של 300 לדקה. הכלי עצמו נראה כקל-לטלטה — אלא שיכתן ומשקלן של כמויות-התחמושת הנדרשות עלול לעשותו לכבד מבחינה תובלתית ולוגיסטית.

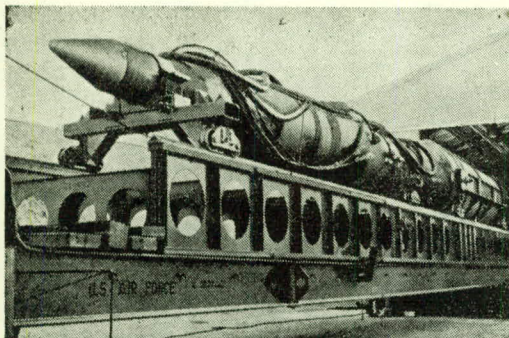
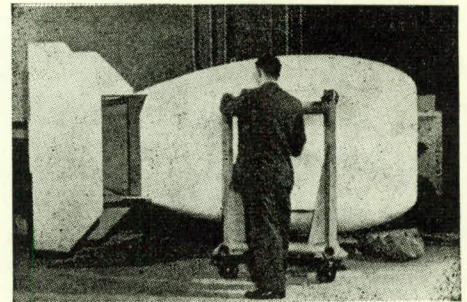
אשפת-פלא לתחמושת-רובאי

4 מעלות לאשפת-הכדורים הקנדית החדשה, העשויה חומר-פלאסטי: הטקטית: את ה„אבנט“ הרחב, העשוי ויניל, והמתחלק ל-8 „כיסים“, (ל-10 כדורים כ"א), יכול החייל אפילו לשאת בידו השניה כשנשקו נכון לתפעול; אך אפשר גם לקפלו לתוך צקלון-התחמושת או לחתכו בכידון ל„כיסית-תחמושת“ נפרדים; השימושית: התחמושת „החומה“ בפני מים ולכלוך — וניתן לשלפה בנקל ע"י משיכה-כבוח במכסה ה„כיס“; הסידור מקל על כל הקשור בנשיאת התחמושת ע"י החייל, טיפולו ושימושו בה, ומבטיח כי תהיה יבשה ונקיה בידיו; הלוגיסטית: לעומת אשפת-הבד, שנארזו בארגוני-עץ מצופי-מתכת, כ-37 קלוגרם משקלם, בלתי-נוחים לנשיאה וטלטה — קלות יותר אשפת-הפלאסטיק, והן מאוחסנות, ונשלחות בארגוני-עץ מיוחדים אטומים-בפנימיים וקלים. התקציבית: ועוד בדרך: מלאי-כדורים פלאסטי, העומד בפיתוחו, עשוי לחסוך עוד 130 אלף דולר לשנה. אוסטרליה, גרמניה, הולנד ונורבגיה כבר גילו התעניינות ברכישת החגור החדש.

מכשיר-גילוי-צוללות „תלת-מימדי“

בידוע כי גילוי גופים בתוך מים, (קרי — צוללות) טרם מצא את ה„ראדאר“ המושלם שלו, ועודנו קשה בהרבה מגילוי מטוסים או ספינות פני-הים. בזמן האחרון, החל המכשיר לגילוי צוללות „בעומקים-משתנים“ (VDS) לאפשר עקיבה אחרי צוללת אף ב„מקלטים“ שמצאה לה בעומק, מתחת לשכבות-המים בעלות מידת-החום השונה. המכשיר פותח בשיתוף-פעולה בין ה„ועד למחקר-הגנה“ של קנדה והצי-המלכותי-הקנדי, נתקבל כציוד מבצעי ע"י הצי-המלכותי הבריטי ו„עומד על הפרק“ במספר מדינות-נאט"ו אחרות. העיקר שבציוד החדש הוא הסידור המאפשר לגררו מתחת לספינת-המלחמה ואף להוריד את מכשיר-ה„שמיעה“ המגלה עמוק-עמוק, דרך רבדי-המים השונים, עד לרמת „מחבואי“ הצוללות.

טיל ל„תפעול-בכל-רגע“

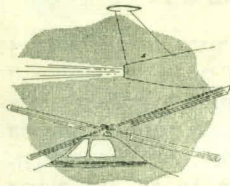
מאז פברואר ש. ז., כאשר נזרה לראשונה בפועל טיל מסוג „מיניטמן“ ע"י חיל-האוויר של ארה"ב — הפך כלי-זין זה ל„ברי-שימוש“; אס"כ יחולף עוד זמן לא-מועט בטרם יהפוך למציאות מבצעית במערך כוחות-הלחימה האמריקניים. טיל בין-יבשתי זה, בעל הדלק-המוצק, שוקל 30 טון (לפי ידיעות אחרות כ-35 טון) ואורכו 18 מטר. הוא מופעל ע"י „לחיצה על הכפתור“ ממרחק 150 מטר, ואז זונק הוא לתוך הרקיע מעשה-פגז — בניגוד לטילי-הענק ה„בוגרים“ יותר, „אטלס“ ו„טיטאן“, המונעים ע"י דלק-נוזל, שהיו מתרוממים תחילה באיטיות יחסית. ה„מיניטמן“, יכול להגיע למהירות של 24 אלף ק"מ לשעה בכוח הדלק שלו — חומר-אפרפר, בנוי גרעיניים-גרעיניים, אשר בחלקו מורכב מאבקת-אלומיניום. כתוצאה, אל טוח-המכסימום שלו, 10,000 ק"מ, יכול הוא להגיע

בפחות מ-30 דקה. במקרה של ירי במצב-מלחמה (להבדיל ממפגנים) יספיקו שני אנשים, הנמצאים במרכז-בקרת-הירי, בכדי לשגר טילים מסוג זה. בעיה טכנית קשה נתעוררה בזמן האחרון, עם הנסיון לאפשר ל„מיניטמן“ נידודת „חפשית“, שאינה כפוחה לנתיבי מטילת-הברזל הפגיעים. עם כל הקטנה שחלה במשקלו לעומת זה של רקטות-הדלק-הנוזל, בכ"ז שוקל כנראה הטיל עם הדלק שבתוכו, למעלה מ-30 טון — ובעית-בנית רכב-גרור שיוכל לשאתו (ושלא יוסיף בעצמו על המשקל-הכולל במידה כזו שתמנע אפשרות של שימוש ממשי) קשתה לפתרון. נראה שפתרון זה נמצא בשימוש באותו מבנה-גופים קל ביותר אשר טופח לצרכי בנית מטוסים (ראה תצלום הרכב-הנושאה-הגרור).

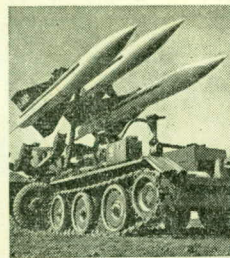
מה בצבאות?

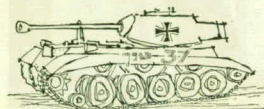
צבא אוסטריה עומד לרכוש סוללה של טילים נ"מ מתוצרת מפעלי קונטרב ה שביצריים (של חברת ארליקון). שתעלה כ-30 מיליון שילינג אוסטריים (1.15 מיליארד דולרים). בסוללה — תחנת פיקוד, מכ"שירמכ"מ קובע-כיוון, משדר לשילוח קרן מנחה, וכן שלושה כנישיגור דור טילים. הטילים — 10 מטר אורכם ו-450 ק"ג משקלם — ניתנים לשיגור והנחיה לגבהים עד למעלה מ-30 ק"מ.

ניתן לקבל מושגים על משקלם היחסי של שני סוגי כלי-הטיס החיוניים ביותר שבכוחותיהם של צבאות לא-גדולים אך חדישים-למדי, — מהקצבותיה של התכנית הבגלית ארוכת-הזמן לחידוש פני כוחות-האוויר של בלגיה: לרכישת מטוסי-קרוב על-קוליים הוקצבו בתכנית זו 4.4 מיליארד פרנקים בלגיים (88 מיליון דולר); אך גם לרכש הליקופטרים נקבע הסכום של 607 מיליון פרנקים בלגיים (כ-12 מיליון דולר).

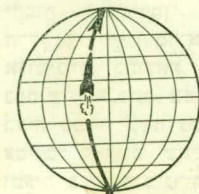
מלכתחילה תוכננה הקמת 28 "להקים" בחיל-האוויר המערב-גרמני. נראה עתה כי מספרם יפוחת במידה ניכרת — וזאת, בראש-דוראשונה, בשל הכוונה להקטין את מספרי מטוסי-ההירודט שבתכנית לטובת הקמת גדודים נורספים של טילים נ"מ מסוגי "גיקא" ו"הוק" (בתמונה: "הוק").

באביב 1961 הוצג בפני ועדת ההגנה של הפרלמנט המערב-גרמני הסנק הגרמני הראשון שהושק מאז סוף מלחמת-השניה — והוא בנוי במגמת "הטנק-האירופי"; משקלו 37 טון. ייצוריה-הסדרה של טנק זה נועד להתחיל בשלהי ש.ז. והוא יבוא במקום הטנק האמריקני M-47, מ-משפחת-פאטון, המשמש כיום בעוצבות-השריון של גרמניה-המערבית.

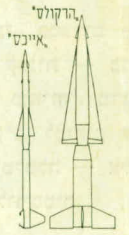

בחצר ארמוני-באקנינגהם הוצגו בפני מלכת בריטניה מדיהם החדשים של הכוחות-הלוחמים הבריטיים: 21 צורות-מדיים-שונות, בתוך זה 6 לנשים. ענין מיוחד עורר מלבוש-החורף החדש של היל-הרגלים הבריטי — שניכרות בו, לכאורה, השפעות אמריקניות וסיניות (מסע-קוריא!); כאחד.

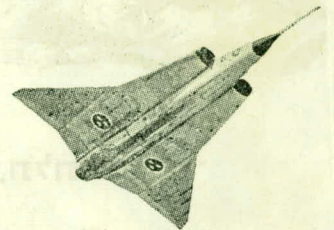
ידיעות בעתונות האמריקנית הכללית, מספרות על פיתוח-הנוסף של הטיל הבינ-יבשתי "טיטאן". המיועד להביא למדרגת טיל "מעל-לבין-יבשתי". שמו יהיה "טיטאן III"; וטוחו הצפוי הוא כ-19 אלף ק"מ; והוא יהיה מושתת על שימוש ב,התפתחות חדשה בתחום חמרי-הנעה מוצקים" (כידוע, אורכו של מרידיאן של כדור-הארץ הוא 20 אלף ק"מ).

ששת הגדודים של טילי "ניקה" הנ"מ שהוקמו והמוקמים בצבא מערב-גרמניה, מושתתים על יסוד מעורב: הדגם "ניקה-הרקולס" החדש — והדגם "ניקה-אייכס" שכבר התישן (מבחינת טווחו, מהירותו, הדלק-המניע שלו, כושר הנחיתו — ועצמתו בצפון). ערבוב זה — על שום מה? התשובה: מחיר "הרקולס" אחד — כמחיר חמשה טילי "אייכס". ומסתבר, כי במצבים שונים, ולצרכי-הגנה שונים, יש ו"משתלם" יותר להרבות ב"מאשר להסתפק במספר טילי "הרקולס" מצומצם.

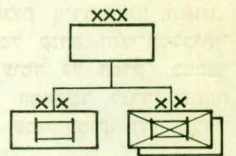

הדלק-המניע	הטוח	המהירות (מ"מ)	
דלק-הזנקה — מוצק דלק-תעופה — נוזל	40 ק"מ	2.5	"אייכס"
דלק-הזנקה — מוצק דלק-תעופה — מוצק	160 ק"מ	3.3	"הרקולס"

מטוסי-הקרוב הסילוניים השב"דיים הידועים — שהתחרו ב"שוק-הרכישה" שבביצריה עם "מיראז' III" — "דראקן J-35" יחומשו עתה בטילי אוויר-אוויר אמריקניים מטיפוס "פולקן". טילים אלה שאורכם 2 מטר ומשקלם 100 ק"ג, יוצרו בשבדיה, לפי הרשאה אמריקנית.

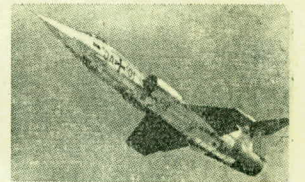

צבא מזרח-גרמניה, המתקרב בעצמת-ההתיימוש לזה של גרמניה-המערבית ויש ואף עולה עליו (למשל ב-2300 הטנקים ורכב"ס.אז." שבו) שונה ממנו במבנהו. הוא מאורגן עתה בשני קורפוסים גדולים "צפון" ו"דרום", ובכ"א דיב-שריון ושתי דיב-ימונעות (החדורות-שריון" אף הן).

רגימנט נ"מ וגדוד-הנדסה. מאחרי 115,000 איש אלה של צבא-עומד — כ-200 אלף איש "מיליציות-מפעלים" ושאר ארגונים צבאיים-למעשה.

סידרת-הייצור הגדולה בגרסה "G" (F-104-G) של מטוסי-הקרוב הטקטי הרב-תכליתי "סטארפאטר" האמריקני — שנו"עדה למלא צרכי מדינות-נאט"ו, ובראש-דוראשונה גרמניה, עד שתתחיל הפקתו באירופה —

ניכרת בה התקדמות לעומת הדגמים "F-104-A" ו"F-104-G" ה-אמריקניים-המקוריים: בסידור-הניווט (ובראש-דוראשונה באשר ל"ניווט-אינרציה" וה"טייס-האבטומטי") — במערכת-ניהול-אש — במכשיר-הכיוון — וב"מושבי-הנפלט". נוסף על מערב-גרמניה תרכושנה מטוסי-קרוב-טקטי זה בלגיה, הולנד, איטליה, דניה, נורבגיה וקנדה — וכנראה גם ספרד, יון ותורכיה. סבורים כי ב-1965 ימצאו בשירות-צבאי-פעיל לא פחות מ-1500 מטוסי "סטארפאטר".

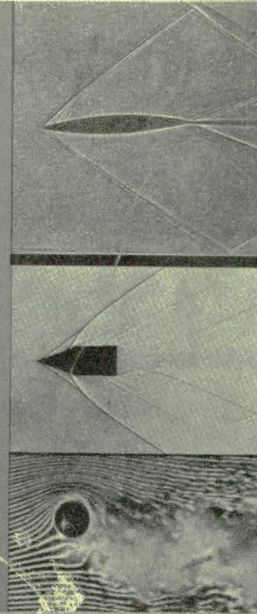
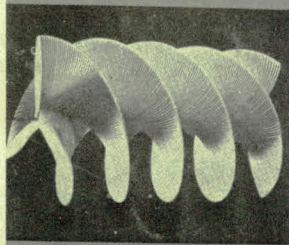
ספרים

חדשים

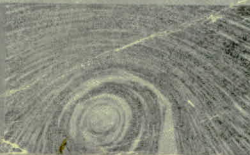
ברסטופר סייקס

אורד וינגייט

אווירודינמיקה

ד"ר דוד אביד

המחיר 80 אגורות